

Sytuacja demograficzna województwa dolnośląskiego w 2020 r.

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Wrocław – Dolnośląskie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by
Agnieszki Ilczuk

Autor opracowania

Author of publication
Piotr Pawliczek

Tłumaczenie

Translation
Grzegorz Pawlaczek

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics
Dominik Koralewski

ISSN 2719-6267

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website
wroclaw.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejną edycję publikacji „Sytuacja demograficzna województwa dolnośląskiego w 2020 r.” w ramach serii wydawniczej „Analizy statystyczne”.

Opracowanie zawiera podstawowe dane o liczbie i strukturze ludności oraz ruchu naturalnym i wędrownym na terenie województwa dolnośląskiego.

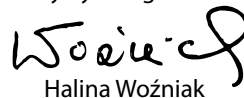
Zakres tematyczny oraz forma prezentacji danych pokazują zjawiska demograficzne zachodzące w województwie dolnośląskim na przestrzeni ostatnich lat. Zaprezentowane w opracowaniu procesy demograficzne zostały opatrzone komentarzem analitycznym i przedstawione na tle kraju i innych województw oraz w podziale na powiaty i gminy województwa dolnośląskiego.

Wybrane zjawiska zilustrowano na wykresach i mapach.

Szczegółowe informacje o stanie i strukturze ludności oraz o ruchu naturalnym i migracjach dostępne są na stronie internetowej GUS <http://stat.gov.pl> → Banki i bazy danych – między innymi w bazie Demografia, w Banku Danych Lokalnych oraz w ramach Platformy Analitycznej SWAiD – Dziedziczne Bazy Wiedzy – Demografia.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja będzie ciekawym źródłem informacji dla czytelników zainteresowanych prezentowaną tematyką.

p.o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Halina Woźniak

Wrocław, lipiec 2021 r.

Preface

I am very pleased to present the next edition of the publication entitled „Demographic situation of Dolnośląskie voivodship in 2020” in the publishing series of “Statistical analyses”.

The study includes basic data on the number and structure of the population as well as vital statistics and migration in the area of Dolnośląskie voivodship.

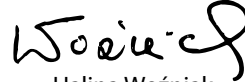
The thematic scope and form of data presentation show demographic phenomena occurring in the region in recent years. The demographic processes presented in the elaboration were provided with analytical commentary and presented on the background of Poland and other voivodships as well as in division by powiats and gminas of Dolnośląskie Voivodship.

Selected phenomena have been illustrated on charts and maps.

Detailed information on the state and structure of the population as well on vital statistics and migration is available on the website of Statistics Poland <http://stat.gov.pl> → Banks and databases – in Demography database etc., in Local Data Bank, and within Analytical Platform SWAiD – Knowledge Databases – Demography.

I hope that the publication will be a useful source of knowledge for the readers interested in the presented issue.

Acting Director
of the Statistical Office in Wrocław

Halina Woźniak

Wrocław, July 2021

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tabel	7
List of tables	
Spis wykresów	8
List of charts	
Spis map	9
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	11
Symbols	
Ważniejsze skróty	11
Main abbreviations	
Synteza	12
Executive summary	14
Rozdział 1. Stan i rozmieszczenie ludności w układzie terytorialnym	16
Chapter 1. Size of population and its structure in territorial layout	
1.1. Stan ludności w województwie dolnośląskim	16
1.1. Size of population in Dolnośląskie Voivodship	
1.2. Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim	22
1.2. The urbanization rate in Dolnośląskie Voivodship	
1.3. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim	24
1.3. Population density in Dolnośląskie Voivodship	
1.4. Typologia demograficzna według Webba	26
1.4. Demographics typology according to Webb	
Rozdział 2. Struktura ludności województwa dolnośląskiego	33
Chapter 2. Structure of population in Dolnośląskie Voivodship	
2.1. Struktura według płci	33
2.1. Structure by sex	
2.2. Struktura według ekonomicznych grup wieku	37
2.2. Structure by economic age groups	
2.3. Starzenie się społeczeństwa	45
2.3. Population ageing	
2.4. Struktura według edukacyjnych grup wieku	49
2.4. Structure by educational age groups	
Rozdział 3. Ruch naturalny ludności	52
Chapter 3. Vital statistics of population	
3.1. Przyrost naturalny	52
3.1. Natural increase	
3.2. Urodzenia i dzietność kobiet	55
3.2. Births and total fertility	

	Str. Page
3.3. Umieralność	62
3.3. Mortality	
3.4. Trwanie życia	72
3.4. Life expectancy	
3.5. Małżeństwa	73
3.5. Marriages	
3.6. Rozwody i separacje.	78
3.6. Divorces and separations	
Rozdział 4. Migracje	81
Chapter 4. Migrations	
4.1. Migracje wewnętrzne na pobyt stały	81
4.1. Internal migration for permanent residence	
4.2. Migracje zagraniczne na pobyt stały	89
4.2. International migration for permanent residence	
4.3. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemców	96
4.3. Work permits for foreigners	
4.4. Osoby zameldowane na pobyt czasowy oraz mieszkańcy czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania	99
4.4. Persons registered temporarily and residents temporarily absent from place of permanent residence	

Tablica 1.	Powiaty i miasta na prawach powiatu w województwie dolnośląskim w 2020 r.	18
Table 1.	Powiats and cities with powiat status in dolnośląskie voivodship in 2020	
Tablica 2.	Gminy w województwie dolnośląskim w 2020 r.	21
Table 2.	Gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Tablica 3.	Województwo dolnośląskie na tle kraju – liczba ludności, przyrost (ubytek) ludności, przyrost naturalny, saldo migracji na pobyt stały.	27
Table 3.	Dolnośląskie voivodship on the background of the country - population, increase (decrease) of population, natural increase, total net migration for permanent residence	
Tablica 4.	Ludność według płci w województwie dolnośląskim	34
Table 4.	Population by sex in Dolnośląskie Voivodship	
Tablica 5.	Współczynnik feminizacji w województwie dolnośląskim w 2020 r.	35
Table 5.	Rate of feminization in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Tablica 6.	Mediana wieku według płci i miejsca zamieszkania w województwie dolnośląskim	37
Table 6.	Median of age by sex and place of residence in Dolnośląskie Voivodship	
Tablica 7.	Ludność województwa dolnośląskiego według ekonomicznych grup wieku na tle kraju	39
Table 7.	Population of Dolnośląskie Voivodship by economic age groups on the background of the country	
Tablica 8.	Urodzenia żywe w województwach w 2020 r.	56
Table 8.	Live births in voivodships in 2020	
Tablica 9.	Przeciętne dalsze trwanie życia	72
Table 9.	Life expectancy	
Tablica 10.	Mediana wieku nowożeńców zawierających związek małżeński po raz pierwszy według miejsca zamieszkania w 2020 r.	76
Table 10.	Median age of bridegrooms and brides getting married for the first time by place of residence in 2020	
Tablica 11.	Rozwody według liczby małoletnich dzieci oraz wykształcenia osoby wnoszącej powództwo	78
Table 11.	Divorces by number of underage children and education of the plaintiff	
Tablica 12.	Migracje wewnętrzne ludności w 2020 r.	85
Table 12.	Internal migration of population in 2020	
Tablica 13.	Migracje wewnętrzne ludności według płci i stanu cywilnego w 2020 r.	86
Table 13.	Internal migration of population by sex and marital status in 2020	
Tablica 14.	Migracje zagraniczne ludności w województwie dolnośląskim w 2020 r.	90
Table 14.	International migration of population in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Tablica 15.	Zezwolenia na pracę dla cudzoziemców	96
Table 15.	Work permits for foreigners	
Tablica 16.	Zezwolenia na pracę według typu w województwie dolnośląskim	97
Table 16.	Work permits for foreigners by types in Dolnośląskie Voivodship	
Tablica 17.	Zezwolenia na pracę według wybranych sekcji PKD w województwie dolnośląskim	98
Table 17.	Work permits for foreigners by selected section of NACE in Dolnośląskie Voivodship	

Spis wykresów List of charts

Str.
Page

Wykres 1.	Przyrost rzeczywisty, przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały i czasowy według miejsca zamieszkania w województwie dolnośląskim w 2020 r.	28
Chart 1.	Real increase, natural increase, permanent and temporary net migration by place of residence in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Wykres 2.	Różnica między liczbą kobiet i mężczyzn według wieku w województwie dolnośląskim w 2020 r.	36
Chart 2.	Difference between number of females and number of males by age in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Wykres 3.	Mediana wieku ludności według powiatów	38
Chart 3.	Median of age of population by powiats	
Wykres 4.	Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie dolnośląskim	42
Chart 4.	Population by economic age groups in Dolnośląskie voivodship	
Wykres 5.	Dynamika ludności według edukacyjnych grup wieku	49
Chart 5.	Dynamics of population number by educational age group	
Wykres 6.	Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w 2020 r.	50
Chart 6.	Structure of population number by educational age group in 2020	
Wykres 7.	Dzieci w grupie wieku 0-2 lata.	50
Chart 7.	Children in the 0-2 age group	
Wykres 8.	Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w powiatach w 2020 r.	51
Chart 8.	Structure of population number by educational age group in powiats in 2020	
Wykres 9.	Ruch naturalny ludności w województwie dolnośląskim	52
Chart 9.	Vital statistics of population in Dolnośląskie Voivodship	
Wykres 10.	Współczynnik dynamiki demograficznej w województwie dolnośląskim	55
Chart 10.	Demographic dynamics ratio in Dolnośląskie Voivodship	
Wykres 11.	Współczynnik dzietności ogólnej.	60
Chart 11.	Total fertility rate	
Wykres 12.	Struktura zgonów według przyczyn w województwie dolnośląskim w 2019 r.	65
Chart 12.	Structure of deaths by causes in dolnośląskie Voivodship in 2019	
Wykres 13.	Zgony z powodu wybranych chorób układu krążenia w województwie dolnośląskim . . .	67
Chart 13.	Deaths caused by selected diseases of the circulatory system in Dolnośląskie Voivodship	
Wykres 14.	Zgony z powodu wybranych chorób nowotworowych w województwie dolnośląskim . .	69
Chart 14.	Deaths caused by selected diseases of neoplasms in Dolnośląskie Voivodship	
Wykres 15.	Małżeństwa i rozwody w województwie dolnośląskim	74
Chart 15.	Marriages and divorces in dolnośląskie voivodeship	
Wykres 16.	Nowożeńcy według płci i wieku w województwie dolnośląskim w 2020 r.	77
Chart 16.	Bridegrooms by sex and age in dolnośląskie voivodeship in 2020	
Wykres 17.	Migracje wewnętrzne ludności w województwie dolnośląskim.	82
Chart 17.	Internal migration of the population in Dolnośląskie Voivodship	
Wykres 18.	Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	87
Chart 18.	Internal migration for permanent residence by sex and age of migrants in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Wykres 19.	Migracje międzypowiatowe ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności w województwie dolnośląskim w 2020 r.	88
Chart 19.	Intrapowiat migration for permanent residence per 1000 population in dolnośląskie voivodship in 2020	

Wykres 20. Migracje zagraniczne ludności w województwie dolnośląskim	90
Chart 20. International migration of the population in Dolnośląskie Voivodship	
Wykres 21. Migracje czasowe ludności w województwie dolnośląskim	99
Chart 21. Temporary migration of the population in Dolnośląskie Voivodship	
Wykres 22. Saldo migracji czasowej na 1000 ludności według województw w 2020 r.	100
Chart 22. Temporary net migration of the population per 1000 voivodships in 2020	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Podział terytorialny województwa dolnośląskiego.	17
Map 1. Territorial division of Dolnośląskie Voivodship	
Mapa 2. Dynamika liczby ludności w powiatach województwa dolnośląskiego w 2020 r.	19
Map 2. Dynamics of the population in powiats of Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 3. Prognoza ludności w powiatach województwa dolnośląskiego do 2050 r.	20
Map 3. Population projection in powiats of Dolnośląskie Voivodship until 2050	
Mapa 4. Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim według powiatów w 2020 r.	23
Map 4. Urbanization rate in Dolnośląskie Voivodship by powiats in 2020	
Mapa 5. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim według powiatów w 2020 r.	24
Map 5. Population density in Dolnośląskie Voivodship by powiats in 2020	
Mapa 6. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim według gmin w 2020 r.	25
Map 6. Population density in Dolnośląskie Voivodship by gminas in 2020	
Mapa 7. Dynamika liczby ludności w gminach województwa dolnośląskiego w 2020 r.	26
Map 7. Dynamics of the population in gminas of Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 8. Typologia demograficzna województw według Webba w 2020 r.	30
Map 8. Demographics typology of voivodships according to Webb in 2020	
Mapa 9. Typologia demograficzna powiatów według Webba w 2020 r.	31
Map 9. Demographics typology of powiats according to Webb in 2020	
Mapa 10. Typologia demograficzna gmin według Webba w 2020 r.	32
Map 10. Demographics typology of gminas according to Webb in 2020	
Mapa 11. Współczynnik obciążenia demograficznego według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	44
Map 11. Demographic dependency ratio by powiats of Dolnośląskie voivodship in 2020	
Mapa 12. Współczynnik obciążenia demograficznego według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.	45
Map 12. Demographic dependency ratio by gminas of Dolnośląskie voivodship in 2020	
Mapa 13. Indeks starości według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	46
Map 13. Ageing ratio by powiats of Dolnośląskie voivodship in 2020	
Mapa 14. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	47
Map 14. Intergenerational support ratio in powiats of Dolnośląskie voivodship in 2020	
Mapa 15. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.	48
Map 15. Intergenerational support ratio by gminas of Dolnośląskie voivodship in 2020	
Mapa 16. Przyrost/ubytek naturalny w powiatach województwa dolnośląskiego w 2020 r.	53
Map 16. Natural increase / decrease in powiats of Dolnośląskie Voivodship in 2020	

Mapa 17.	Przyrost/ubyttek naturalny w gminach województwa dolnośląskiego w 2020 r.	54
Map 17.	Natural increase / decrease in gminas of Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 18.	Urodzenia żywe na 1000 ludności według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r..	57
Map 18.	Live births per 1000 population by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 19.	Urodzenia żywe na 1000 ludności według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.	58
Map 19.	Live births per 1000 population by gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 20.	Współczynnik dzietności ogólnej według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r..	61
Map 20.	Total fertility rate by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 21.	Zgony według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	63
Map 21.	Deaths by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 22.	Zgony według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.	64
Map 22.	Deaths by gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 23.	Zgony z powodu chorób układu krążenia według powiatów w 2019 r.	68
Map 23.	Deaths of people due to cardiovascular disease population by powiats in 2019	
Mapa 24.	Zgony z powodu chorób nowotworowych według powiatów w 2019 r.	70
Map 24.	Deaths of people due to neoplasms disease by powiats in 2019	
Mapa 25.	Zawarte małżeństwa (cywilne i wyznaniowe) według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	75
Map 25.	Marriages (civil and church or religious) contracted by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 26.	Rozwody według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	79
Map 26.	Divorces by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 27.	Zameldowania ludności na pobyt stały z innych województw w 2020 r.	83
Map 27.	Registrations of population for permanent residence from other voivodships in 2020	
Mapa 28.	Wymeldowania ludności na pobyt stały do innych województw w 2020 r.	84
Map 28.	Deregistrations of population for permanent residence to other voivodships in 2020	
Mapa 29.	Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według kontynentów w 2020 r.	91
Map 29.	International migration of population for permanent residence by continents in 2020	
Mapa 30.	Emigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2020 r.	92
Map 30.	Emigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2020	
Mapa 31.	Imigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2020 r.	93
Map 31.	Immigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2020	
Mapa 32.	Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.	94
Map 32.	International migration of population for permanent residence by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020	
Mapa 33.	Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.	95
Map 33.	International migration of population for permanent residence by gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
pow.	powiat powiat
woj.	województwo voivodship
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point

Synteza

W końcu 2020 r. ludność woj. dolnośląskiego liczyła **2891,3 tys. osób** (5. lokata w kraju). W skali roku odnotowano duże, w stosunku do poprzednich lat, zmniejszenie liczby ludności, spowodowane ubytkiem ludności z tytułu ruchu naturalnego. W porównaniu do stanu z końca 2019 r. zaludnienie województwa zmniejszyło się o 8,8 tys. osób, tj. o 0,3%, a w porównaniu do 2010 r. – zmniejszyło się o 25,9 tys. osób, tj. o 0,89%.

Rok 2020 był kolejnym rokiem, w którym niewielkiemu zwiększeniu uległa liczba mieszkańców wsi (o 0,4%), natomiast liczba mieszkańców miast spadła (o 0,6%).

Na 1 km² powierzchni województwa dolnośląskiego przypadało przeciętnie 145 osób (wobec 122 osób w Polsce), plasując województwo, niezmiennie od ponad 10 lat, na 4. miejscu w kraju.

Zgodnie z klasyfikacją J. W. Webba jednostek według typu rozwoju demograficznego, dolnośląskie, podobnie jak w 2019 r., zostało zaliczone do regresyjnych typów (ozn. E), tj. za nieaktywne demograficzne, co oznaczało, że spadek liczby ludności był konsekwencją ujemnego przyrostu naturalnego przewyższającego dodatni przyrost migracyjny.

Województwo dolnośląskie wyróżnia się na tle pozostałych województw **wysokim poziomem urbanizacji**, wyrażonym udziałem ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności. Pod względem odsetka ludności miejskiej województwo dolnośląskie z wielkością 68,2% plasowało się na 2. miejscu w kraju (po województwie śląskim).

Struktura ludności według płci od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2020 r. wyniósł 51,9%, podobnie jak w latach wcześniejszych.

Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn wyniósł 108, przy czym w miastach był wyższy (112) niż na wsi (101).

W skali roku wystąpił dalszy niewielki wzrost wartości **mediany wieku** i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o postępującym starzeniu się ludności. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym była większa niż liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. zbiorowość osób w wieku poprodukcyjnym stanowiła 23,6% ogółu ludności w województwie (wobec 16,9% w 2010 r.), a w wieku przedprodukcyjnym – 17,2% (wobec 17,4% w 2010 r.).

W 2020 r. odnotowano 25,7 tys. **urodzeń żywych**, tj. o 1,2 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 8,9‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,3‰).

Płodność kobiet zmniejszyła się do poziomu 38 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (wobec 40 w 2019 r.).

Poziom dzietności kobiet nadal nie gwarantował prostej zastępowalności pokoleń – współczynnik dzietności teoretycznej wyniósł 1,333 (w 2019 r. – 1,357).

W 2020 r. zarejestrowano 37,6 tys. **zgonów** i było to o 4,9 tys. zgonów więcej w porównaniu do poziomu sprzed roku (o 14,9% więcej). Natężenie umieralności od wielu lat niezmiennie kształtuje się powyżej średniej krajowej – 13,0‰ w 2020 r. (przy przeciętnej w kraju na poziomie 12,5‰).

W skali roku zmniejszyła się liczba zgonów niemowląt (o 24,2%). Współczynnik umieralności niemowląt kształtował się na poziomie 3,54 zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych (przy przeciętnej w kraju wynoszącej 3,57).

Utrzymująca się od wielu lat w województwie dolnośląskim **nadwyżka zgonów nad urodzeniami** spowodowała, iż przyrost naturalny był nadal ujemny. W 2020 r. miał miejsce ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego o wielkości 11,9 tys. osób (w 2019 r. – 5,8 tys. osób, a w 2010 r. – 0,2 tys. osób ubytku naturalnego). W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny w województwie wyniósł minus 4,09‰ (w 2019 r. – minus 2,00‰).

W 2020 r. zarejestrowano 10,8 tys. nowych małżeństw, tj. o 22,0% mniej niż rok wcześniej.

Nadal utrzymało się **dodatnie saldo migracji wewnętrznych** ludności na pobyt stały. Nadwyżka zameldowań nad wymeldowaniami na pobyt stały wyniosła 3,3 tys. osób, a w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców przybyło o 11 osób więcej niż się wymeldowało.

Saldo migracji zagranicznych, podobnie jak w 2019 r., przyjęło wartość dodatnią (549 osób). Nieznacznie zmniejszyła się imigracja oraz emigracja.

Pomimo niekorzystnych prognoz demograficznych na następne lata, które przewidują ubytek ludności, województwo dolnośląskie pozostaje atrakcyjnym miejscem zamieszkania.

Lokata województwa dolnośląskiego wśród województw według wybranych wskaźników w 2020 r.:

- współczynnik feminizacji – 3. lokata,
- gęstość zaludnienia – 4. lokata,
- wskaźnik starości – 5. lokata,
- zgony na 1000 ludności – 4. lokata,
- mediana wieku – 6. lokata,
- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 4. lokata,
- urodzenia żywe na 1000 ludności – 8. lokata,
- przyrost naturalny na 1000 ludności – 9. lokata,
- współczynnik dzietności ogólnej – 6. lokata.

Executive summary

At the end of 2020, the population of Dolnośląskie Voivodship had **2891.3 thousand** people (5th place in the country). On a year-to-day basis, a significant reduction in the number of people was recorded, mainly due to a loss of population with regard to vital statistics. Compared to the end of 2019, the population of the voivodship decreased by 8.8 thousand persons, i.e., by 0.3%, and, in comparison to 2010, decreased by 25.9 thousand people, i.e., by 0.89%.

2020 was another year in which the number of rural population increased (by 0.4%) and the number of urban population decreased (by 0.6%).

On average, there were 145 people per 1 km² of Dolnośląskie Voivodship area (compared to 122 people in Poland), placing the voivodship, invariably for over 10 years, in the 4th place in the country.

According to the Webb classification, Dolnośląskie Voivodship achieved the E-type and has been classified to a group of demographically passive voivodships, which means that the decrease

in the number of the population was the consequence of a negative natural increase surpassing a positive net migration rate.

Dolnośląskie voivodship stands out against the other voivodships with a **high level of urbanisation**, expressed by the share of urban population in the total population. In terms of the percentage of urban population, Dolnośląskie Voivodship with the amount of 68.2% took second position in the country (after śląskie voivodship).

The population structure by sex has not changed much for several years. In the total population the majority are women, whose percentage at the end of December 2020 amounted to 51.9%, similarly to previous years.

The feminisation rate, which defines the number of women per 100 men, was 108, while in cities it was higher (112) than in rural areas (101).

Over the year, there was also a further **small increase in the value of age median** and an increase in the number of people at post-working age, which indicates the growing aging of the population. The number of people at post-working age was greater than the number of people at pre-working age. As of 31 December 2020, the population at post-working age accounted for 23.6% of the total population in the voivodship (compared to 16.9% in 2010), and at pre-working age - 17.2% (compared to 17.4% in 2010).

In 2020, 25.7 thousand **live births** were registered, i.e., by 1.2 thousand fewer than a year ago. The rate of live births was 8.9‰ and was lower than in the previous year (9.3‰).

Female fertility decreased to 38 live births per 1,000 women at reproductive age (against 40 in 2019).

The **level of female fertility** still did not guarantee a simple replacement of generations - the theoretical fertility rate was 1.333 compared to 1.357 a year earlier.

37.6 thousand deaths were registered in 2020, and it was about 4.9 thousand deaths more compared to last year (by 14.9% more). The intensity of mortality for many years invariably has been taking values above the national average - 13.0‰ in 2020 (with the national average at the level of 12.5‰).

Per year, the number of **infant deaths** decreased (by 24.2%). The infant mortality rate was 3.54 infant deaths per 1000 live births (with the national average at 3.57).

The **excess of deaths over births** that has continued for many years in Dolnośląskie Voivodship led to the fact that the natural increase was still negative. In 2020, there was a loss of population due to vital statistics of 11.9 thousand people (in 2019 - 5.8 thousand people, and in 2010 - 0.2 thousand people). Calculated per 1,000 population, the natural increase in the voivodship amounted to minus 4.09‰ (in 2019 - minus 2.00‰).

In 2020, 10.8 thousand new marriages were registered, i.e., by 22.0% fewer than the year before.

The **positive net internal migration** of population for permanent residence has continued. The surplus of registrations over deregistrations from permanent residence amounted to 3.3 thousand persons, and per 10,000 inhabitants, 11 more people arrived than deregistered.

Net international migration, similarly to 2019, took a positive value (549 people). Immigration and emigration decreased slightly.

Despite unfavourable demographic forecasts for the coming years, which predict a population decline, Dolnośląskie Voivodship remains an attractive place to live.

Position of Dolnośląskie Voivodship among voivodships by selected indicators in 2020:

- rate of feminization – 3rd position,
- density of population – 4th position,
- old age index – 5th position,
- deaths per 1000 population – 4th position,
- median age – 6th position,
- non-working age population per 100 persons of working age – 4th position,
- live births per 1000 population – 8th position,
- natural increase per 1000 population – 9th position,
- fertility – 6th position.

Rozdział 1.

Chapter 1.

Stan i rozmieszczenie ludności w układzie terytorialnym

Size of population and its structure in territorial layout

Województwo dolnośląskie położone jest w południowo-zachodniej części Polski. Graniczy z Niemcami na zachodzie i z Czechami na południu, z województwami lubuskim i wielkopolskim na północy oraz z województwem opolskim na wschodzie. Województwo zajmuje 7. miejsce w Polsce pod względem powierzchni oraz 5. miejsce pod względem liczby mieszkańców. Stolicą województwa i największym miastem jest Wrocław (w 2020 roku 641,9 tys. mieszkańców).

Przygraniczne położenie regionu oraz poziom i dynamika rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego wpływają na potencjał demograficzny województwa. Widoczne są dysproporcje w stanie i strukturze ludności regionu, które warunkują dalsze zróżnicowane tempo zmian liczby ludności i występujące trendy płodności i umieralności.

1.1. Stan ludności w województwie dolnośląskim

1.1. Size of population in Dolnośląskie Voivodship

Zgodnie z zasadniczym trójstopniowym podziałem terytorialnym państwa, województwo dolnośląskie dzieli się na 169 gmin, w tym 35 miejskich, 56 miejsko-wiejskich oraz 78 wiejskich, 26 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu. Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. województwo dolnośląskie obejmowało obszar 19,9 tys. km², czyli 6,4% terytorium kraju (7. miejsce wśród województw). Największym, pod względem powierzchni, województwem jest województwo mazowieckie (35,6 tys. km², tj. 1,8 razy więcej od dolnośląskiego), a najmniejszym – opolskie (9,4 tys. km², co stanowi blisko połowę powierzchni województwa dolnośląskiego).

Podregiony są to jednostki wyodrębnione przez agregację powiatów; trzeci poziom Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych. W województwie dolnośląskim wyodrębniono następujące podregiony:

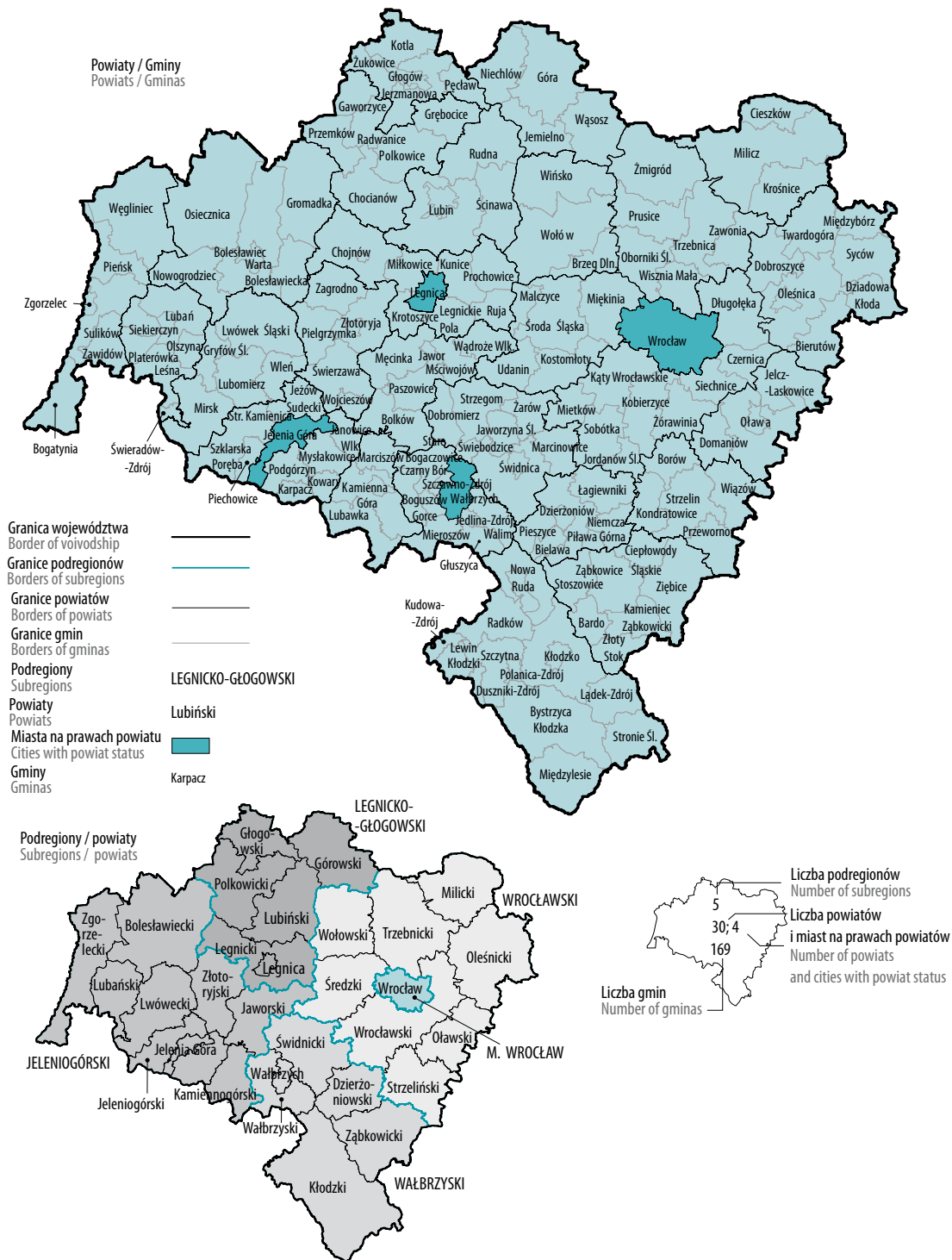
- **jeleniogórski** – obejmuje powiaty: bolesławiecki, jaworski, karkonoski, kamiennogórski, lubański, lwówecki, zgorzelecki, złotoryjski, miasto na prawach powiatu Jelenią Górę;
- **legnicko-głogowski** – obejmuje powiaty: głogowski, górowski, legnicki, lubiński, polkowicki, miasto na prawach powiatu Legnica;
- **wałbrzyski** – obejmuje powiaty: dzierzoniowski, kłodzki, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki, miasto na prawach powiatu Wałbrzych;
- **wrocławski** – obejmuje powiaty: milicki, oleśnicki, oławski, strzebiński, średzki, trzebnicki, wołowski, wrocławski;
- **miasto na prawach powiatu Wrocław.**

Liczba i struktura ludności zamieszkującej dany obszar jest ważną determinantą rozwoju społeczno-ekonomicznego każdego regionu. W województwie dolnośląskim liczba ludności na koniec grudnia 2020 r. wynosiła 2891,3 tys. osób, co stanowiło 7,6% ogólnej liczby ludności kraju, po województwach: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim i małopolskim.

Mapa 1. Podział terytorialny województwa dolnośląskiego Stan w dniu 1 stycznia 2020 r.

Map 1. Territorial division of Dolnośląskie Voivodship As of 1 January 2020

W 2020 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, zarejestrowano w skali roku dalszy ubytek ludności. Zarówno w skali kraju, jak i województwa dolnośląskiego ubytek był zdecydowanie większy niż w poprzednich latach. Fakt ten spowodowany był pandemią COVID-19 oraz jej skutkami dla ochrony zdrowia. W porównaniu do stanu z końca 2019 r. zaludnienie Polski zmniejszyło się o 117,6 tys. osób, tj. o 0,31% (rok wcześniej spadek o 28,6 tys. osób r/r i o 0,07% r/r), a województwa dolnośląskiego o 8,8 tys. osób, tj. o 0,3% (rok wcześniej spadek o 1,1 tys. osób r/r i o 0,04% r/r), a w porównaniu do 2010 r. odpowiednio dla Polski o 264,9 tys., tj. 0,69% oraz dla województwa o 25,9 tys. osób, tj. o 0,89%.

Obserwowany w latach 2010-2020 spadek liczby ludności widoczny był w większości województw, z wyjątkiem województw: mazowieckiego, pomorskiego, małopolskiego i wielkopolskiego.

Zgodnie z długookresową prognozą ludności w 2030 r. w porównaniu do 2020 r. zakłada się, że najmniejszy spadek liczby ludności wystąpi w województwach: mazowieckim (o 0,1%), małopolskim (o 0,2%) oraz w pomorskim (o 0,5%). W 2050 r. wszystkie województwa mogą odczuć spadek liczby ludności w porównaniu do 2020 r. Najmniejszym ubytkiem ludności będą charakteryzowały się województwa: mazowieckie (o 2,0%), pomorskie (o 3,4%), małopolskie (o 3,8%) i wielkopolskie (o 6,0%). Spadek powyżej 20% prognozowany jest w województwach opolskim (o 23,8%) i świętokrzyskim (o 20,2%). W województwie dolnośląskim spadek ten wyniesie 13,7% (4,1% do 2030 r.).

Tablica 1. Powiaty i miasta na prawach powiatu w województwie dolnośląskim w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Table 1. Powiat and cities with powiat status in dolnośląskie voivodship in 2020 As of 31 December

Grupy powiatów i miast na prawach powiatu według liczby ludności Groups of powiat and cities with powiat status by number of population	Ogółem Total	O powierzchni ^a Area ^a					
		50,0 – 99,9 km ²	100,0 – 299,9	300,0 – 499,9	500,0 – 999,9	1000,0 – 1499,9	1500,0 – 1999,9
Ogółem Total	30	2	2	5	16	4	1
Poniżej 50000 Below	8	-	-	1	7	-	-
50000 – 74999	7	-	-	2	5	-	-
75000 – 99999	8	1	1	2	2	2	-
100000 – 149999	3	1	-	-	1	1	-
150000 - 199999	3	-	-	-	1	1	1
500000 i więcej and more	1	-	1	-	-	-	-

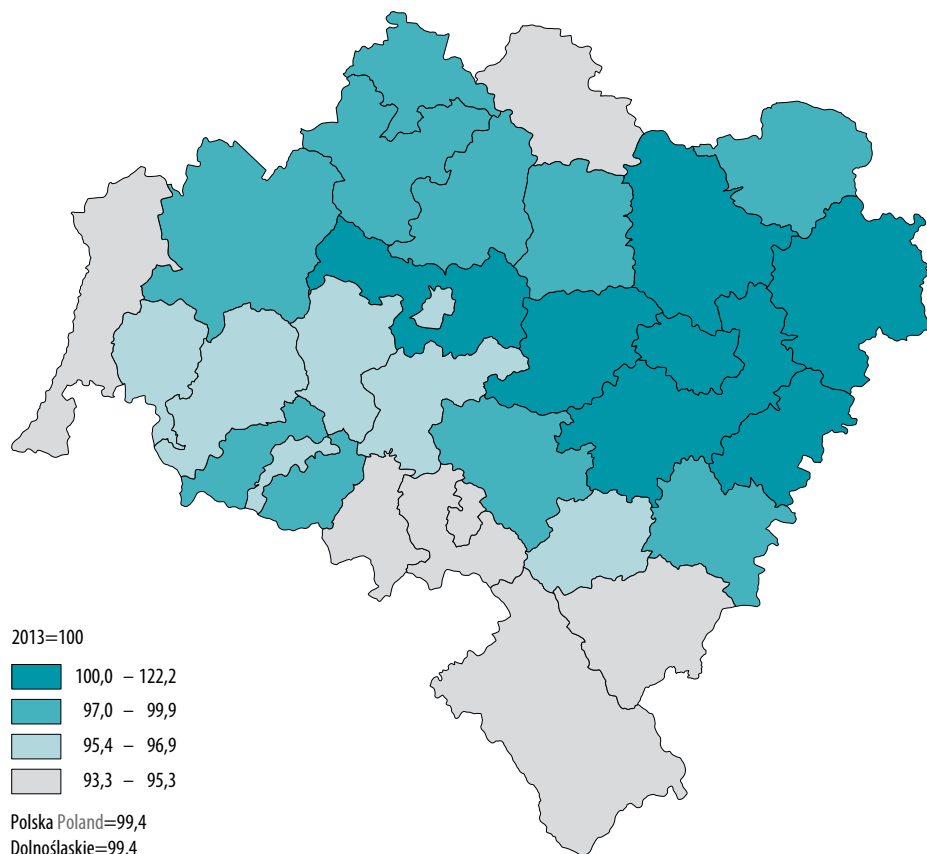
a Nie wystąpiły powiaty o powierzchni poniżej 50,0 km².

a Powiaty with area below 50,0 km² did not appear.

Województwo dolnośląskie jest regionem zróżnicowanym pod względem demograficznym. W jego granicach znajdują się zarówno powiaty zaludniające się (skoncentrowane głównie wokół Wrocławia), jak i wyludniające się (położone peryferyjnie w południowej i zachodniej części województwa). Analizując zmiany zaludnienia dolnośląskich powiatów w 2020 r. w relacji do 2013 r. można zauważyć, podobnie jak w poprzednich latach, przyrost ludności we Wrocławiu (wzrost o 1,6%) oraz w powiatach skupionych wokół stolicy województwa, tj. w powiatach: wrocławskim (o 22,2%), średzkim (o 5,8%), trzebnickim (o 2,6%), oławskim (o 1,2%), oleśnickim (o 1,1%), ale także w powiecie legnickim (o 0,4%). Największy spadek liczby ludności zanotowano w Wałbrzychu (o 6,7% w latach 2013-2020), powiatach: ząbkowickim (o 5,6%) i zgorzeleckim, kłodzkim oraz górowskim (o 5,1%).

**Mapa 2. Dynamika liczby ludności w powiatach województwa dolnośląskiego w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

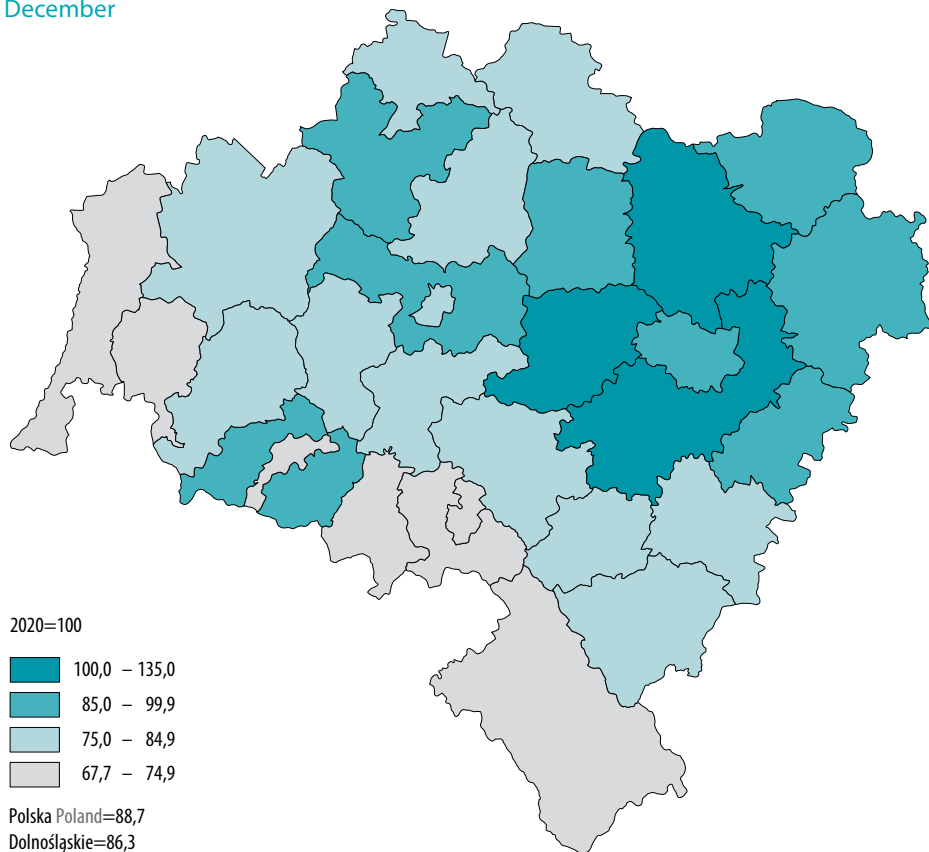
Map 2. Dynamics of the population in powiats of Dolnośląskie Voivodship in 2020
As of 31 December

Z prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego według powiatów wynika, że obserwowane obecnie zmiany poziomu zaludnienia w województwie dolnośląskim będą się sukcesywnie pogłębiać. Przewiduje się, że w 2030 r. w powiecie wrocławskim liczba mieszkańców w relacji do 2020 r. zwiększy się o 8,9%, w 2040 r. o 22,1%, a w 2050 r. będzie tam zamieszkiwać 35,0% więcej ludności niż obecnie. Prognozy pokazują również, że dodatni przyrost ludności utrzyma się również w powiecie trzebnickim (wzrost o 4,3% w 2030 r., o 5,4% w 2040 r. i o 5,6% w 2050 r.) i w powiecie średzkim (wzrost o 0,4% w 2030 r., 1,3% w 2040 r. i w 2050 r.), a w powiecie oławskim wzrost o 1,4% w 2030 r., i o 0,4% w 2040 r., a w 2050 r. już spadek o 1,0%. W pozostałych powiatach liczba ludności zarówno w 2030 r., jak i w 2050 r. zmniejszy się w relacji do 2020 r., w tym szczególnie w Wałbrzychu i Jeleniej Górze (odpowiednio: o 9,8% i 10,8% w 2030 r. oraz o 32,3% i 31,7% w 2050 r.).

**Mapa 3. Prognoza ludności w powiatach województwa dolnośląskiego do 2050 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 3. Population projection in powiats of Dolnośląskie Voivodship until 2050
As of 31 December

Do największych, pod względem liczby mieszkańców, powiatów w województwie dolnośląskim należą m.in.: Wrocław (w końcu 2020 r. 641,9 tys. osób, stanowiących 22,2% ogółu ludności w województwie), powiaty wrocławski i kłodzki (oba po 156,3 tys. osób, tj. 5,4%), świdnicki (156,0 tys. osób, tj. 5,4%). W tych czterech powiatach mieszkało łącznie 38,4% mieszkańców województwa. Natomiast najmniejszą liczbą ludności wyróżniały się powiaty: górowski (34,6 tys. osób, tj. 1,2% ogółu ludności), milicki (36,8 tys. osób, tj. 1,3%), kamiennogórski (42,8 tys. osób, tj. 1,5%), złotoryjski (43,0 tys. osób, tj. 1,5%) i strzeliński (43,2 tys. osób, tj. 1,5%).

**Tablica 2. Gminy w województwie dolnośląskim w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2. Gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020
As of 31 December

Gminy według liczby ludności Groups of gminas by number of population	Ogółem Total	O powierzchni ^a Area ^a							300,0 km ² i więcej and more
		5,0 – 19,9 km ²	20,0 – 49,9	50,0 – 99,9	100,0 – 149,9	150,0 – 199,9	200,0 – 249,9	250,0 – 299,9	
Ogółem Total	169	10	23	50	44	18	12	7	5
Poniżej 2500 Below	3		1	2	-	-	-	-	-
2500 - 4999	32	2	5	17	7	1	-	-	-
5000 - 7499	44	2	3	17	17	3	-	1	1
7500 - 9999	25	-	1	6	9	5	3	-	1
10000 - 14999	16	1	1	3	5	2	2	2	-
15000 - 19999	17	2	1	2	1	2	5	3	1
20000 - 39999	25	3	8	1	4	5	2	-	2
40000 - 99999	5	-	3	1	1	-	-	-	-
100000 - 199999	1	-	-	1	-	-	-	-	-
200000 i więcej and more	1	-	-	-	-	-	-	1	-

^a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km².
^a Gminas with area below 5,0 km² did not appear.

Do największych, pod względem liczby mieszkańców, gmin w województwie dolnośląskim należą: m.in.: Wrocław, Wałbrzych (w końcu 2020 r. 110,0 tys. osób, stanowiących 3,8% ogółu ludności w województwie), Legnica (98,4 tys., 3,4%), Jelenia Góra (78,3 tys. 2,7%). Są one miastami na prawie powiatu skupiającymi 32,1% mieszkańców województwa. Następne w kolejności są gminy: Lubin (71,7 tys., 2,5%), Głogów (66,1 tys., 2,3%), Świdnica (56,2 tys. 1,9%), a najmniejsze poniżej 2 tys. mieszkańców to Platerówka (1,6 tys., 0,1%) i Lewin Kłodzki (1,9 tys., 0,1%).

W latach 2010-2020 najwięcej ludności przybyło w województwie dolnośląskim w zasięgu oddziaływania Wrocławia, tj. w Czernicy (wzrost o 50,8%, 5,9 tys.), Siechnicach (wzrost o 48,8%, 7,9 tys. osób), Długołęce (wzrost o 46,5%, 11,2 tys.), Miękinii (wzrost o 32,7%, 4,3 tys.) i Kobierzycach (wzrost o 32,0%, 5,4 tys.). Ludności ubyło najbardziej w południowej części województwa dolnośląskiego, tj. w: Dusznikach-Zdroju (spadek o 12,2%, 0,6 tys.), Świeradowie-Zdroju (spadek o 11,6%, 0,5 tys.), Mieroszowie (spadek o 11,1%, 0,8 tys.), Karpaczu (spadek o 11,1%, 0,6 tys.) i Kamiennej Górze (spadek o 10,6%, 2,2 tys. osób). Z miast na prawie powiatu, najwięcej ludności ubyło w Wałbrzychu – 11,2 tys. osób (9,2%).

1.2. Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim

1.2. The urbanization rate in Dolnośląskie Voivodship

Jedną z przyczyn nierównomiernego rozmieszczenia ludności jest występowanie procesów społeczno-ekonomicznej integracji ludności w miastach i rozprzestrzeniania się miejskiego stylu życia. Zjawisko to określa się mianem urbanizacji i stopniowo ustępuje postępującej suburbanizacji.

W końcu 2020 r. w miastach województwa dolnośląskiego mieszkało 1971,2 tys. osób, a na wsi 920,1 tys. osób. Kolejny rok z rzędu, zauważalna była tendencja spadkowa liczby mieszkańców miast, która ma ogólnopolski charakter i jest wynikiem zjawiska suburbanizacji i rozlewania się miast, czyli poszerzania miejskich terytoriów na obszary o mniej intensywnej urbanizacji. Proces ten widoczny jest co najmniej od 2013 r.

W porównaniu z 2019 r. miał miejsce spadek liczby mieszkańców miast o 12,8 tys. osób (rok wcześniej o 6,5 tys.) i 0,6% oraz wzrost liczby mieszkańców wsi o 4,0 tys. osób (rok wcześniej o 5,4 tys.) i 0,4% (w kraju – w miastach spadek o 128,0 tys. osób i o 0,6%, na wsi wzrost o 10,4 tys. i o 0,07%).

Współczynnik urbanizacji wyrażony jest poprzez udział ludności zamieszkałej w miastach w ogólnej liczbie ludności, natomiast **współczynnik ruralizacji** to udział ludności zamieszkałej na wsi w ogólnej liczbie ludności.

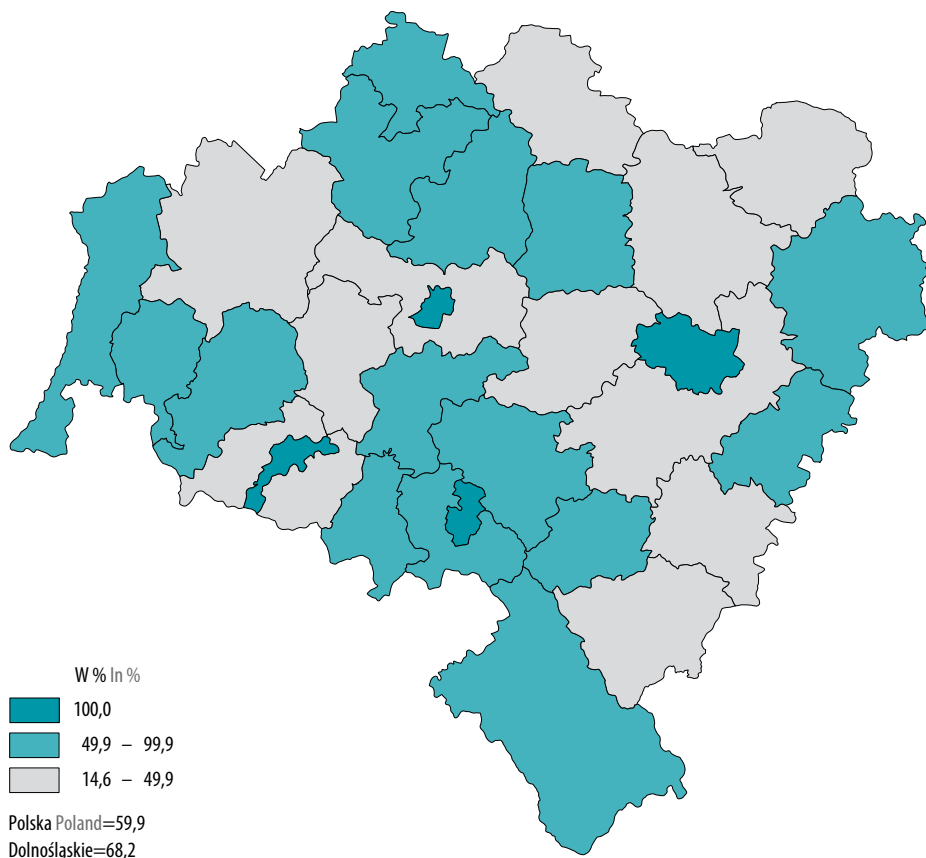
Ludność miejska to liczba osób (ogółem lub według określonych cech) zamieszkująca w miejscowościach posiadających urzędowe prawa miejskie (status miasta).

Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim był o 0,2 p.proc. niższy niż rok wcześniej i wynosił 68,2% (kraj – 59,9%). Wyższe od średniej wojewódzkiej, współczynniki urbanizacji odnotowano w powiatach: dzierzoniowskim (78,8%), głogowskim (74,8%), lubińskim (72,9%) oraz świdnickim (68,3%). W dwóch powiatach mieszkańcy miast stanowili mniej niż 20% ogólnej liczby ludności. Były to powiaty wrocławski (14,6%) oraz średzki (17,2%).

Ludność wiejska stanowiła 31,8% ogólnej liczby ludności województwa dolnośląskiego (w kraju – 40,1%). Współczynnik ruralizacji poniżej średniej wojewódzkiej osiągnęły 4 powiaty: świdnicki (31,7%), lubiński (27,1%), głogowski (25,2%) i dzierzoniowski (21,2%). Ponadto, wysoki udział ludności wiejskiej w ogólnej zbiorowości, powyżej 80%, obserwowano w powiatach wrocławskim (85,4%) i średzkim (82,8%).

**Mapa 4. Współczynnik urbanizacji w województwie dolnośląskim według powiatów w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 4. Urbanization rate in Dolnośląskie Voivodship by powiats in 2020
As of 31 December

Wśród gmin miejsko-wiejskich najwyższe współczynniki urbanizacji odnotowano w następujących gminach: Polkowice (81,0%), Brzeg Dolny (77,5%), Stronie Śląskie (75,4%), Bogatynia i Pieszyce (po 75,3%), a najniższe w gminach: Prusice (23,8%), Radków (26,8%) i Kąty Wrocławskie (27,0%).

1.3. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim

1.3. Population density in Dolnośląskie Voivodship

Rozmieszczenie ludności (skupienie lub rozproszenie) zależy od czynników przyrodniczych, gospodarczych, demograficznych i społecznych. Współcześnie największą rolę odgrywają czynniki ekonomiczne, wpływające na nierównomierne zagęszczenie ludności.

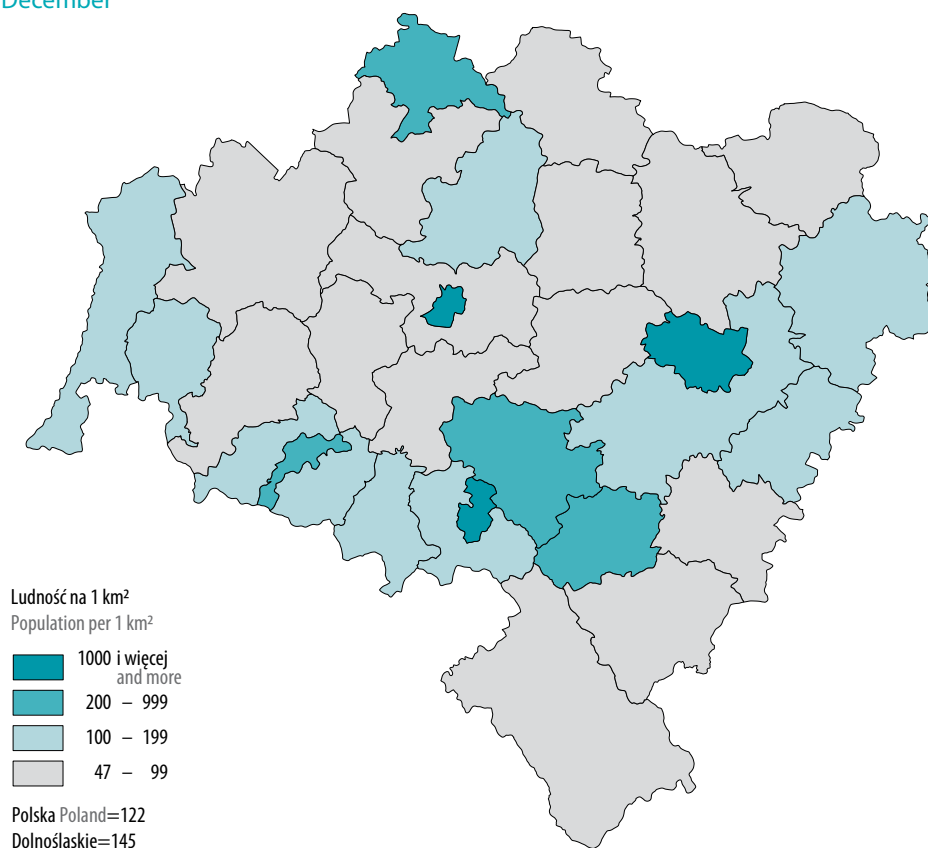
Gęstość zaludnienia to miara zagęszczenia ludności na określonym terytorium – wyrażana najczęściej w osobach na 1 km² (również w osobach na 1 ha – przy bardzo dużym zaludnieniu, np. w aglomeracjach).

Jedną z najczęściej stosowanych w badaniach demograficznych charakterystyk rozmieszczenia ludności jest gęstość zaludnienia.

Województwo dolnośląskie zajmowało 4. miejsce w kraju pod względem gęstości zaludnienia. W 2020 r. wynosiła 145 osób na 1 km², (Polska – 122 osoby/km²). Najwyższa gęstość zaludnienia występowała w województwie śląskim (364 osób/km²), małopolskim (225 osób/km²) i mazowieckim (153 osoby/km²), a najniższa w województwach podlaskim (58 osób/km²) i warmińsko-mazurskim (59 osób/km²).

Mapa 5. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim według powiatów w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 5. Population density in Dolnośląskie Voivodship by powiats in 2020 As of 31 December

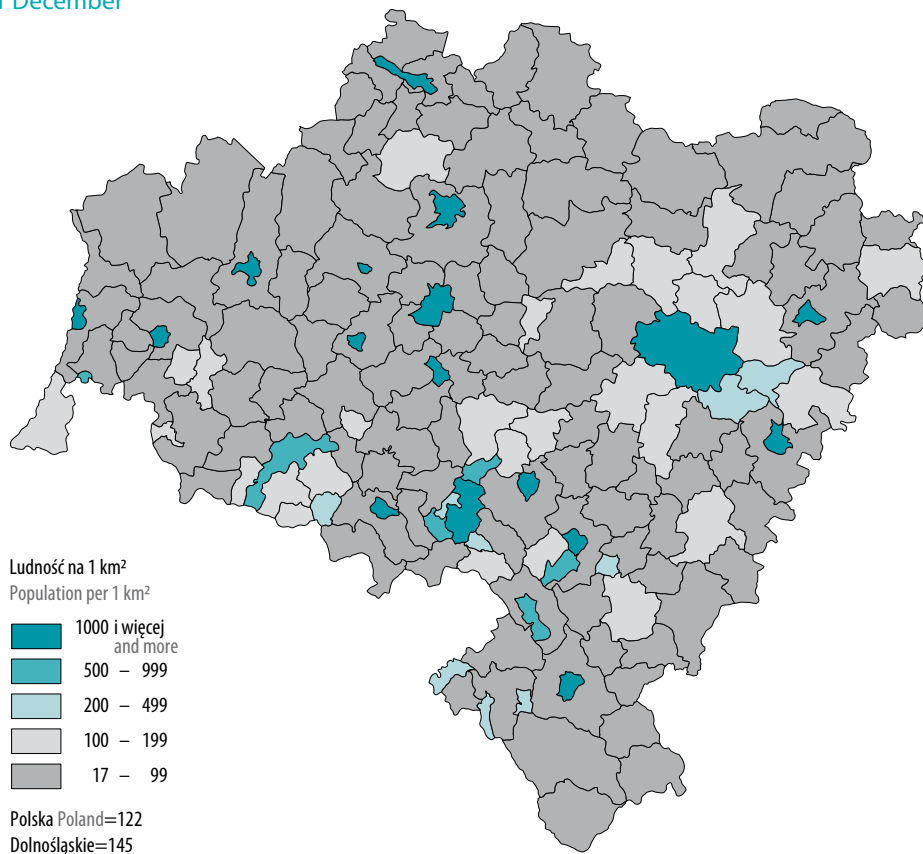
Znaczne zróżnicowanie omawianego wskaźnika gęstości zaludnienia odnotowano także wśród powiatów i gmin. Wśród miast na prawach powiatu, gęstość wyniosła od 2191 osób/km² we Wrocławiu do 719

osób/km² w Jeleniej Górze. W pozostałych powiatach województwa dolnośląskiego gęstość wyniosła od 211 osób/km² w powiecie świdnickim do 47 osób/km² w powiecie górowskim. Najwyższą gęstość zaludnienia w gminach odnotowano w Chojnowie (2647 osoby/km²) i Świdnicy (2556 osoby/km²), a najniższą w Osiecznicy (17 osób/km²), Gromadce (20 osób/km²) oraz w Węglińcu i Jemielnie (po 24 osoby/km²).

Mapa 6. Gęstość zaludnienia w województwie dolnośląskim według gmin w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

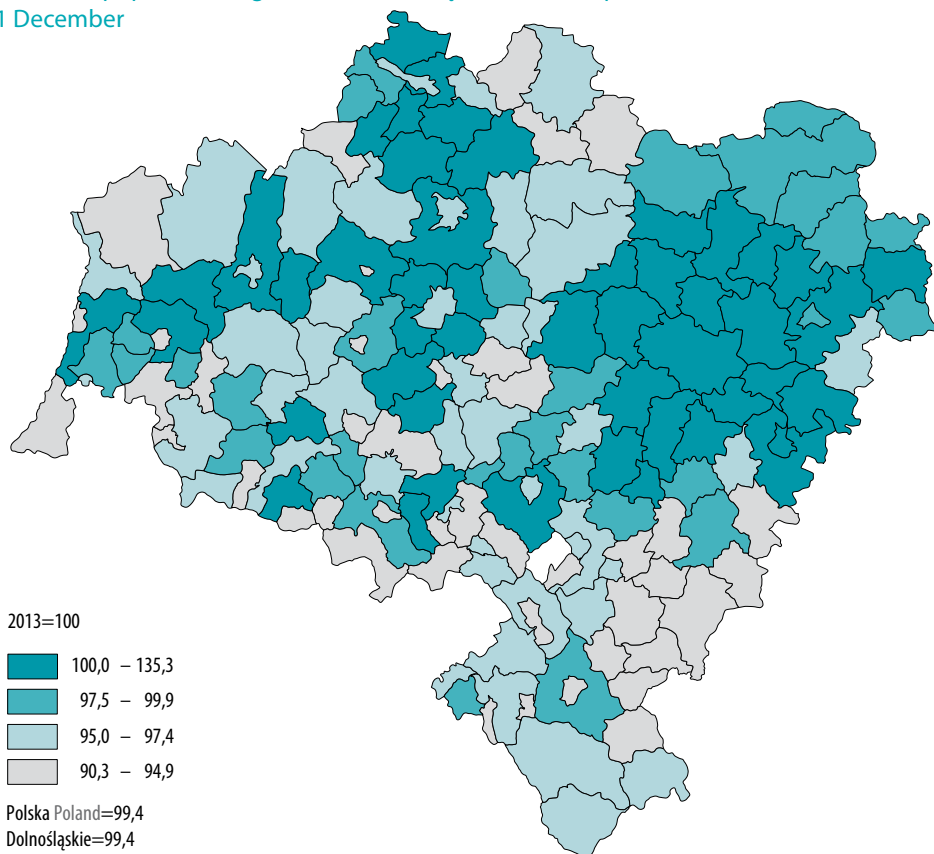
Map 6. Population density in Dolnośląskie Voivodship by gminas in 2020 As of 31 December

Przyrost liczby ludności zarejestrowano na tych obszarach, gdzie łatwiej o pracę na miejscu lub w najbliższym dużym lub relatywnie dużym mieście. Największy przyrost ludności wystąpił w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich skoncentrowanych wokół Wrocławia, Głogowa, Legnicy, Lubina i Polkowic, tj. w gminach: Czernica (o 35,3%), Siechnice (32,7%), Długołęka (o 32,4%), Miękinia (o 24,2%), Koberzyce (o 21,5%), Żórawina i Kąty Wrocławskie (po 16,6%), Jerzmanowa (o 16,3%), Lubin (o 14,5%), Kunice (o 14,2%). Na 169 gmin województwa, przyrost liczby ludności wystąpił w 47 gminach, w tym tylko w 2 gminach o charakterze miejskim, tj. we Wrocławiu (o 1,6%) i w Oławie (o 2,6%).

**Mapa 7. Dynamika liczby ludności w gminach województwa dolnośląskiego w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 7. Dynamics of the population in gminas of Dolnośląskie Voivodship in 2020
As of 31 December

Z kolei największy ubytek miał miejsce w gminach położonych w południowej części województwa, szczególnie tych sąsiadujących z Czechami, tj.: Karpaczu i Dusznikach-Zdroju (w obu przypadkach spadek o 9,7%), Świeradowie – Zdroju (o 8,0%), Kowarach (o 7,7%) i w Wojcieszowie (o 7,6%).

1.4. Typologia demograficzna według Webba

1.4. Demographics typology according to Webb

Zróżnicowanie uwarunkowań społeczno-ekonomicznych jest głównym czynnikiem przemian demograficznych zwłaszcza w zakresie dynamiki zaludnienia krajów i regionów. W województwie dolnośląskim widoczna jest zmienność tej dynamiki. W celu uchwycenia podobieństw i różnic w strukturze przestrzennej zarówno pod względem statycznym, jak i dynamicznym w ruchu ludności posłużono się typologią Webba. Typologia ta określa związek pomiędzy ruchem naturalnym i migracyjnym. Jest jedną z najbardziej znanych metod przedstawiania relacji między przyrostem (ubytkiem) naturalnym oraz dodatnim (ujemnym) saldem migracji, które z kolei warunkują określony typ przyrostu rzeczywistego ludności.

Przyrost naturalny ludności jest to różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Saldo migracji na pobyt stały jest to różnica między liczbą osób, które przybyły na stałe do danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie a liczbą osób, które wyjechały na stałe z danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie.

Przyrost rzeczywisty ludności jest to suma przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (stałych i czasowych). W przypadku ludności wg krajowej definicji zamieszkania uwzględniane są wyłącznie czasowe migracje wewnętrzne, w przypadku rezydentów – także zagraniczne migracje czasowe. W przypadku gmin uwzględnia się także saldo przesunięć ludności w wyniku zmian administracyjnych, oznacza to przyrost roczny, czyli wyrażoną w liczbach absolutnych różnicę między dwoma stanami ludności w danej gminie, tj. na początku i końcu badanego okresu.

W przekroju województw wzrost liczby ludności na przestrzeni roku miał miejsce w 4 województwach, mianowicie w: pomorskim i mazowieckim (po 0,4%), małopolskim (o 0,3%) i wielkopolskim (o 0,1%), a w pozostałych 12 województwach (w tym w dolnośląskim) odnotowano ubytek ludności, największy w województwie świętokrzyskim (o 0,6%). Zmiana liczby ludności warunkowana była różnicą między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów (przyrost naturalny), a także migracją ludności na pobyt stały i czasowy.

Tablica 3. Województwo dolnośląskie na tle kraju – liczba ludności, przyrost (ubytek) ludności, przyrost naturalny, saldo migracji na pobyt stały

Table 3. Dolnośląskie voivodship on the background of the country – population, increase (decrease) of population, natural increase, total net migration for permanent residence

Lata Years	Przyrost (ubytek) ludności Increase (decrease) of population		Przyrost naturalny Natural increase		Saldo migracji wewnętrznych Total net internal migration		Saldo migracji zagranicznych Total net international migration	
	Polska Poland	Dolnośląskie	Polska Poland	Dolnośląskie	Polska Poland	Dolnośląskie	Polska Poland	Dolnośląskie
2005	-16780	-4823	-3902	-2884	-	-930	-12878	-919
2006	-31576	-5915	4558	-2530	-	404	-36134	-4030
2007	-9838	-3907	10647	-2224	-	347	-20485	-1917
2008	20235	-1351	35100	-618	-	526	-14865	-1686
2009	31453	-432	32649	-1046	-	1131	-1196	-224
2010	32708	1213	34822	-172	-	1579	-2114	-194
2011	8581	-665	12915	-1736	-	1559	-4334	-488
2012	-5148	-2215	1469	-3207	-	1735	-6617	-795
2013	-37640	-4365	-17736	-4693	-	2391	-19904	-2364
2014	-17057	-1540	-1307	-2736	-	2426	-15750	-1870
2015	-41363	-4250	-25613	-5282	-	2652	.	.
2016	-4247	-497	-5752	-3114	-	2659	1505	150
2017	566	-1163	-870	-3637	-	2595	1436	188
2018	-22410	-1322	-26022	-5201	-	3200	3612	512
2019	-28572	-1062	-33517	-5721	-	4215	6183	624
2020	-117563	-8842	-122046	-11868	-	3295	4483	549

W 2020 r., w żadnym województwie nie odnotowano dodatniego przyrostu naturalnego. Gwałtowny wzrost ujemnego przyrostu naturalnego (w województwie dolnośląskim z minus 5,7 tys. osób w 2019 r. do minus 11,9 tys. osób w 2020 r., a w Polsce odpowiednio z minus 33,5 tys. do minus 122,0 tys.) można

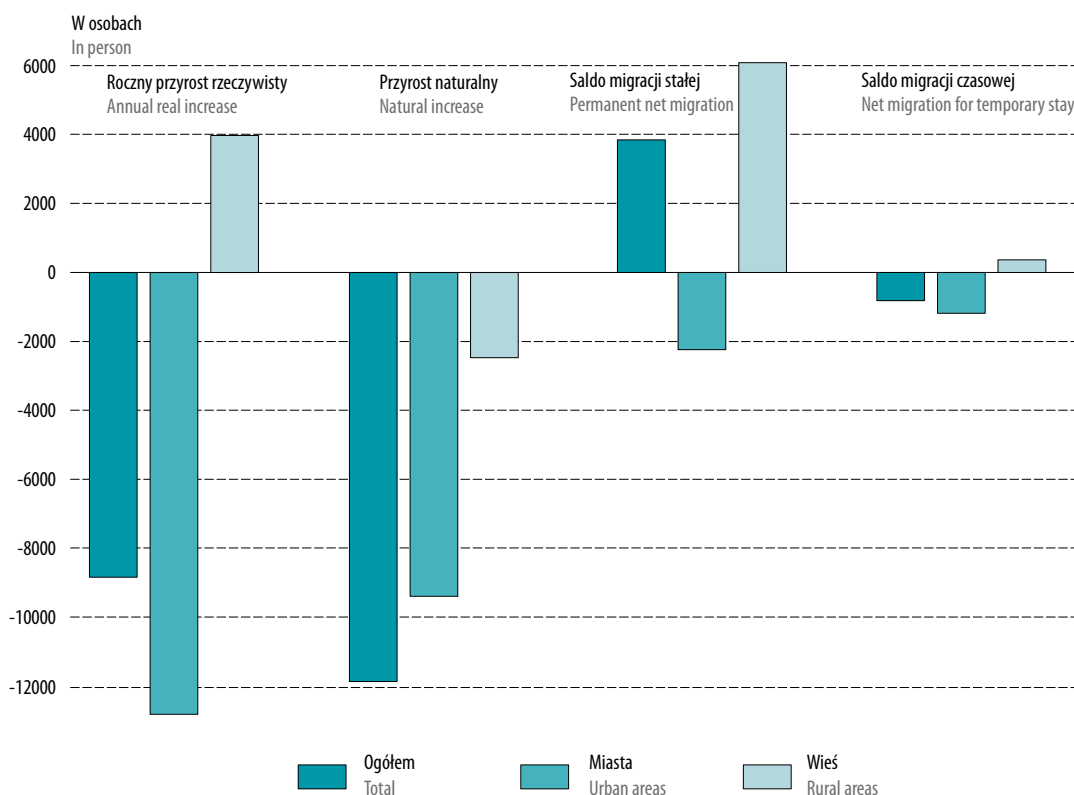
wiązać ze zwiększoną umieralnością w związku z pandemią COVID-19. W skali kraju, najmniejszy ubytek naturalny wystąpił w województwie pomorskim (minus 1,2 tys. osób), a największy w województwie śląskim (minus 21,9 tys. osób). Najmniejszy ubytek naturalny na 1000 ludności wystąpił w województwach: pomorskim (minus 0,5), małopolskim (minus 1,0) i wielkopolskim (minus 1,2), a największy w województwach: świętokrzyskim (minus 6,4), łódzkim (minus 6,1) oraz śląskim i opolskim (po minus 4,9).

W województwie dolnośląskim roczny przyrost rzeczywisty, na który złożyły się ujemne wartości przyrostu naturalnego i dodatnie saldo migracji stałej oraz dodatnie w saldo migracji czasowych, wyniósł in minus 8,8 tys. osób (kraj in minus 117,6 tys. osób). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, na wsi w województwie dolnośląskim odnotowano dodatni przyrost rzeczywisty, wynoszący in plus 4,0 tys. osób (w kraju in plus 10,4 tys.), a w miastach ujemny – 12,8 tys. osób (w kraju in minus 128,0 tys. osób).

Najwyższy dodatni współczynnik przyrostu rzeczywistego wystąpił w województwach: pomorskim (plus 1,17‰) i mazowieckim (plus 0,34‰). W pozostałych województwach miano do czynienia z ujemnym współczynnikiem przyrostu rzeczywistego. Województwo dolnośląskie uplasowało się na 6. miejscu w Polsce (minus 3,05‰, przy średniej dla Polski wynoszącej minus 3,06‰). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w województwach: świętokrzyskim (minus 7,57‰), łódzkim (minus 6,85‰) i lubelskim (minus 6,18‰).

Wykres 1. Przyrost rzeczywisty, przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały i czasowy według miejsca zamieszkania w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Chart 1. Real increase, natural increase, permanent and temporary net migration by place of residence in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Wzorując się na typologii J.W. Webba jednostki przestrzenne można pogrupować pod względem ruchu rzeczywistego ludności. W ten sposób wyróżnia się następujące typy demograficzne:

1) jednostki rozwojowe (aktywne) – przyrost rzeczywisty dodatni (wzrost liczby ludności)¹:

- typ A – dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji,
- typ B – dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji,
- typ C – dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji,
- typ D – dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny,

2) jednostki regresyjne (nieaktywne) – przyrost rzeczywisty ujemny (spadek liczby ludności):

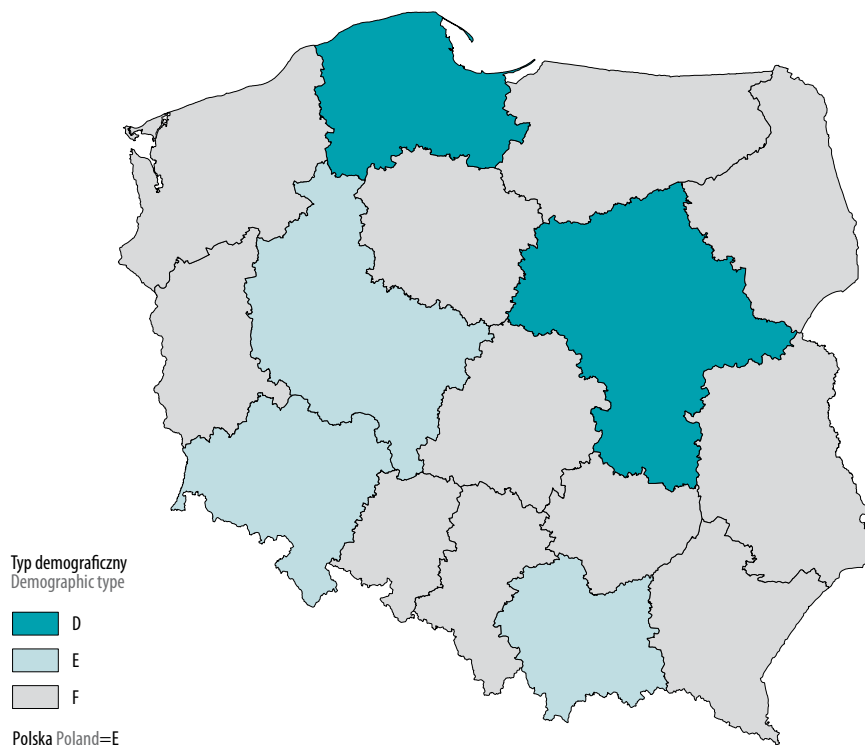
- typ E – ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji,
- typ F – ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie mniejszym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji, co oznacza, że ubytek liczby ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji,
- typ G – ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie większym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji, co oznacza, że ubytek liczby ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym,
- typ H – ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

W niniejszym opracowaniu podstawę typologii demograficznej jednostek przestrzennych stanowiła obserwacja zależności relacji między przyrostem naturalnym i saldem migracji, która pozwoliła na ocenę występowania w danym województwie, powiecie i gminie określonego typu przyrostu lub ubytku rzeczywistego ludności.

Podobnie jak w latach 2017-2019 r., zgodnie z klasyfikacją Webba, w 2020 r. województwo dolnośląskie znalazło się w grupie województw nieaktywnych demograficznie – regresyjny typ E (podobnie jak małopolskie i wielkopolskie). Również Polska, podobnie jak w 2016 i 2018-2019 r., zakwalifikowana została jako nieaktywna demograficznie – typ E (w 2017 r. aktywna demograficznie typ D). Tylko województwa mazowieckie i pomorskie klasyfikowały się jako jednostki rozwojowe – typ D. Pozostałych 11 województw znalazło się w grupie nieaktywnych – typ F.

¹ Por. Webb J. W., 1964. Ruch naturalny i migracyjny jako składnik przemian ludnościowych, PZLG, 1, s.134-138, a także Kosiński L., Geografia ludności, PWN, Warszawa, 1967 oraz Runge J., Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej – elementy metodologii, wybrane narzędzia badawcze, Uniwersytet Śląski, Katowice, 2006.

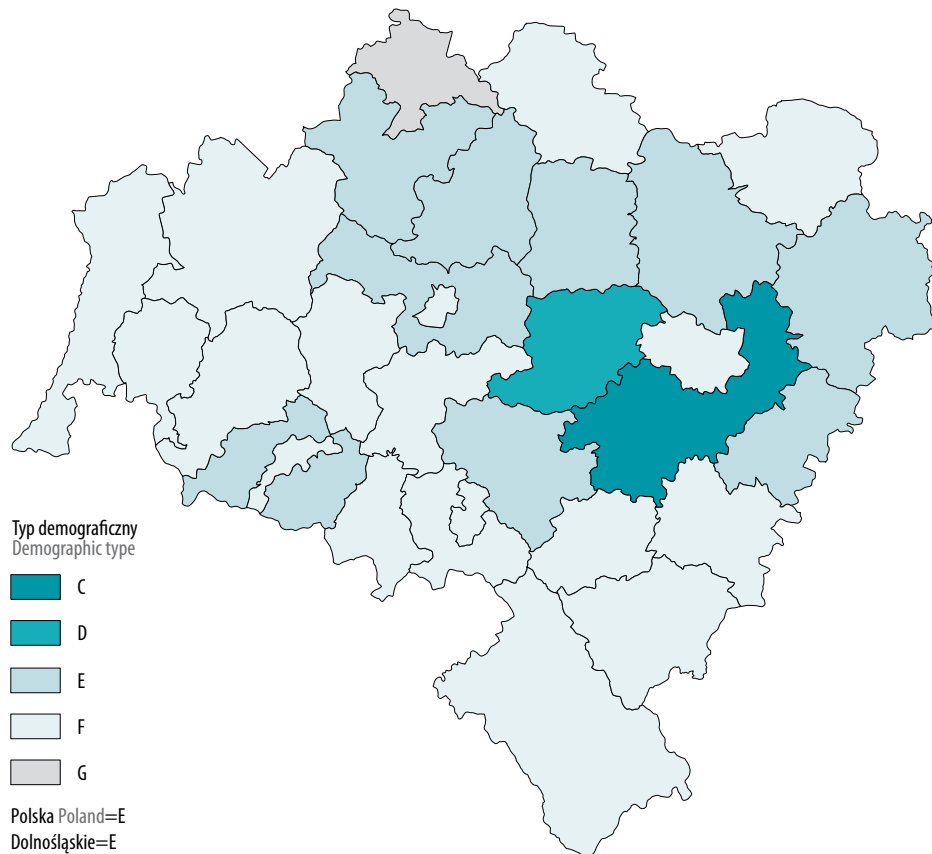
Mapa 8. Typologia demograficzna województw według Webba w 2020 r.
 Map 8. Demographics typology of voivodships according to Webb in 2020

W 2020 r., spośród 30 powiatów województwa dolnośląskiego 2 zakwalifikowano do aktywnych demograficznie (w 2019 r., 6), czyli zaludniających się (typ C – powiat wrocławski, typ D – powiat średzki). W 19 powiatach (tyle samo ile rok wcześniej) zaobserwowano zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji, przy czym 18 powiatów to były jednostki zakwalifikowane do grupy F, czyli takie, w których ubytek liczby ludności spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji. Natomiast ubytek liczby ludności spowodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym niż– typ G zaobserwowano tylko w powiecie głogowskim.

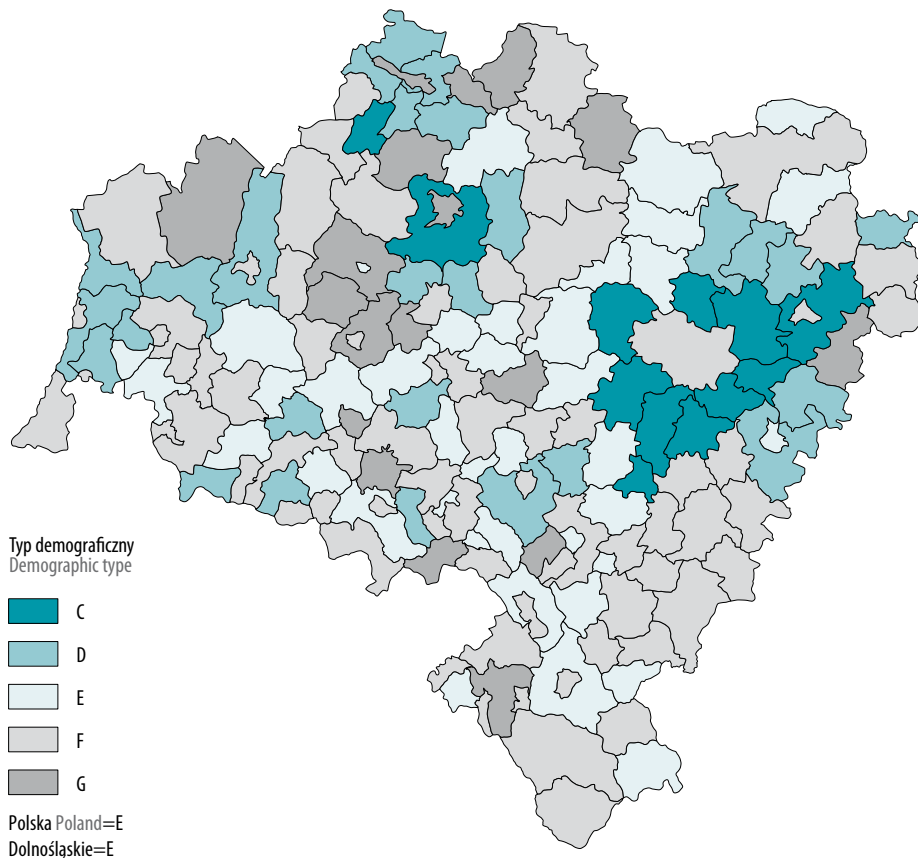
Powiaty: oleśnicki, oławski, trzebnicki i Wrocław po zmianie typu demograficznego stały się powiatami nieaktywnymi demograficznie (zmiana z typu D na E, w przypadku Wrocławia z D na F). W powiecie średzkim, aktywnym demograficznie, nastąpiła zmiana z typu C na D. Żaden z powiatów nie zmienił statusu z nieaktywnego demograficznie na aktywny w 2020 r.

Mapa 9. Typologia demograficzna powiatów według Webba w 2020 r.
 Map 9. Demographics typology of powiats according to Webb in 2020

W 2020 r. spośród 169 gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) województwa dolnośląskiego do aktywnych demograficznie, czyli zaludniających się zakwalifikowano 39 gmin (o 3 mniej niż w 2019 r.). Równoczesny dodatni przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji (typ C, gdzie saldo migracji przewyższa przyrost naturalny) odnotowano w 12 gminach położonych w okolicach Wrocławia oraz w Lubinie. Dodatkowo saldo migracji z nadwyżką rekompensujące ujemny przyrost naturalny (typ D) wystąpiło łącznie w 27 gminach. Należała do nich jedna gmina miejska, 6 gmin miejsko-wiejskich oraz 20 gmin wiejskich.

Mapa 10. Typologia demograficzna gmin według Webba w 2020 r.
 Map 10. Demographics typology of gminas according to Webb in 2020

W badanym roku, do nieaktywnych demograficznie zaliczono 130 gmin (rok wcześniej 127). Ujemny przyrost naturalny, który nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji (typ E) odnotowano w 39 gminach. Natomiast ubytek liczby ludności, który spowodowały był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji (typ F) stwierdzono w 73 gminach, a spowodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym (typ G) w 18 gminach.

Rozdział 2.

Chapter 2.

Struktura ludności województwa dolnośląskiego

Structure of population in Dolnośląskie Voivodship

Zjawiska ludnościowe w ujęciu demograficznym cechuje swoisty biologiczno-społeczny charakter i uwarunkowania. Podstawowe z punktu widzenia reprodukcji ludności zdarzenia, takie jak urodzenia i zgony, należą do zdarzeń biologicznych. Z kolei mechanizm biologiczny jest istotą dwóch zasadniczych cech strukturalnych populacji, do których zalicza się płeć i wiek. Te dwie charakterystyki demograficzne populacji, wywierają istotny wpływ na przebieg prawie wszystkich zjawisk ludnościowych. Jednakże ostatecznie zjawiska ludnościowe wynikają z zachowań ludzi nazywanych zachowaniami demograficznymi, takimi jak rozwody, planowanie rodziny, prokreacja, zachowania związane ze zdrowotnością, migracje itp.

Zachowania demograficzne podlegają uwarunkowaniom społecznym, czego bezpośrednim przejawem jest wyraźne zróżnicowanie zjawisk ludnościowych ze względu na cechy społeczne populacji, np.: stan cywilny, charakter miejsca zamieszkania (np. miasto albo wieś), poziom wykształcenia, wyznanie, aktywność zawodowa i zawód, zamożność.

2.1. Struktura według płci

2.1. Structure by sex

W 2020 r. województwo dolnośląskie plasowało się na 3. miejscu pod względem wskaźnika feminizacji (108 kobiet na 100 mężczyzn, Polska – 107 kobiet) po województwach: łódzkim (110 kobiet na 100 mężczyzn) i mazowieckim (109 kobiet na 100 mężczyzn). Najniższy wskaźnik feminizacji wystąpił w województwach warmińsko-mazurskim (104), a następnie w: świętokrzyskim i podlaskim (105).

**Tablica 4. Ludność według płci w województwie dolnośląskim
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 4. Population by sex in Dolnośląskie Voivodship
As of 31 December

Lata Years	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Miasta ^a Urban areas ^a			Wieś ^a Rural areas ^a		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem grand total	męż- czyźni males	kobiety females
w liczbach bezwzględnych (w tysiącach) in absolute numbers (in thousands)									
2010	2917,2	1403,3	1513,9	2040,4	967,0	1073,4	876,8	436,4	440,5
2011	2916,6	1403,0	1513,6	2034,7	963,9	1070,8	881,9	439,1	442,8
2012	2914,4	1401,8	1512,6	2028,3	960,5	1067,8	886,1	441,3	444,9
2013	2910,0	1399,5	1510,5	2020,0	956,1	1063,9	890,0	443,4	446,6
2014	2908,5	1398,6	1509,9	2014,8	953,4	1061,5	893,6	445,2	448,4
2015	2904,2	1396,3	1507,9	2009,0	950,3	1058,7	895,3	446,0	449,2
2016	2903,7	1396,0	1507,8	2002,1	946,7	1055,4	901,6	449,3	452,3
2017	2902,5	1395,4	1507,1	1996,4	943,8	1052,5	906,2	451,6	454,6
2018	2901,2	1395,0	1506,2	1990,5	940,9	1049,6	910,7	454,1	456,6
2019	2900,2	1394,6	1505,5	1984,0	937,8	1046,2	916,1	456,8	459,3
2020	2891,3	1389,4	1501,9	1971,2	930,8	1040,4	920,1	458,7	461,4
w odsetkach in percent									
2010	100,0	48,1	51,9	69,9	47,4	52,6	30,1	49,8	50,2
2011	100,0	48,1	51,9	69,8	47,4	52,6	30,2	49,8	50,2
2012	100,0	48,1	51,9	69,6	47,4	52,6	30,4	49,8	50,2
2013	100,0	48,1	51,9	69,4	47,3	52,7	30,6	49,8	50,2
2014	100,0	48,1	51,9	69,3	47,3	52,7	30,7	49,8	50,2
2015	100,0	48,1	51,9	69,2	47,3	52,7	30,8	49,8	50,2
2016	100,0	48,1	51,9	69,0	47,3	52,7	31,0	49,8	50,2
2017	100,0	48,1	51,9	68,8	47,3	52,7	31,2	49,8	50,2
2018	100,0	48,1	51,9	68,6	47,3	52,7	31,4	49,9	50,1
2019	100,0	48,1	51,9	68,4	47,3	52,7	31,6	49,9	50,1
2020	100,0	48,1	51,9	68,2	47,2	52,8	31,8	49,8	50,2

a W przypadku miast i wsi udziały procentowe kobiet i mężczyzn liczone są w ogóle ludności odpowiednio miast i wsi.

a In the case of urban and rural areas, the percentages of women and men are calculated in the total population of urban areas and rural areas, respectively.

W 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, ponad połowę ludności województwa dolnośląskiego, tj. 51,9%, stanowiły kobiety. Kobiety miały nieznacznie większy udział w strukturze płciowej mieszkańców miast (52,8%) niż wsi (50,2%).

Współczynnik feminizacji jest to relacja liczby kobiet do liczby mężczyzn na danym obszarze, pomnożona przez 100. Wskazuje ile kobiet przypada na 100 mężczyzn.

Przewaga liczebna kobiet była większa w miastach niż na wsi. W miastach województwa dolnośląskiego przypadło 112 kobiet na 100 mężczyzn, a na wsi 101 kobiet na 100 mężczyzn (w Polsce w miastach – 111 kobiet na 100 mężczyzn, na wsi – 101 kobiet).

W 2020 r. we wszystkich powiatach wystąpiła przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Najwyższą dysproporcję płci, przewyższającą średnią w województwie, zaobserwowano w miastach na prawach powiatu: Jeleniej Górze, gdzie współczynnik feminizacji wynosił – 115, Wrocławiu – 114, Wałbrzychu i Legnicy – 112 oraz w powiecie dzierzoniowskim – 110. Najniższy współczynnik feminizacji odnotowano w powiatach górowskim, milickim, polkowickim, strzelińskim i średzkim – 102.

W przekroju gminnym (z wyłączeniem miast na prawach powiatu), największą przewagę kobiet nad mężczyznami zaobserwowano – podobnie jak rok wcześniej – w gminach miejskich: Polanica-Zdrój – 120, Duszniki - Zdrój – 115, Bielawa, Dzierżonów i Szklarska Poręba – 114. Z kolei w 32 gminach (38 w 2019 r.) województwa dolnośląskiego (28 wiejskich i 4 miejsko-wiejskich) odnotowano przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. W gminie Platerówka wskaźnik maskulinizacji wynosił 108. Kolejne gminy, w których przeważali mężczyźni to: Ciepłowody – 107 oraz Pielgrzymka – 106 i Paszowice – 105.

Tablica 5. Współczynnik feminizacji w województwie dolnośląskim w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

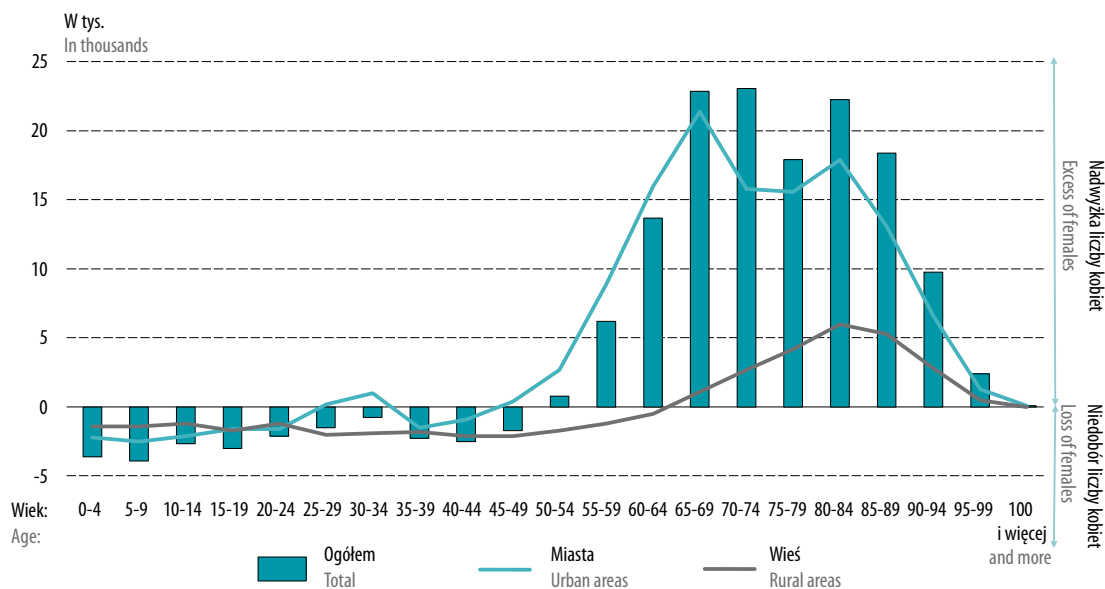
Table 5. Rate of feminization in Dolnośląskie Voivodship in 2020 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
Ogółem Total	108	112	101
0 – 4 lata years	95	95	93
5 – 9	94	95	94
10 – 14	96	96	95
15 – 19	95	95	94
20 – 24	96	97	94
25 – 29	98	100	95
30 – 34	100	102	95
35 – 39	98	99	96
40 – 44	98	99	95
45 – 49	98	101	94
50 – 54	101	104	94
55 – 59	107	113	97
60 – 64	114	121	100
65 – 69	125	134	105
70 – 74	136	142	117
75 – 79	163	166	152
80 – 84	211	210	215
85 lat i więcej and more	282	267	337

Wartości współczynnika feminizacji zmieniały się w zależności od wieku. Największa nadwyżka liczebna mężczyzn w stosunku do kobiet występowała w najmłodszych grupach wiekowych. Wpływ na to miała niezmienna wśród noworodków nadwyżka chłopców na dziewczynkami. W pięcioletnich przedziałach wieku: 0-4 lata i 5-9 lat na 100 chłopców przypadało odpowiednio 95 i 94 dziewcząt.

Wykres 2. Różnica między liczbą kobiet i mężczyzn według wieku w województwie dolnośląskim w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 2. Difference between number of females and number of males by age in Dolnośląskie Voivodship in 2020 As of 31 December

Liczba kobiet zaczynała przeważać nad liczbą mężczyzn powyżej 50 roku życia. Sytuacja kształtowała się podobnie w skali całego kraju. Konsekwencją zjawiska nadumieralności mężczyzn w starszych grupach wiekowych i krótszego przeciętnego dalszego trwania życia u mężczyzn niż u kobiet, są coraz to wyższe współczynniki feminizacji. Im starsza grupa wiekowa, tym większa przewaga kobiet. Szczególnie znacząca przewaga kobiet wystąpiła w populacji osób w wieku powyżej 60 lat – na 100 mężczyzn przypadało 141 kobiet, powyżej 70 lat – 172, a powyżej 80 lat 243 kobiety na 100 mężczyzn. W województwie dolnośląskim struktura ludności według płci w poszczególnych grupach wiekowych kształtowała się odmiennie w miastach i na wsi.

W województwie dolnośląskim liczba mężczyzn przeważała nad liczbą kobiet do grupy wiekowej 45-49, w miastach do grupy 40-44 (z wyjątkiem grupy 30-34), a na wsi do grupy 60-64 lata.

2.2. Struktura według ekonomicznych grup wieku

2.2. Structure by economic age groups

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku jest podstawą do podejmowania niektórych społecznych i ekonomicznych decyzji oraz działań służących wzmocnieniu potencjału demograficznego i jakości kapitału społecznego. Informacje te są wykorzystywane między innymi do prognozowania liczby miejsc pracy, miejsc w szkołach, w przedszkolach, jak również do określenia potrzeb mieszkaniowych dla przyszłych małżeństw.

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości (np.: zamieszkującej określone terytorium). Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

W strukturach ludności według ekonomicznych grup wieku widoczny jest postępujący z roku na rok powolny proces starzenia się populacji województwa dolnośląskiego. Na koniec 2020 r. mediana wieku w województwie dolnośląskim wynosiła 42,3 lat, w tym dla mężczyzn 40,8, dla kobiet 44,0 (w kraju – 41,6 lat, mężczyźni 40,1, kobiety 43,3). Wyższa mediana wieku była w województwach: opolskim (43,4), łódzkim (43,3), śląskim i świętokrzyskim (43,0), oraz zachodniopomorskim (42,5) a najniższa w Polsce, w województwach: pomorskim (40,3), małopolskim (40,4), wielkopolskim (40,5) oraz podkarpackim (40,7).

Tablica 6. Mediana wieku według płci i miejsca zamieszkania w województwie dolnośląskim Stan w dniu 31 grudnia

Table 6. Median of age by sex and place of residence in Dolnośląskie Voivodship As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem Total	39,9	40,2	40,6	40,9	41,3	41,6	42,0	42,3
mężczyźni males	38,1	38,5	38,9	39,3	39,7	40,0	40,4	40,8
kobiety females	41,9	42,1	42,4	42,8	43,0	43,4	43,7	44,0
Miasta Urban areas	40,9	41,2	41,5	41,9	42,2	42,5	42,9	43,3
mężczyźni males	38,7	39,1	39,4	39,8	40,2	40,6	40,9	41,3
kobiety females	43,5	43,7	43,9	44,2	44,4	44,7	45,0	45,3
Wieś Rural areas	37,8	38,2	38,6	39,0	39,4	39,7	40,1	40,4
mężczyźni males	36,8	37,3	37,7	38,1	38,5	38,8	39,2	39,5
kobiety females	38,6	39,2	39,6	39,9	40,3	40,7	41,0	41,3

Przeciętnie ludność w miastach województwa była starsza o 2,9 roku od ludności mieszkającej na wsi. Średni wiek mieszkańca miast wynosił 43,3 lata (kraj – 42,8 lata). W województwie, statystyczny mężczyzna był młodszy od kobiety o 3,2 roku, w miastach o 4,0, a na wsi o 1,8 (w kraju odpowiednio o 3,1, 3,9 i 3,1 roku).

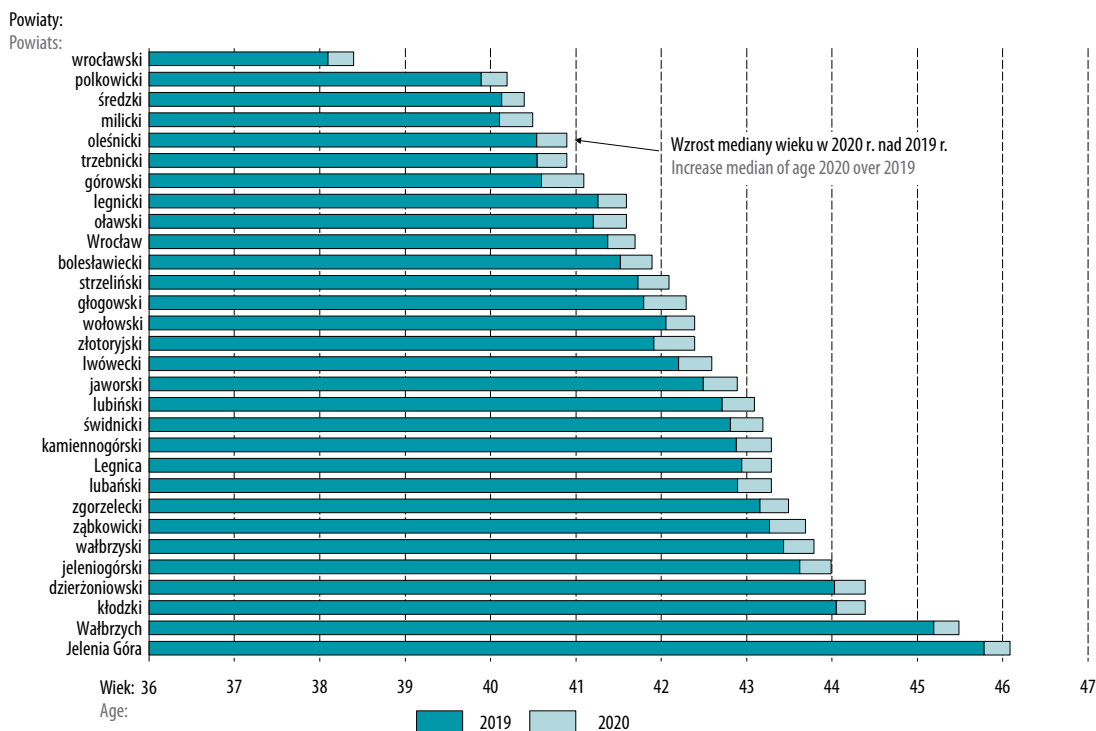
Statystycznie najmłodsi mieszkańcy województwa dolnośląskiego byli zameldowani w powiecie wrocławskim (38,4 lat), a najstarsi w Jeleniej Górze (46,1 lat) i Wałbrzychu (45,5 lata). Zaobserwowane dysproporcje w poziomie mediany zależą od urodzeń, zgonów i ruchów migracyjnych występujących w poszczególnych jednostkach.

Wykres 3. Mediana wieku ludności według powiatów

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 3. Median of age of population by powiats

As of 31 December

a Powiaty uporządkowano od najniższej wartości mediany w 2020 r. do najwyższej. Wykres został sporządzony z wykorzystaniem dokładniejszych danych – bez zaokrągleń.

a Powiats have been ordered from the lowest value of median in 2020 to the highest. The chart has been made using more accurate data, i.e. without rounding.

W niniejszym opracowaniu wyróżniono trzy podstawowe, ekonomiczne grupy wiekowe:

- 0-17 lat – wiek przedprodukcyjny,
- wiek zdolności do pracy, tj. 18-64 lat – wiek produkcyjny mężczyzn, 18-59 lat – wiek produkcyjny kobiet,
- wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. 65 lat i więcej – wiek poprodukcyjny mężczyzn, 60 i więcej – wiek poprodukcyjny kobiet.

Tablica 7. Ludność województwa dolnośląskiego według ekonomicznych grup wieku na tle kraju Stan w dniu 31 grudnia

Table 7. Population of Dolnośląskie Voivodship by economic age groups on the background of the country As of 31 December

Lata Years	Polska Poland			Dolnośląskie		
	wiek przed- produkcyjny pre-working age	wiek produk- cyjny working age	wiek popro- dukcyjny post-working age	wiek przed- produkcyjny pre-working age	wiek produk- cyjny working age	wiek popro- dukcyjny post-working age
w liczbach bezwzględnych (w tysiącach) in absolute numbers (in thousands)						
2013	6995,4	24422,1	7078,2	490,6	1867,3	552,2
2014	6943,0	24230,2	7305,4	488,4	1846,8	573,3
2015	6901,8	24002,2	7533,3	486,5	1823,5	594,2
2016	6895,9	23767,6	7769,5	487,6	1800,3	615,8
2017	6920,7	23517,6	7995,3	490,6	1776,1	635,9
2018	6935,5	23269,7	8205,9	493,6	1753,2	654,4
2019	6948,7	23025,9	8407,9	496,1	1733,2	670,9
2020	6953,6	22771,4	8539,9	498,1	1711,0	682,2
w % ogółu ludności in % of total population						
2013	18,2	63,4	18,4	16,9	64,2	19,0
2014	18,0	63,0	19,0	16,8	63,5	19,7
2015	18,0	62,4	19,6	16,8	62,8	20,5
2016	17,9	61,8	20,2	16,8	62,0	21,2
2017	18,0	61,2	20,8	16,9	61,2	21,9
2018	18,1	60,6	21,4	17,0	60,4	22,6
2019	18,1	60,0	21,9	17,1	59,8	23,1
2020	18,2	59,5	22,3	17,2	59,2	23,6
2013=100						
2013	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2014	99,3	99,2	103,2	99,6	98,9	103,8
2015	98,7	98,3	106,4	99,2	97,7	107,6
2016	98,6	97,3	109,8	99,4	96,4	111,5
2017	98,9	96,3	113,0	100,0	95,1	115,2
2018	99,1	95,3	115,9	100,6	93,9	118,5
2019	99,3	94,3	118,8	101,1	92,8	121,5
2020	99,4	93,2	120,7	101,5	91,6	123,5

Zbiorowość osób **w wieku przedprodukcyjnym**, czyli tzw. potencjalne zasoby pracy w przyszłości, liczyła w województwie dolnośląskim w 2020 r. 498,1 tys. osób i stanowiła 17,2% ogółu ludności regionu i w porównaniu z ubiegłym rokiem wzrosła o 0,1%. Jest to jeden z najniższych udziałów notowanych wśród województw w Polsce (11. miejsce w Polsce – ex aequo z województwem śląskim i zachodniopomorskim, a przed województwami: opolskim – 16,0%, świętokrzyskim – 16,5% i łódzkim – 17,1%). W kraju udział ten wynosił 18,2%. Najwyższy odsetek odnotowano w województwach: pomorskim – 19,8%, wielkopolskim – 19,5% i mazowieckim – 19,4%.

W 2020 r. w miastach województwa dolnośląskiego odsetek dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat w ogólnej liczbie mieszkańców nadal przyjmował niższe wartości niż na wsi i wyniósł 16,4% (w 2019 r. – 16,2%, w 2013 r. – 15,7%), podczas gdy na wsi – 19,0% (w 2019 r. – 19,0%, w 2013 r. – 19,4%).

Biorąc pod uwagę płeć, udział mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mężczyzn był większy od udziału kobiet w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie kobiet o 2,2 p.proc. i wyniósł 18,4%.

Wśród powiatów o najwyższym udziale osób w wieku 17 lat i mniej w ogólnej liczbie ludności można wymienić powiaty: wrocławski (22,9%), milicki (19,6%), polkowicki (19,3%), średzki (19,3%) i trzebnicki (18,8%), które w większości są zlokalizowane w zasięgu oddziaływania Wrocławia. Natomiast najniższy poziom tego wskaźnika widoczny był w: Wałbrzychu (14,6%), Jeleniej Górze (14,7%) i powiecie kłodzkim (15,2%).

Województwo dolnośląskie jest, wraz z województwem śląskim, 5. regionalną jednostką samorządu terytorialnego pod względem najmniejszej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym (29,1 osób), zaraz po województwach: opolskim (26,4 osób), świętokrzyskim (27,7 osób) oraz zachodniopomorskim i podlaskim (28,9 osób). Najwięcej osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym zamieszkuje województwa: pomorskie (33,4 osoby), mazowieckie (33,1 osób) i wielkopolskie (32,7 osoby).

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku szczególne znaczenie dla rynku pracy ma grupa ludności **w wieku produkcyjnym**, ponieważ tworzy tzw. potencjalne zasoby ludności zdolnej do pracy oraz grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym, charakteryzująca przyszłościowy potencjał demograficzny – źródło potencjalnych, przyszłych zasobów pracy.

W województwie dolnośląskim w końcu 2020 r. zbiorowość osób w wieku produkcyjnym liczyła 1711,0 tys. osób, stanowiąc w województwie 59,2% ogółu ludności, spadek o 0,6 p.proc. w porównaniu do 2019 r. i o 5,0 p.proc. w porównaniu do 2013 r. (w Polsce odpowiednio 59,5% w 2020 r., 60,0% w 2019 r. i 63,4% w 2013 r.).

W miastach potencjalne zasoby ludności zdolnej do pracy obejmowały 1142,6 tys. osób, stanowiąc 58,0% ogółu ludności mieszkającej w miastach, co oznaczało spadek o 0,6 p.proc. w porównaniu do 2019 r. i o 5,6 p.proc. w porównaniu do 2013 r., a na wsi – 568,4 tys. osób, tj. 61,8% ludności wiejskiej (odpowiednio spadek o 0,5 p.proc. i o 2,8 p.proc.).

Wiek mobilny to grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku 18-44 lata.

Wiek niemobilny to grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku: mężczyźni - 45-64 lata, kobiety - 45-59 lat.

Ważnym wskaźnikiem używanym w analizach opisujących podażową stronę rynku pracy jest odsetek osób **w wieku mobilnym** w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym. Zbiorowość osób w wieku mobilnym, niezależnie od płci, obejmuje osoby, co do których przyjmuje się, że są w największym stopniu zdolne przystosować się do zmiennych warunków zapotrzebowania na siłę roboczą, są gotowe do zmiany stanowiska, miejsca pracy, miejsca zamieszkania, ewentualnego przekwalifikowania się.

Na koniec grudnia 2020 r. na obszarze województwa dolnośląskiego mieszkało 1073,5 tys. osób w wieku mobilnym. W ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym osoby w wieku mobilnym stanowiły 62,7%, przy przeciętnej w kraju wynoszącej 62,4% (w 2013 r. – 62,0%, a w skali całego kraju 62,8%). Na 100 osób

w wieku mobilnym przypadało 59 osób w wieku niemobilnym (przeciętnie w kraju 60 osób), podczas gdy w 2013 r. – 61 osób w wieku niemobilnym (przeciętnie w kraju 59).

W województwie dolnośląskim, podobnie jak w skali całego kraju, konsekwencją przemian demograficznych mających miejsce w ostatnich dziesięcioleciach, są również stopniowe przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. zbiorowość osób w wieku poprodukcyjnym liczyła w województwie dolnośląskim 682,2 tys. osób. Postępuje m.in. stopniowy wzrost liczby osób **w wieku poprodukcyjnym**, w porównaniu do stanu na koniec w 2019 r. ta grupa ludności uległa zwiększeniu o 11,3 tys. osób, tj. o 1,7% (w kraju wzrost o 1,6%), a w porównaniu do 2013 r. – o 130,0 tys., tj. o 23,5% (w kraju wzrost o 20,7%).

Począwszy od 2011 r. w ogólnej liczbie ludności utrzymuje się nadwyżka liczebna osób w wieku poprodukcyjnym nad liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. O nasilającym się procesie starzenia się ludności świadczy stopniowe zwiększanie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz stagnacja udziału roczników w wieku przedprodukcyjnym. Jest to sytuacja szczególnie niekorzystna dla stanu i struktury zasobów ludnościowych.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 23,6% w województwie (wobec 23,1% w 2019 r. i 19,0% w 2013 r.), plasując dolnośląskie na 4. miejscu w kraju. Najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, wystąpił w województwach: małopolskim (20,7%), wielopolskim i podkarpackim (po 20,8%) oraz w pomorskim (20,9%), a najwyższy w województwie łódzkim – 24,7% i świętokrzyskim 24,1% (w kraju na poziomie 22,3%).

Podobnie jak w kraju i zdecydowanej większości województw, również w województwie dolnośląskim, odsetek osób w miastach w wieku poprodukcyjnym był w końcu 2020 r. wyższy niż na wsi i wyniósł 25,7% (wobec 24,5% w kraju), a na wsi 19,2% (wobec 19,0% w kraju).

W porównaniu do sytuacji sprzed roku w miastach województwa dolnośląskiego przybyło 6,7 tys. osób w wieku poprodukcyjnym, tj. wzrost o 1,3% (przy spadku ogólnej liczby ludności miejskiej w województwie o 0,6%), a w porównaniu do 2013 r. przybyło 89,1 tys. osób, tj. wzrost o 19,8% (przy spadku ogólnej liczby ludności miejskiej w tym okresie o 2,4%).

W skali roku na wsi liczba osób w wieku poprodukcyjnym uległa zwiększeniu o 4,7 tys., tj. o 2,7% (wobec znacznie mniejszego tempa wzrostu ogólnej liczby ludności wiejskiej – o 0,4%), a w porównaniu do 2013 r. – przybyło 41,0 tys. osób, tj. wzrost o 30,3% (wobec znacznie mniejszego zwiększenia ogólnej liczby ludności wiejskiej w tym okresie, tj. o 3,4%).

Według stanu ludności na 31 grudnia 2020 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym była na wsi większa niż osób w wieku przedprodukcyjnym (o 1,5 tys. osób, tj. o 0,9%). Do 2019 r. na wsi, odmiennie niż w miastach, więcej było dzieci i młodzieży do 18 lat niż osób w wieku poprodukcyjnym (w 2019 r. więcej o 1,8 tys. osób, tj. o 1,1%).

Biorąc pod uwagę płeć, udział mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mężczyzn był mniejszy od udziału kobiet w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie kobiet o 14,2 p.proc. i wynosił 16,2% (w 2019 r., 15,6% przy 30,1% udziale dla kobiet).

Wśród powiatów najwyższy udział osób starszych w ogólnej liczbie ludności odnotowano w: Jeleniej Górze (29,4%), Wałbrzychu (27,9%), powiecie kłodzkim (26,0%) i dzierzoniowskim (25,9%) natomiast najniższy w powiatach: wrocławskim (16,2%), średzkim (19,1%) i polkowickim (19,3%).

Następstwem postępującego procesu starzenia się społeczeństwa było stopniowe zmniejszanie się oraz w ostatnich latach utrzymanie porównywalnego poziomu udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2020 r. na 100 mieszkańców województwa dolnośląskiego przypadały 24 osoby w wieku poprodukcyjnym i 17 – w wieku przedprodukcyjnym (w 2013 r. odpowiednio 19 i 17 osób), podczas gdy w miastach – 26 osób w wieku poprodukcyjnym i 16 w wieku przedprodukcyjnym (w 2013 r. odpowiednio 21 i 16 osób), a na wsi – po 19 osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym (w 2013 r. odpowiednio 15 i 19 osób).

Województwo dolnośląskie było ex aequo z województwem śląskim 3. regionalną jednostką samorządu terytorialnego pod względem najwyższej liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym (40 osób), zaraz po województwach: łódzkim (42) i świętokrzyskim (41).

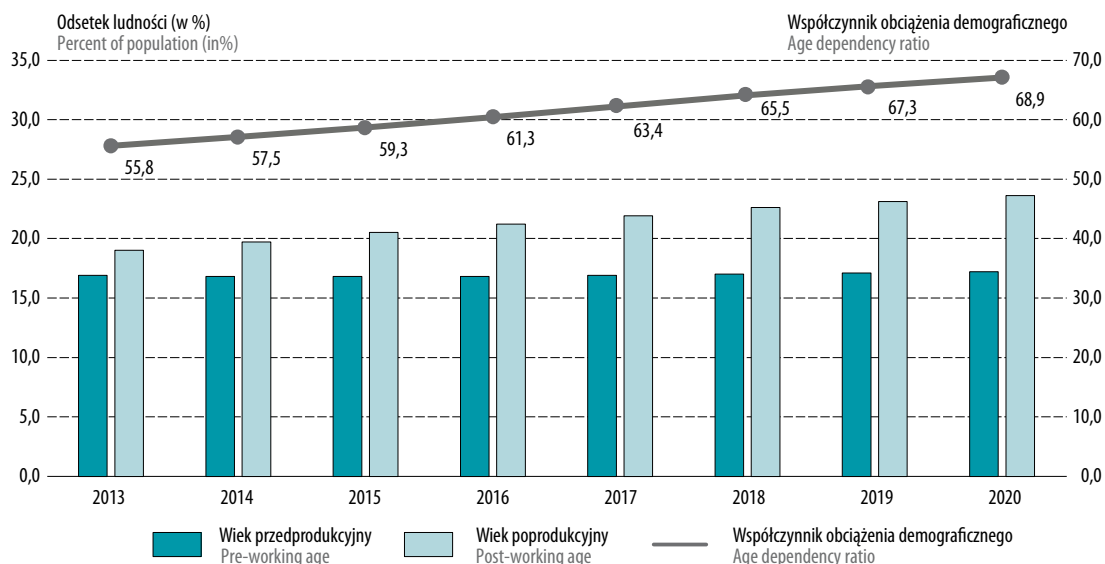
Na poziomie gminnym powyżej 50 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w Polanicy-Zdroju (57 osób), Dusznikach-Zdroju i Jeleniej Górze (po 53 osoby), a najmniej w Jerzmanowej (22 osoby), Kobierzycach (23 osoby) oraz Długołęce (24 osoby).

Wykres 4. Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie dolnośląskim

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 4. Population by economic age groups in Dolnośląskie voivodship

As of 31 December

Współczynnik obciążenia demograficznego w końcu 2020 r. osiągnął wartość 69 osób (w 2019 r. – 67, a w 2013 r. – 56). Województwo dolnośląskie wyróżniało się na tle pozostałych województw jedną z wyższych wartości współczynnika obciążenia demograficznego ludności – 3. lokata w kraju ex aequo z województwem śląskim i pomorskim, przy największej wielkości – 72 osoby – odnotowanej w województwie łódzkim i 71 osobach w mazowieckim. Najmniejszą wartość współczynnika – 64 osoby – odnotowano w województwie podkarpackim, następnie 65 osób w województwach: opolskim, warmińsko-mazurskim i podlaskim.

Współczynnik obciążenia (demograficznego) w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku to liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia zmieniła się relacja między miastem a wsią w poziomie obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym.

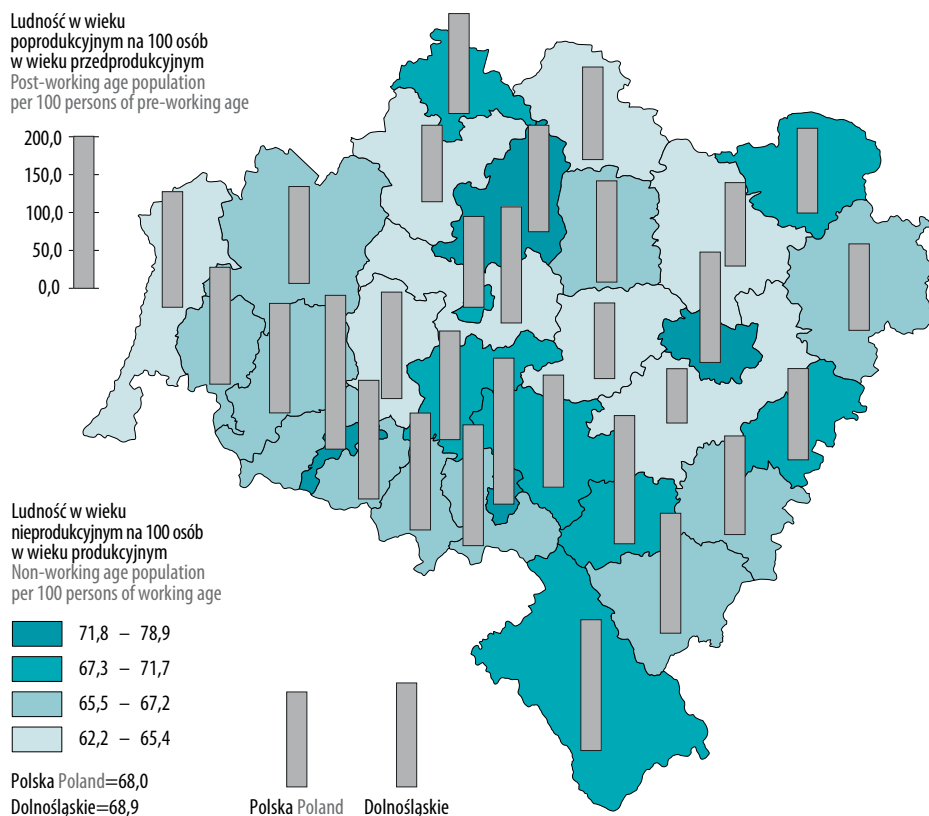
W województwie dolnośląskim współczynnik obciążenia demograficznego od 2011 r. był wyższy w miastach niż na wsi. W końcu 2020 r. wynosił odpowiednio 72,5 w miastach i 61,9 na wsi (w 2019 r. odpowiednio 70,6 i 60,6 a w 2013 r. 57,1 i 53,0).

Na przestrzeni lat 2013-2020 szczególnie znaczące zmiany można było zaobserwować, analizując współczynniki cząstkowe, tj. relację liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do wieku produkcyjnego oraz odrębnie – grupę wieku poprodukcyjnego w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.

W okresie tym współczynnik dotyczący grupy wieku przedprodukcyjnego do produkcyjnego wzrósł z 27,6 do 29,1 na 100 osób (w miastach z 26,6 do 28,3, a na wsi z 29,8 do 30,8). Natomiast współczynnik dla wieku poprodukcyjnego wzrósł z 35,8 do 39,9 (w miastach z 39,6 do 44,3, a na wsi z 27,8 do 31,1). W konsekwencji obciążenie demograficzne ludnością w wieku przedprodukcyjnym (29,1) było niższe niż ludnością w wieku poprodukcyjnym (39,9), przy czym w miastach negatywne zmiany demograficzne były znacznie większe niż na wsi.

Mapa 11. Współczynnik obciążenia demograficznego według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Map 11. Demographic dependency ratio by powiat of Dolnośląskie voivodship in 2020

W przekroju powiatowym, najwyższy poziom współczynnika obciążenia demograficznego wystąpił przeważnie w miastach na prawach powiatu, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało odpowiednio: w Jeleniej Górze – 79 osób, w Wałbrzychu – 74 osoby, w powiecie lubińskim oraz we Wrocławiu 73 osoby, a w Legnicy – 72 osoby w wieku nieprodukcyjnym. W tych jednostkach administracyjnych zdecydowanie wyższe było obciążenie ludności w wieku produkcyjnym osobami w wieku poprodukcyjnym niż osobami w wieku przedprodukcyjnym.

W Jeleniej Górze na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 53 osoby w wieku poprodukcyjnym oraz 26 – w wieku przedprodukcyjnym, w Wałbrzychu odpowiednio 49 i 25, we Wrocławiu – 43 i 30, a w Legnicy 43 i 29. Z pozostałych powiatów najwyższy współczynnik obciążenia demograficznego (poza ww. powiatem lubińskim) występował w powiatach: głogowskim, milickim oraz dzierzoniowskim – 71 osób.

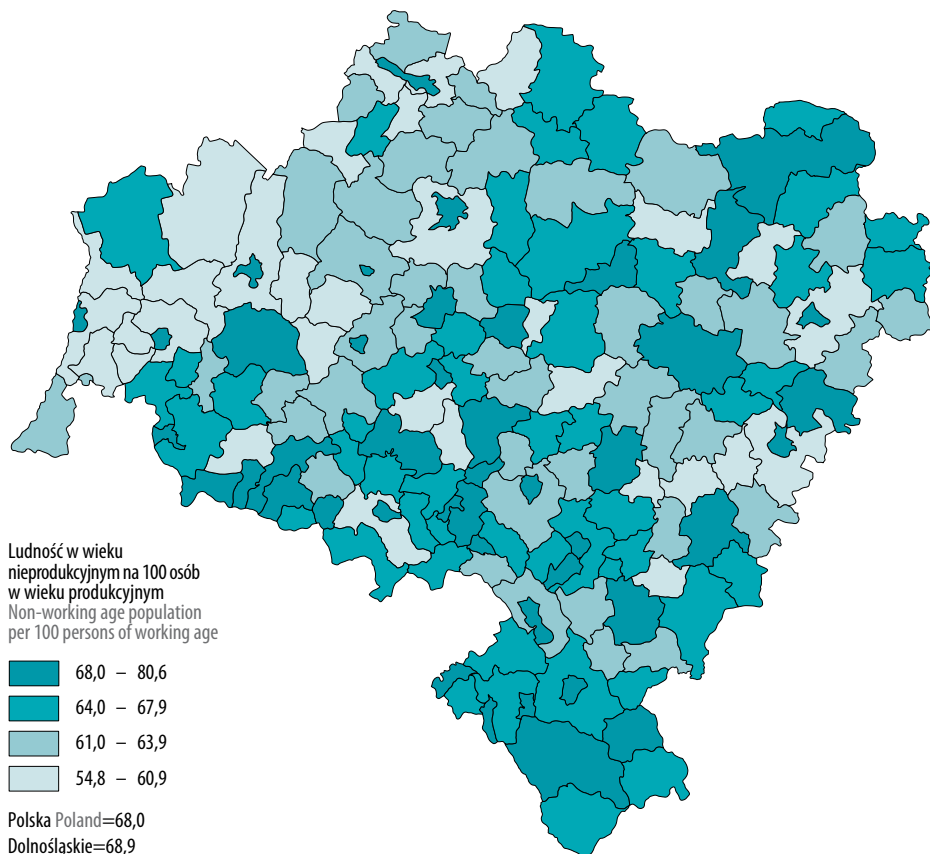
Łącznie w 27 powiatach wyższe było obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym niż ludnością w wieku przedprodukcyjnym, w pozostałych 3 powiatach (wrocławskim,

średzkim i polkowickim) – odwrotnie obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku przedprodukcyjnym było wyższe niż ludnością w wieku poprodukcyjnym.

Najniższą wartość współczynnika obciążenia demograficznego odnotowano w powiecie średzkim (62,2), przy czym w powiecie tym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 31 osób w wieku poprodukcyjnym (o 22 osoby mniej niż w Jeleniej Górze) i tyle samo w wieku przedprodukcyjnym (o 5 osób więcej niż w Jeleniej Górze).

Mapa 12. Współczynnik obciążenia demograficznego według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Map 12. Demographic dependency ratio by gminas of Dolnośląskie voivodship in 2020

W przekroju gmin, najwyższy poziom współczynnika obciążenia demograficznego wystąpił w Dusznikach-Zdroju – 81 osób, Jeleniej Górze i Lubinie (79) oraz Polanicy-Zdroju (78).

Wyższe obciążenie demograficzne niż średnio w województwie dolnośląskim wystąpiło w 38 gminach.

Najniższe obciążenie demograficzne osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym występowało w gminach wiejskich: Ciepłowody (55 osób), Oleśnica (56) oraz Bolesławiec i Jerzmanowa (po 57 osób).

2.3. Starzenie się społeczeństwa

2.3. Population ageing

W badaniach demograficznych wyróżnia się trzy biologiczne grupy wiekowe: 0-14 lat – dzieci (wnukowie), 15-64 lat – dorośli bez osób starszych (rodzice) oraz 65 lat i więcej (dziadkowie)².

Do oceny zjawiska starzenia się społeczeństwa, stosuje się m.in. współczynnik starości demograficznej, określający odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności.

Wskaźnik starości (inaczej indeks starości) to relacja pokoleniowa, tj. liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat. Do końca 2017 r. obowiązywała definicja zgodnie z którą wskaźnik był relacją liczby ludności w wieku 60 lub 65 lat i więcej do liczby dzieci i młodzieży do lat 19.

Postępujący z roku na rok powolny proces starzenia się populacji województwa dolnośląskiego potwierdzały niekorzystne zmiany współczynnika starości demograficznej mieszkańców oraz wskaźników starości i wsparcia międzypokoleniowego.

W 2020 r. w Polsce osoby w wieku starszym (tj. 65 lat i więcej) stanowiły 18,6% w ogólnej liczbie ludności, tj. o 0,5 p.proc. więcej niż w 2019 r. (o 6,2 p.proc. więcej niż w 2010 r.), a w województwie dolnośląskim 19,7%, tj. o 0,7 p.proc. więcej niż w 2019 r. (o 6,3 p.proc. więcej niż w 2010 r.).

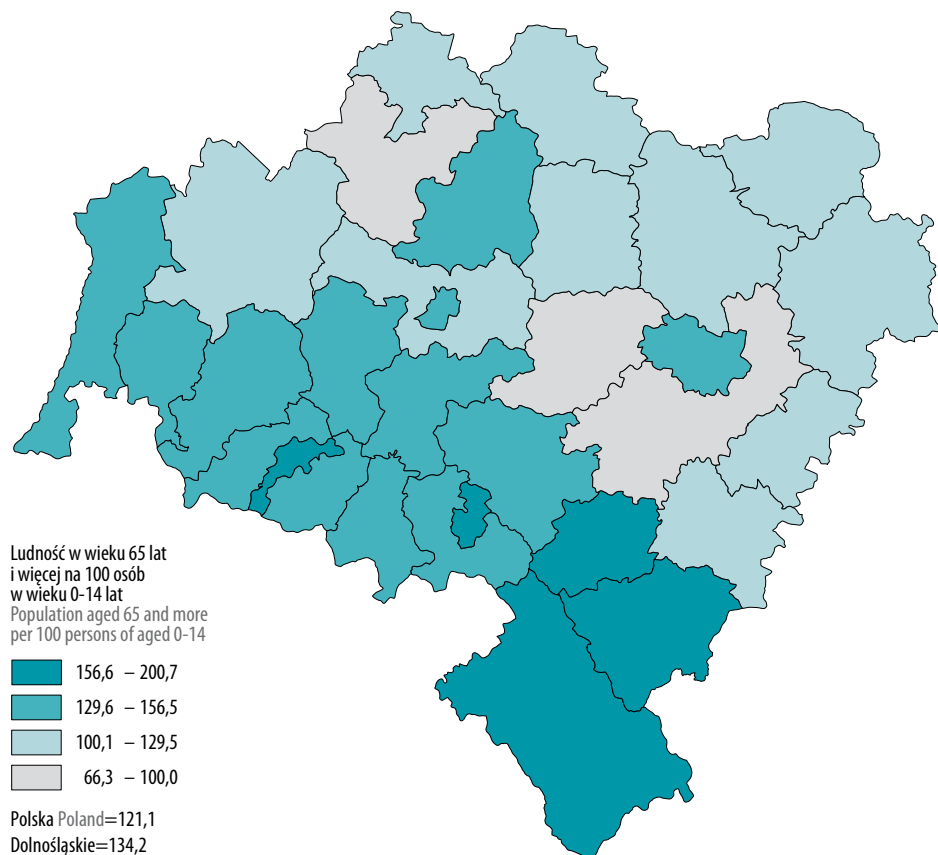
Poziom współczynnika starości demograficznej w województwie dolnośląskim był o 1,1 p.proc. wyższy od krajowego (o 0,2 p.proc. więcej niż w 2019 r.).

Wśród najczęściej stosowanych miar, bazujących na ilościowych relacjach pomiędzy grupami wieku, można wymienić indeks starości. Im wyższa jest jego wartość, tym społeczeństwo jest starsze, gdyż więcej ludności starszej (dziadków) przypada na określoną populację ludzi młodych (wnucząt).

Indeks starości w Polsce wyniósł 121,1, a w województwie dolnośląskim 134,2. Oznacza to, że na 100 dzieci i młodzieży do 14 lat przypadało w Polsce 121, a na Dolnym Śląsku 134 osoby w wieku 65 lat i więcej, tj. w porównaniu z 2019 r., o 3 osoby więcej w Polsce oraz o 4 więcej w województwie dolnośląskim.

² W opracowaniach ONZ stosuje się dla kobiet i mężczyzn wiek jednolity – 65 lat. Taki próg przyjęto w niniejszym opracowaniu. Patrz: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3938,pojecie.html>

Mapa 13. Indeks starości według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.
 Map 13. Ageing ratio by poviats of Dolnośląskie voivodship in 2020

Wśród powiatów, najniższy wskaźnik starości, zaobserwowano w powiatach: wrocławskim (66,3), średzkim (94,4) i polkowickim (97,6). Natomiast najwyższy w miastach na prawach powiatu: Jeleniej Górze (200,7) i Wałbrzychu (188,7) oraz powiatach: kłodzkim (169,2) i dzierzoniowskim (165,5).

Z kolei współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, będący relacją pomiędzy liczebnością subpopulacji osób starszych i liczebnością subpopulacji pozostałych osób dorosłych żyjących w badanej populacji (na 100 osób w wieku 15-64 lata), w Polsce wyniósł 28,2, podczas gdy w województwie dolnośląskim 29,9.

Na Dolnym Śląsku w poszczególnych powiatach można było zaobserwować bardzo duże zróżnicowanie obciążenia demograficznego osobami starszymi. Najniższy poziom współczynnika wystąpił w powiecie wrocławskim (19,8), następnie w powiatach średzkim (22,8) i polkowickim (23,4), natomiast najwyższy w Jeleniej Górze (39,3), Wałbrzychu (35,4) i Wrocławiu (33,3).

Na poziomie gminnym najwyższy poziom obciążenia demograficznego osobami starszymi występował w miastach uzdrowiskowych: Polanicy-Zdroju (44,0), Dusznikach-Zdroju (39,2) oraz w Jeleniej Górze (39,3), a najniższy w gminach miejsko-wiejskich, tj.: Jerzmanowej (15,8), Kobierzycach (17,0) i Miękinii (17,6).

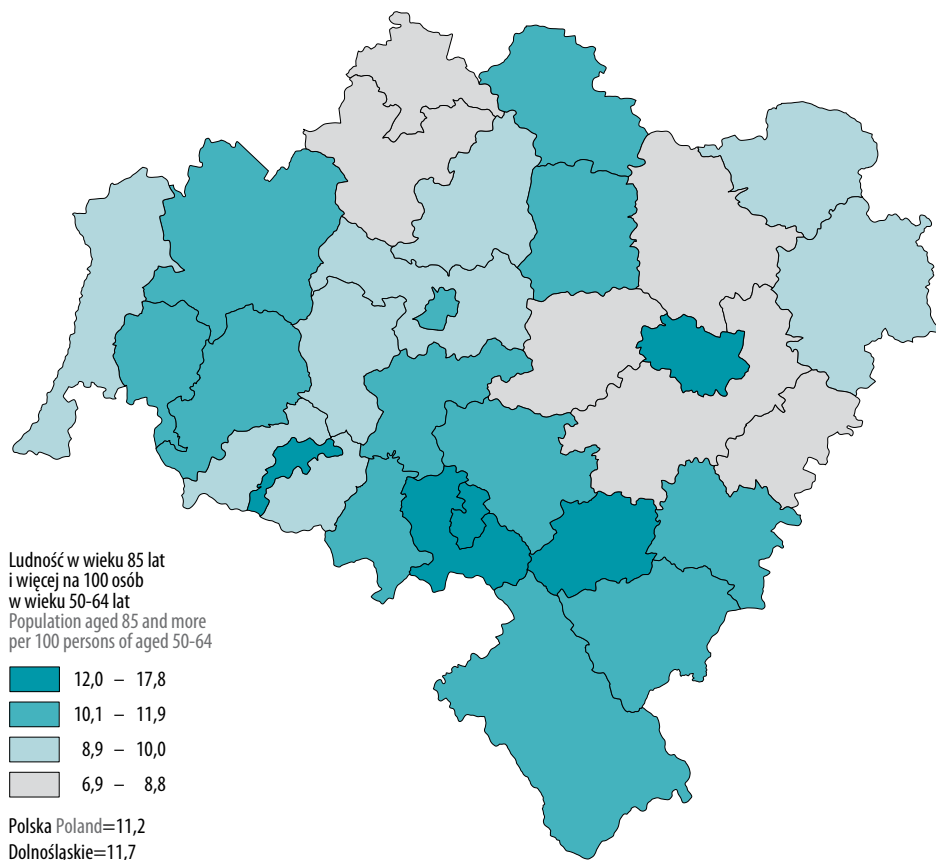
Wskaźnikiem, który pozwala na określenie potrzeb związanych między innymi z opieką społeczną i ochroną zdrowia jest wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego, zwany wskaźnikiem wsparcia najstarszych.

Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego, zwany również wskaźnikiem wsparcia osób najstarszych, to liczba osób w wieku 85 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 50–64 lata.

W 2020 r. wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego w województwie dolnośląskim wynosił 11,7 (wzrost o 0,4 r/r), w kraju 11,2 (wzrost o 0,3 r/r). Oznaczało to, że 11,7 osób w wieku 85 lat i więcej przypadało na 100 osób w wieku 50–64 lata. Prognozowany jest jego dalszy wzrost do poziomu 20,7 w 2040 r., co oznacza, że na każde 100 osób w wieku 50-64 lata będzie przypadało o 9 osób więcej w wieku powyżej 84 lat. Wymuszać to będzie konieczne zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych, zdrowotnych i systemie wsparcia społecznego osób starszych w środowisku zamieszkania.

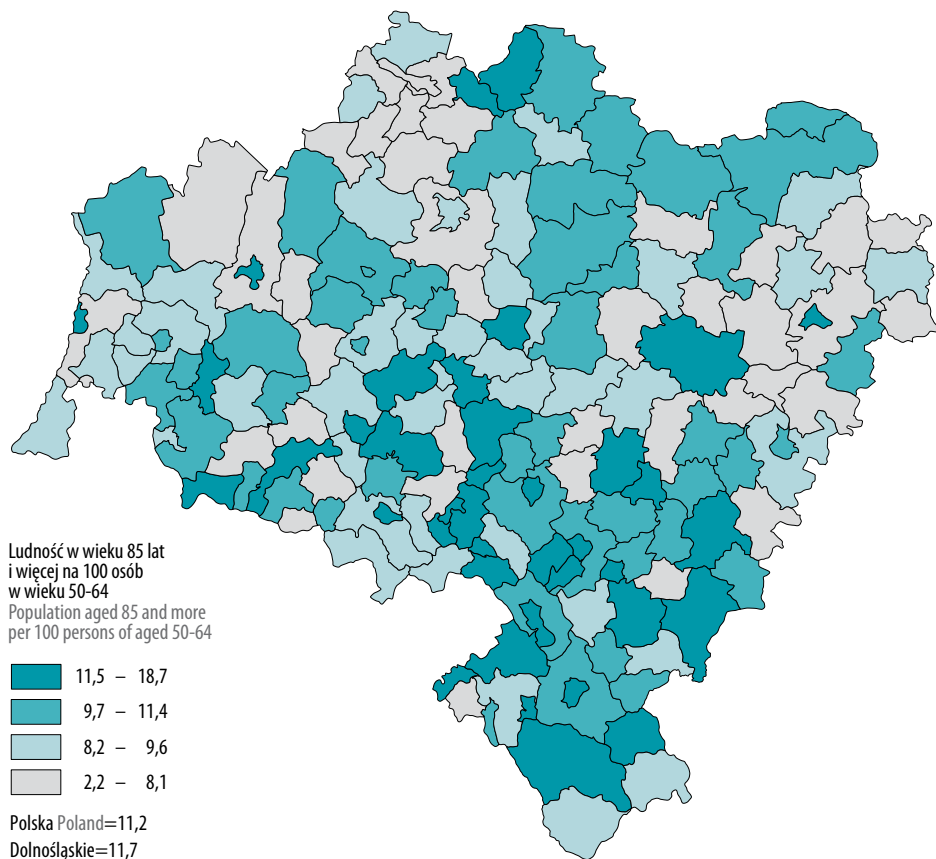
Mapa 14. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Map 14. Intergenerational support ratio in poviats of Dolnośląskie voivodship in 2020

W 2020 r. obserwowano duże zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika. Najwięcej osób w wieku 85 lat i więcej na 100 osób w wieku 50-64 lat przypadało we Wrocławiu, gdzie wskaźnik wynosił 17,8 osoby, w Jeleniej Górze – 14,6 osób i w powiecie dzierzoniowskim – 13,3, natomiast najmniej w powiatach: głogowskim – 6,9 osoby, polkowickim – 7,4 osób i średzkim – 8,3 osoby.

Mapa 15. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.
 Map 15. Intergenerational support ratio by gminas of Dolnośląskie voivodship in 2020

Wyższy niż średni dla gmin w województwie wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego wystąpił w 35 najmniejszych jednostkach samorządu terytorialnego. Powyżej 15 osób w wieku 85 lat i więcej na 100 osób w wieku 50-64 lat występowało w gminach: Szczawno-Zdrój (18,7 osoby), Wrocław (17,8 osoby), Ruja (17,6 osoby) i Jedlina-Zdrój (15,8 osoby). Najkorzystniejszej sytuacji demograficznej pod tym względem kształtowała się w gminach: Ciepłowody (2,2 osoby), Karpacz (4,1 osoby), Miękinia (5,0 osoby).

2.4. Struktura według edukacyjnych grup wieku

2.4. Structure by educational age groups

Zmiany w strukturze ludności według wieku można rozpatrywać nie tylko pod względem ekonomicznym, ale także ze względu na potrzeby oświatowo-wychowawcze. W tym celu przedstawiono struktury edukacyjnych grup wieku, które obejmują dzieci i młodzież w wieku przedszkolnym i szkolnym, a także potencjalnych studentów szkół wyższych.

W 2020 r. populacja ta liczyła 604,1 tys. osób i w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 2,1 tys. osób, tj. 0,3% (w kraju – spadek o 28,4 tys., tj. 0,3%).

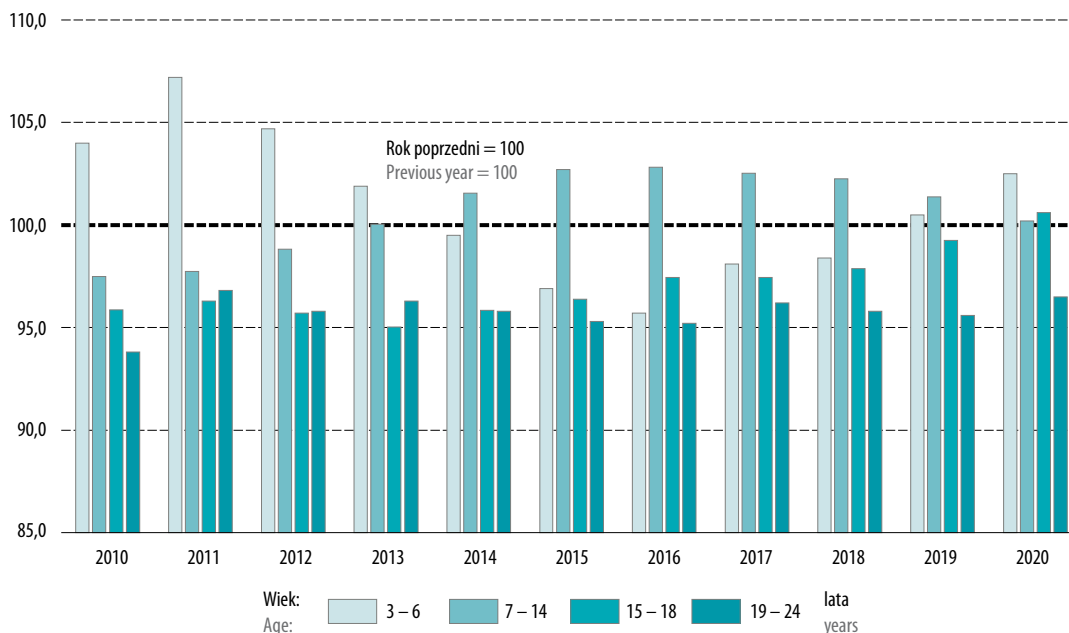
W 2020 r. liczba dzieci w wieku przedszkolnym w województwie dolnośląskim, 3–6 lat, wynosiła 111,6 tys. osób (o 2,7 tys. dzieci więcej). W relacji do 2019 r. nastąpił wzrost o 2,5%. Dzieci w tym wieku stanowiły 18,5% ogólnej liczby ludności zaliczanej do edukacyjnych grup wieku (kraj – 18,1%).

Kolejna grupa to dzieci w wieku szkolnym, tj. 7–14 lat, która w 2020 r. liczyła 231,9 tys. osób (231,5 tys. w 2019 r.). W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost liczby dzieci o 0,2%. W zbiorowości grup edukacyjnych, populacja ta stanowiła 38,4% (kraj – 37,8%).

W 2020 r. w porównaniu z 2019 r. obserwowano wzrost o 0,6% (0,6 tys. osób) w grupie młodzieży w wieku 15–18 lat. Grupa ta liczyła 98,8 tys. osób i stanowiła 16,4% ogólnej liczby badanej zbiorowości (w Polsce 16,7%).

Wykres 5. Dynamika ludności według edukacyjnych grup wieku Stan w dniu 31 grudnia

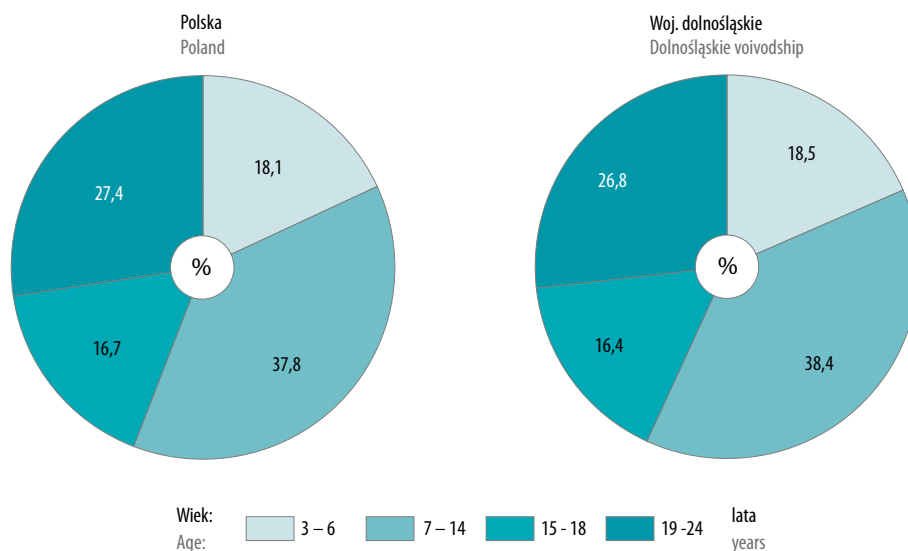
Chart 5. Dynamics of population number by educational age group
As of 31 December

Ostatnia grupa edukacyjna, osób dorosłych w wieku 19–24 lat, liczyła w analizowanym roku 161,8 tys. osób (o 5,9 tys. osób mniej niż w 2019 r.). Byli to potencjalni studenci szkół wyższych. Stanowili oni 26,8% ogólnej liczby badanej zbiorowości (kraj – 27,4%), a w 2020 r. w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano jej spadek o 0,9%.

**Wykres 6. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

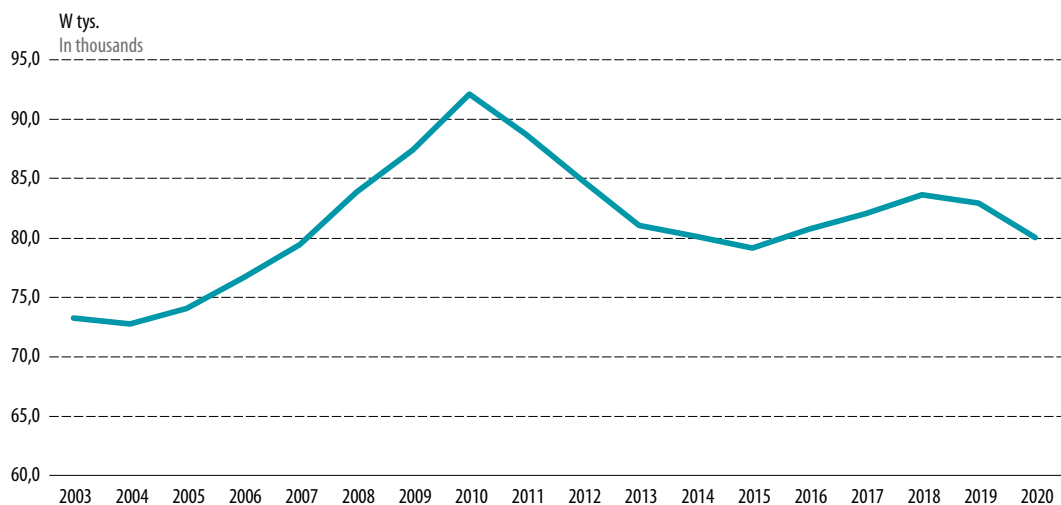
Chart 6. Structure of population number by educational age group in 2020
As of 31 December

Najmłodszej grupy dzieci, będących w wieku 0–2 lat, nie zalicza się do grupy edukacyjnej, ale ich liczebność wpływa na kształtujące się potrzeby i wynikające z nich zadania w zakresie edukacji i ochrony zdrowia. Przez kilka lat, aż do 2015 r. włącznie, obserwowano spadek liczby dzieci w tej grupie wiekowej. Lata 2016–2018 przyniosły wzrost liczebności. Od 2019 r. ponownie notowany jest spadek. W 2020 r., w porównaniu z rokiem wcześniejszym odnotowano spadek o 3,5% (w kraju spadek o 4,2%). W województwie dolnośląskim grupa ta liczyła 80,0 tys. dzieci, wobec 82,9 tys. w 2019 r.

**Wykres 7. Dzieci w grupie wieku 0-2 lata
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 7. Children in the 0-2 age group
As of 31 December

Zróżnicowanie edukacyjnych grup wieku obserwowano również na poziomie powiatowym. W grupie dzieci 3–6 lat, wyższe udziały od średniej wojewódzkiej (wynoszącej 18,5%) odnotowano w 3 powiatach: we Wrocławiu (22,7%), w powiecie wrocławskim (21,0%) i w Legnicy (18,8%).

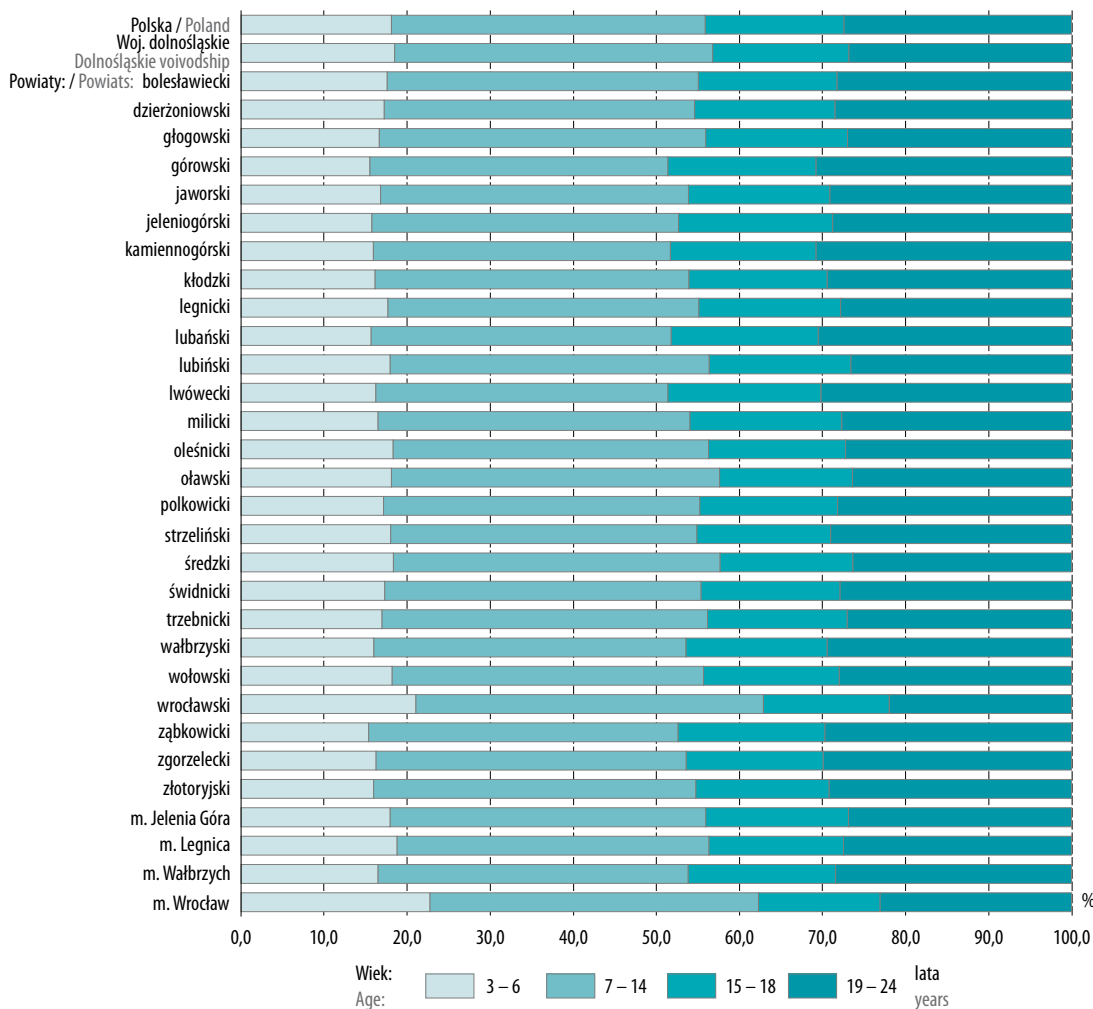
W drugiej grupie wiekowej (7–14 lat) wartości wyższe od przeciętnego udziału w województwie (38,4%) wystąpiły w 7 powiatach – najwyższe w powiatach: wrocławskim (41,9%), Wrocławiu i powiecie oławskim (po 39,5%) oraz powiecie średzkim (39,4%).

Wykres 8. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w powiatach w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Structure of population number by educational age group in powiats in 2020

As of 31 December

Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 15–18 lat. Udział tej grupy wiekowej w ogólnej zbiorowości przekraczał poziom wojewódzki (16,4%) w 22 powiatach, a najwyższy był w powiatach jeleniogórskim i lwóweckim (po 18,5%) oraz w milickim (18,3%).

Wyższy od udziału wojewódzkiego (26,8%) udział grupy tzw. potencjalnych studentów (19–24 lat) w ogólnej zbiorowości stwierdzono w 25 powiatach, w tym najwyższy udział odnotowano w powiatach: kamiennogórskim i górowskim (po 30,7%), lubańskim (30,5%) i lwóweckim (30,2%).

Rozdział 3. Chapter 3.

Ruch naturalny ludności Vital statistics of population

Rezultatem relacji między urodzeniami a zgonami jest przyrost naturalny, istotny czynnik kształtujący przyrost lub ubytek rzeczywisty ludności. W województwie dolnośląskim utrzymująca się w każdym roku analizowanego okresu nadwyżka zgonów nad urodzeniami spowodowała, iż przyrost naturalny był nadal ujemny.

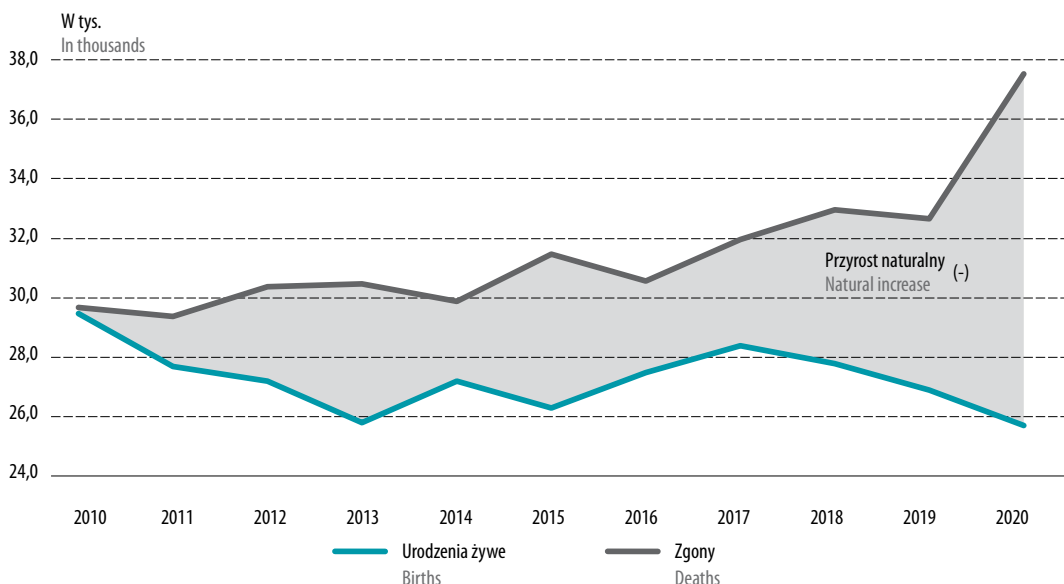
3.1. Przyrost naturalny 3.1. Natural increase

W 2020 r. w województwie dolnośląskim miał miejsce ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego o wielkości 11,9 tys. osób i był wyższy o 6,1 tys. osób niż w 2019 r. i wyższy o 11,7 tys. osób niż w 2010 r. Najmniejszy ubytek naturalny wystąpił w 2010 r. (172 osoby).

Przyrost naturalny ludności określany jest jako różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności był ujemny i wynosił minus 4,09‰ wobec minus 2,00‰ w 2019 r. (kraj – minus 0,91‰ w 2019 r. i minus 3,18‰ w 2020 r.). Był on niższy od najniższego w 2010 r. o 4,03 pkt.

Wykres 9. Ruch naturalny ludności w województwie dolnośląskim
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 9. Vital statistics of population Dolnośląskie Voivodship
As of 31 December

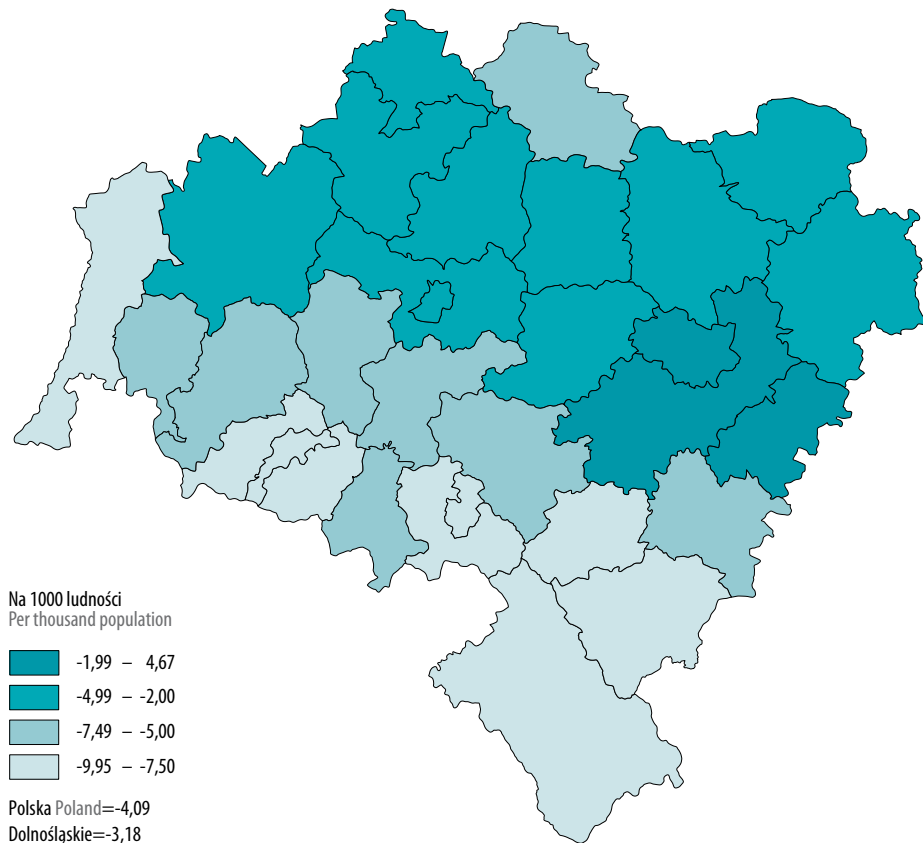

W poziomie tego wskaźnika wystąpiło zróżnicowanie między miastem i wsią, wskaźniki natężenia wynosiły odpowiednio: minus 4,74‰ i minus 2,69‰ (kraj – miasta minus 3,79‰; wieś minus 2,27 ‰). Zatem średnio na 10 tys. mieszkańców województwa dolnośląskiego wystąpiło 41 zgonów więcej niż urodzeń, w tym 47 w miastach, 27 na wsi.

Województwo dolnośląskie było na 9. miejscu pod względem przyrostu naturalnego w Polsce (najniższą wartość wskaźnika w kraju odnotowano w województwie świętokrzyskim - minus 6,36‰ oraz w łódzkim – minus 6,09‰).

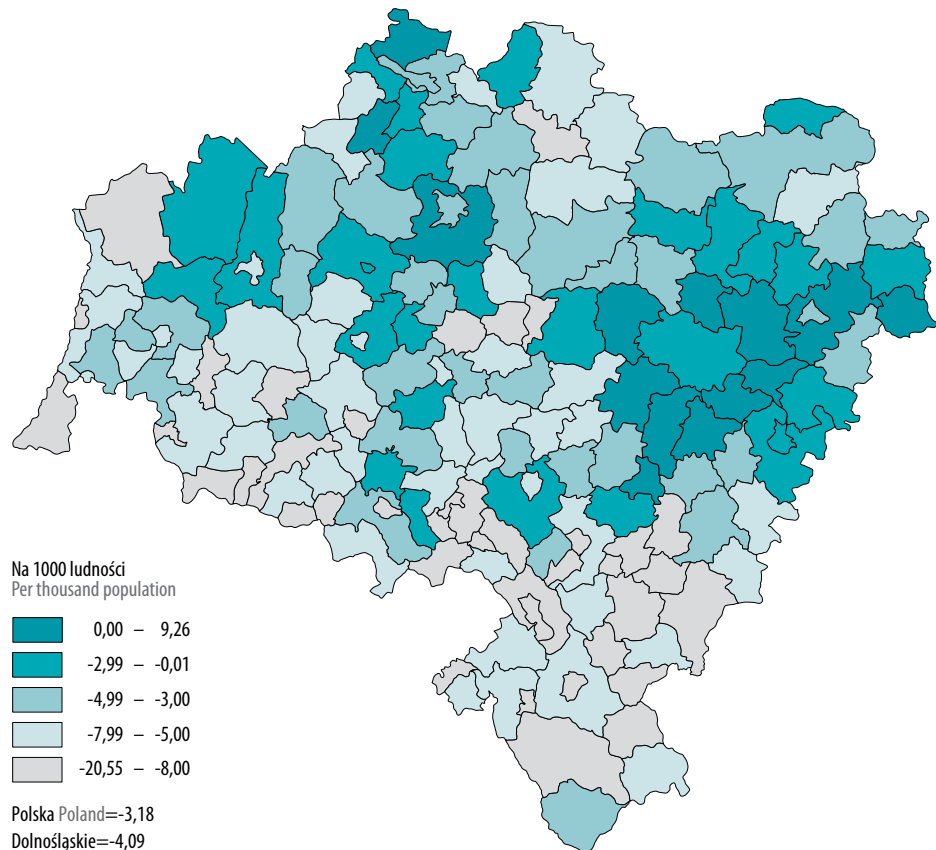
W 2020 r. po raz pierwszy w ostatnim dziesięcioleciu, w żadnym województwie nie odnotowano dodatniego przyrostu naturalnego. Najwyższa wartość współczynnika wystąpiła w województwie pomorskim – minus 0,50‰.

Mapa 16. Przyrost/ubytok naturalny w powiatach województwa dolnośląskiego w 2020 r.
Map 16. Natural increase / decrease in powiats of Dolnośląskie Voivodship in 2020

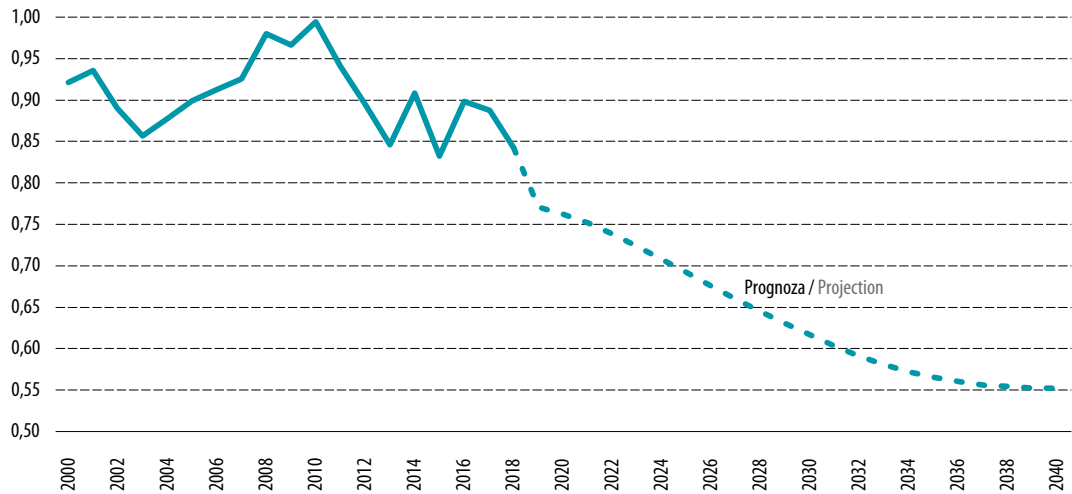
Wśród 30 powiatów województwa dolnośląskiego tylko w powiecie wrocławskim odnotowano dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności (4,67‰), następnie we Wrocławiu notowano już ujemny przyrost (minus 0,97‰). Najwyższy ubytek ludności odnotowano w Wałbrzychu (-9,95‰), powiecie ząbkowickim (-8,90‰) i kłodzkim (-8,86‰).

Mapa 17. Przyrost/ubytek naturalny w gminach województwa dolnośląskiego w 2020 r.
 Map 17. Natural increase/decrease in gminas of Dolnośląskie Voivodship in 2020

Wśród 169 gmin województwa dolnośląskiego dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności wystąpił w 12 jednostkach samorządu terytorialnego. Najwyższy przyrost naturalny na 1000 ludności wystąpił w gminach: Siechnice (9,26‰), Czernica (7,78‰) i Długołęka (6,88‰). Natomiast najwyższy ubytek naturalny na 1000 ludności wystąpił w gminach: Duszniki-Zdrój (20,55‰), Ruja (18,62‰) i Ciepłowody (16,49‰).

Wykres 10. Współczynnik dynamiki demograficznej w województwie dolnośląskim
 Chart 10. Demographic dynamics ratio in Dolnośląskie Voivodship

Zgodnie z założeniami prognozy ruchu naturalnego przewiduje się, że w województwie dolnośląskim liczba zgonów z roku na rok coraz bardziej będzie przewyższać liczbę urodzeń żywych, co pogłębi ubytek naturalny ludności. Prognozuje się, że w 2050 r. osiągnie wartość minus 14,8 tys. osób.

3.2. Urodzenia i dzietność kobiet

3.2. Births and total fertility

W 2020 r. województwo dolnośląskie było 5. województwem w kraju pod względem liczby urodzeń żywych zaraz po województwach: mazowieckim (56,7 tys. urodzeń), śląskim (38,2 tys.), wielkopolskim (35,9 tys.) i małopolskim (35,4 tys.).

W województwie dolnośląskim zarejestrowano 25,8 tys. urodzeń, w tym 25,7 tys. urodzeń żywych i 93 martwe. Urodzeń żywych było o 4,5% mniej niż w 2019 r. i o 13,0% mniej niż w 2010 r. (kraj – spadek o 5,2% w porównaniu do 2019 r. i o 14,0% mniej niż w 2010 r.). W miastach urodziło się 17,4 tys. dzieci (tj. 67,7% ogółu urodzeń żywych w województwie), a na wsi – 8,3 tys. (32,3%).

Współczynnik urodzeń żywych, określający liczbę urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w danym roku, wynosił 8,9‰, w miastach – 8,8‰, na wsi – 9,0‰ (kraj ogółem – 9,3‰, miasta – 9,0‰, wieś – 9,6‰).

**Tablica 8. Urodzenia żywe w województwach w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 8. Live births in voivodships in 2020
As of 31 December

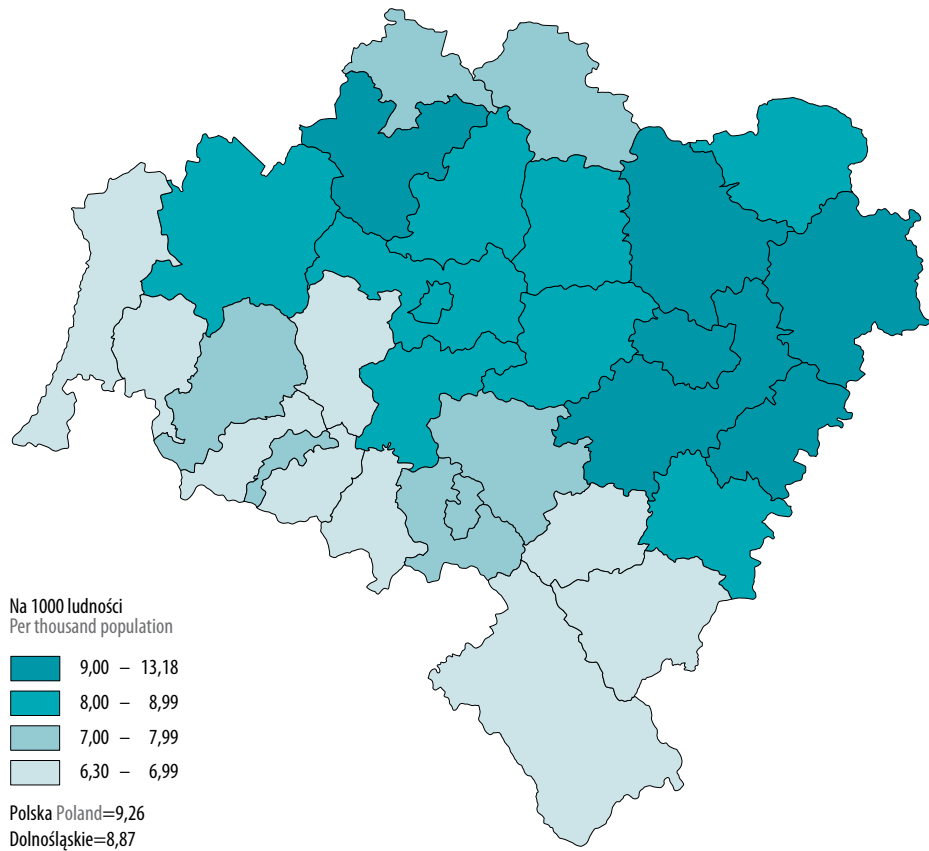
Wyszczególnienie Specification	Urodzenia Births		
	ogółem total	małżeńskie marital	pozamałżeńskie extramarital
Polska	355309	261616	93693
Dolnośląskie	25713	16857	8856
Kujawsko-pomorskie	18013	12042	5971
Lubelskie	18034	14506	3528
Lubuskie	8634	5000	3634
Łódzkie	20891	14753	6138
Małopolskie	35360	30161	5199
Mazowieckie	56719	43378	13341
Opolskie	7951	5866	2085
Podkarpackie	19580	16758	2822
Podlaskie	10557	8605	1952
Pomorskie	24495	17022	7473
Śląskie	38151	28283	9868
Świętokrzyskie	9488	7507	1981
Warmińsko-mazurskie	12108	7740	4368
Wielkopolskie	35885	25233	10652
Zachodniopomorskie	13730	7905	5825

W 2020 r., wzrósł udział urodzeń pozamałżeńskich w województwie dolnośląskim. Poza małżeństwami urodziło się 8,9 tys. dzieci, tj. 34,4% ogółu w województwie. Od 2010 r. udział ten zwiększył się z 29,5%. Odsetek dzieci urodzonych ze związków pozamałżeńskich był wyższy w miastach i wynosił 35,7%, podczas gdy na wsi – 31,9%. Najwyższy udział urodzeń pozamałżeńskich notowany był w województwach zachodniej Polski (przy udziale dla kraju – 26,4%), a przede wszystkim w województwach: zachodniopomorskim (42,4%) i lubuskim (42,1%), a najniższy w Polsce południowej – w podkarpackim (14,4%) i małopolskim (14,7%).

W powiatach województwa dolnośląskiego obserwowano znaczne zróżnicowanie liczby urodzeń. Najwięcej dzieci urodziło się we Wrocławiu (7,3 tys.), a najmniej w powiatach: górskim (255), złotoryjskim (293) i kamiennogórskim (294). Do grupy powiatów, w których liczba urodzeń przekroczyła 1 tys. zaliczono: wrocławski (2,0 tys.), świdnicki (1,2 tys.), kłodzki (1,1 tys.) i oleśnicki (1,0 tys.).

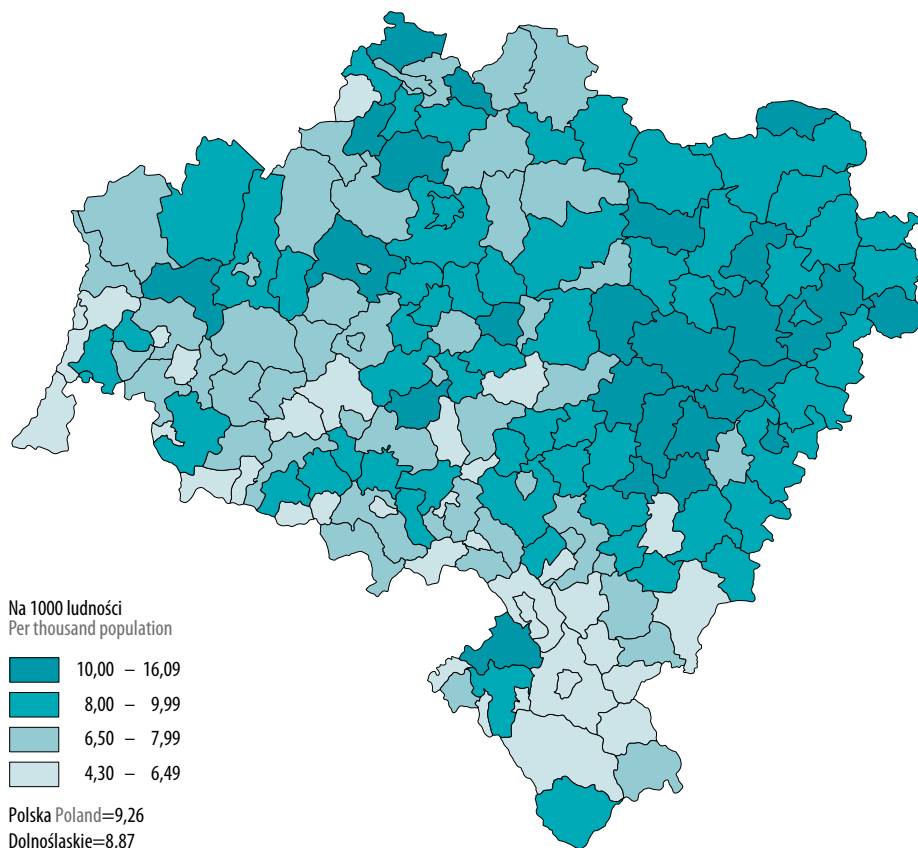

Mapa 18. Urodzenia żywe na 1000 ludności według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.
 Map 18. Live births per 1000 population by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Najwyższe wartości współczynnika urodzeń żywych na 1000 ludności obserwowano w powiecie wrocławskim (13,18‰) i we Wrocławiu (11,27‰) a najniższe w powiatach: ząbkowickim (6,30‰), zgorzeleckim (6,52‰) i kłodzkim (6,69‰).

Mapa 19. Urodzenia żywe na 1000 ludności według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.
 Map 19. Live births per 1000 population by gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020

W przekroju gminnym w 2020 r. najwięcej urodzeń żywych na 1000 ludności zarejestrowano w gminie miejsko-wiejskiej Siechnice (16,09‰) oraz wiejskich Długołęka (14,68‰) i Czernica (14,56‰), zlokalizowanymi w obrębie obszaru metropolitalnego Wrocławia. Natomiast najniższe natężenie urodzeń żywych na 1000 ludności wystąpiło w południowej części województwa, często w rejonach uzdrowiskowych, tj. w gminach: Złoty Stok (4,30‰), Duszniki-Zdrój (4,92‰) i Gaworzycze (5,27‰).

W województwie dolnośląskim zbiorowość **kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat)**, czyli potencjalnych matek, liczyła w końcu 2020 r. 668,7 tys. kobiet, o 3,9 tys. kobiet mniej niż w 2019 r. (tj. o 0,6% mniej) oraz o 36,1 tys. mniej niż w 2010 r. (tj. o 5,1% mniej). Oprócz odnotowanego zmniejszenia stanu liczbowego kobiet w wieku 15-49 lat, nastąpiły zmiany w strukturze tej zbiorowości. Na 100 kobiet w wieku rozrodczym przypadło 50 kobiet w wieku do 25 lat, podczas gdy w 2010 r. – 54 kobiety.

W 2020 r. mieszkanki województwa dolnośląskiego najczęściej zostawały matkami w wieku 30-34 lata – 8,8 tys. kobiet, czyli 33,9% ogółu matek oraz w wieku 25-29 lat – 7,8 tys. kobiet, czyli 30,5% (wobec odpowiednio 33,1% i 32,5% przeciętnie w kraju).

Matki ze starszych grup wiekowych (35 lat i więcej) urodziły 5,5 tys. noworodków żywych (21,4% ogółu urodzeń żywych), a w wieku poniżej 25 lat – 3,6 tys. (14,1%). Podobnie w skali kraju, wzrósł odsetek urodzeń żywych, których matki miały powyżej 34 lat (do 20,4% z 12,0% w 2010 r.), a zmniejszył się udział matek poniżej 25 lat (do 14,0% z 23,3% w 2010 r.).

Ważnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności jest płodność, tj. natężenie urodzeń w badanej populacji kobiet będących w wieku rozrodczym. Podstawowym miernikiem płodności kobiet jest **współczynnik płodności kobiet** w wieku 15-49 lat.

Współczynnik płodności to stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie do liczby kobiet będących w wieku rozrodczym (15-49 lat).

W 2020 r. współczynnik płodności wynosił 38,3, sytuując województwo dolnośląskie na 7. miejscu w kraju. Najwyższy poziom współczynnika wystąpił w województwach: mazowieckim (44,3) i pomorskim (44,1), najniższy w: świętokrzyskim (34,4) i zachodniopomorskim (35,3), w kraju – 39,9.

Podobnie jak w kraju, w województwie dolnośląskim w latach 2000-2010 płodność kobiet uległa zwiększeniu, w 2000 r. średnio wśród 1000 kobiet w wieku 15-49 lat 32 kobiety zostały matkami, a w 2010 r. – 42. W latach 2010-2015 odnotowano już spadek płodności kobiet – w 2015 r. średnio na 1000 kobiet będących w wieku rozrodczym przypadało 38 urodzeń żywych (tj. o 4 mniej niż w 2010 r.). W 2016 r. widoczny był niewielki wzrost płodności kobiet – do poziomu 40 urodzeń żywych, a w 2018 r. – dalszy niewielki wzrost – do poziomu 41 urodzeń żywych (pomimo zmniejszenia liczebności kobiet w wieku rozrodczym). W 2019 r. zanotowano spadek do poziomu 40 urodzeń żywych, a w 2020 r. do poziomu 38 urodzeń.

Natężenie urodzeń w populacji kobiet w wieku rozrodczym kształtowało się odmiennie w poszczególnych przedziałach wieku. Podobnie jak w latach poprzednich, wiek najwyższej płodności kobiet pozostał bez zmian – w grupie 25-29 lat, w której w 2020 r. kształtował się na poziomie 90 urodzeń żywych na 1000 kobiet w tym wieku (w 2010 r. – 85 urodzeń). Następnie, im starsza grupa wieku, tym płodność kobiet zmniejszała się, przy czym nadal zdecydowanie wyższą płodność odnotowano w grupie wiekowej 30-34 lata (79 urodzeń) niż w grupie 20-24 lata (44 urodzeń, czyli o 35 urodzeń mniej).

Najwyższa płodność kobiet w grupie wieku 25-29 lat odnotowana została we wszystkich województwach. W 2020 r. wśród województw najwyższą płodnością kobiet w tej grupie wiekowej wyróżniały się województwa: wielkopolskie (108 urodzeń żywych na 1000 kobiet), mazowieckie i pomorskie (106) oraz małopolskie (105). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w województwie warmińsko – mazurskim (82 urodzenia żywe).

Podstawowymi syntetycznymi miarami analizy procesu zastępowalności pokoleń są współczynniki budowane na podstawie cząstkowych współczynników płodności i tablic wymieralności, tj. współczynnik dzietności, współczynnik reprodukcji brutto i współczynnik reprodukcji netto.

Od ponad 20 lat liczba urodzeń jest na tyle niska, że nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń i wartość współczynnika dzietności kształtuje się poniżej 2.

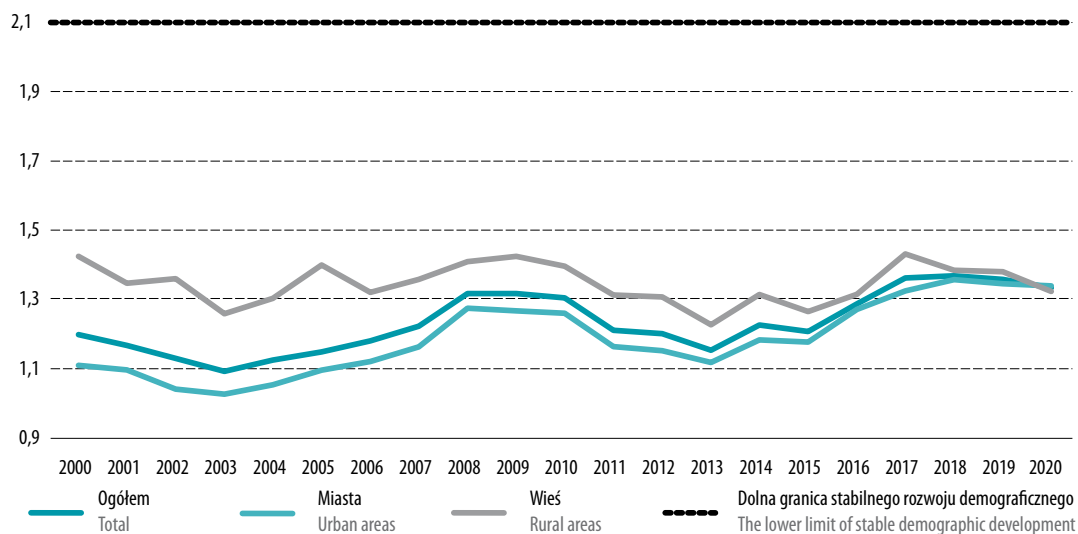
Współczynnik dzietności to suma cząstkowych współczynników płodności. Oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

Współczynnik dzietności ogólnej powinien kształtować się na poziomie od 2,10 do 2,15, co oznacza, że na statystyczną kobietę w wieku 15–49 lat przypada średnio dwoje dzieci w ciągu całego okresu rozrodczego. Wówczas wielkość ta staje się korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego.

W 2020 r. w województwie dolnośląskim współczynnik dzietności osiągnął poziom 1,333 i był niższy niż w roku poprzednim (w 2019 r. – 1,357, a w 2010 r. – 1,288). Zatem, przy założeniu, że w poszczególnych fazach okresu rozrodczego (15-49 lat) kobiety rodziłyby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku, to 1000 kobiet urodziłyby przeciętnie 1333 dzieci, tj. o 24 dzieci mniej niż w 2019 r. i o 45 więcej niż w 2010 r.

Pod względem wartości tego wskaźnika województwo dolnośląskie zajmowało 6. miejsce wśród wszystkich województw (wobec 8. miejsca rok wcześniej i 14. miejsca w 2017 r.). Wartość współczynnika w przekroju województw wskazywała, iż na 1000 kobiet przypadałoby od 1177 urodzeń żywych w województwie świętokrzyskim do 1531 w województwie pomorskim (wobec przeciętnej w kraju na poziomie 1378 urodzeń żywych).

Wykres 11. Współczynnik dzietności ogólnej
Chart 11. Total fertility rate

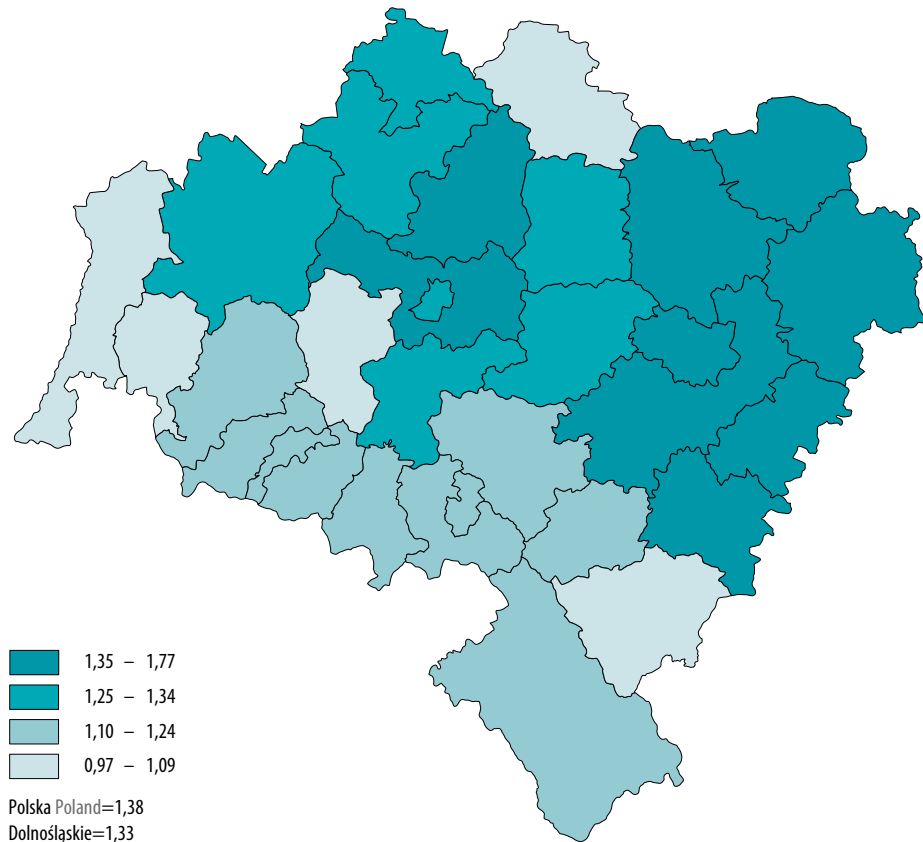

Największa dzietność kobiet wystąpiła w powiecie wrocławskim (1,775), we Wrocławiu (1,517) i w powiecie oławskim (1,499).

Jednakże w żadnym z tych powiatów nie odnotowano odpowiedniego poziomu urodzeń, który gwarantowałby prostą zastępowalność pokoleń.

Najniższa dzietność występowała w powiatach: ząbkowickim (0,974), złotoryjskim (1,030), lubańskim (1,051) i zgorzeleckim (1,055).

Mapa 20. Współczynnik dzietności ogólnej według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.
 Map 20. Total fertility rate by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Modyfikacją współczynnika dzietności, przy wyodrębnieniu z ogólnej liczby urodzeń żywych urodzeń dzieci płci żeńskiej, jest współczynnik reprodukcji brutto, który informuje, w jakim stopniu generacja matek zostanie zastąpiona przez populację córek przy niezmienionych warunkach płodności i braku umieralności. W 2020 r. w województwie dolnośląskim współczynnik reprodukcji brutto wyniósł 0,655 (w 2019 r. – 0,652, a w 2010 r. – 0,620), przy przeciętnej w kraju 0,671 (0,690 w 2019 r. i 0,662 w 2010 r.) i była to 5. wartość wśród województw w kraju.

Przy założeniu stałego wzorca płodności z danego roku, średnio na każde 1000 kobiet w wieku rozrodczym przypadało w województwie dolnośląskim 655 żywo urodzonych córek (tj. o 3 córki więcej niż w 2019 r., i o 35 córek więcej niż w 2010 r.). Przy niezmienionych warunkach płodności i braku umieralności generacja matek zostałaby zastąpiona przez znacznie mniej liczną populację córek – mniejszą o 34,5% (w 2019 r. mniejszą o 34,8%, a w 2010 r. o 38,0%).

Inną miarą procesu zastępowalności pokoleń, relacji między populacją matek i córek jest współczynnik reprodukcji netto, który w odróżnieniu od współczynnika reprodukcji brutto, także charakteryzuje aktualną płodność, ale z uwzględnieniem dodatkowo występowania umieralności. Ponieważ współczynnik reprodukcji netto uwzględnia proces umierania, stąd jego wartość jest zawsze mniejsza od wartości współczynnika reprodukcji brutto.

Obliczony na podstawie danych za 2020 r. współczynnik reprodukcji netto w skali całego kraju osiągnął wartość 0,665, czyli przy założeniu stałego wzorca płodności (niezmiennego poziomu cząstkowych współczynników płodności) i przy niezmiennym poziomie umieralności, zgodnej z tablicami trwania życia dla danego okresu, populacja córek, które dożyją wieku swoich matek i zastąpią swoje matki w prokreacji stanowiła 66,5% (68,4% w 2019 r.) wyjściowej populacji matek. W województwie dolnośląskim współczynnik reprodukcji netto nadal kształtował się na poziomie niższym niż przeciętnie w kraju - 0,650 w 2020 r. (populacja córek, które dożyją wieku swoich matek i zastąpią swoje matki w prokreacji stanowiła 65,0% wyjściowej populacji matek, 64,5% w 2019 r.). Odnotowana wartość współczynnika reprodukcji netto była 5. wśród województw za województwami: mazowieckim, pomorskim, wielkopolskim i małopolskim. Najniższą wartość wskaźnika zanotowano w województwie świętokrzyskim (0,565).

Statystyki obejmują także dane dotyczące urodzeń według miesięcy i dni tygodnia. Najwięcej dzieci w województwie dolnośląskim urodziło się w okresie lipiec – wrzesień, tj. 6,9 tys. dzieci (26,8% ogółu urodzeń). Najmniej urodzeń miało miejsce w niedzielę (2,5 tys., 9,6% ogółu) i sobotę (2,8 tys., 10,8%), a najwięcej we wtorek 4,4 tys. (17,0%).

Dzieci rodziły się najczęściej w 37-41 tygodniu życia – 23,8 tys. (92,4% urodzeń żywych). Z ciąży trwającej powyżej 42 tygodni urodziło się 104 dzieci (0,4% urodzeń żywych). Najwięcej noworodków ważyło od 3000-3499 g (37,7% ogółu urodzonych dzieci), następnie 3500-3999 g (31,6%).

W 2020 r. w województwie dolnośląskim w ramach pojedynczych porodów urodziło się 25,0 tys. dzieci. Ponadto w ramach porodu bliźniaczego urodziło się 673 dzieci i 15 z trojaczego. Bliźnięta rodziły matki przeważnie w wieku 25-39 lat (282 bliźniąt u matek z grupy wiekowej 30-34, 169 z grupy wiekowej 25-29, a 146 z grupy wiekowej 35-39). Trojaczki pojawiły się w grupie wiekowej matek 30-34 – 6, 25-29 – 6 i 35-39 – 3.

3.3. Umieralność

3.3. Mortality

Zgony są drugą, po urodzeniach, składową ruchu naturalnego, która wpływa na kształtowanie się stanu i struktury ludności. Umieralność opisywana jest za pomocą liczby zgonów, ogólnych (surowych) i cząstkowych współczynników zgonów oraz współczynnika zgonów niemowląt wraz z danymi o przeciętnym trwaniu życia. Mierniki te służą do określenia takich cech umieralności jak: ogólny poziom zjawiska, kierunek i tempo zmian w czasie, natężenie zjawiska w układzie przestrzennym według płci, wieku i przyczyn zgonów.

W 2020 r. w województwie dolnośląskim zmarło 37,6 tys. mieszkańców, czyli o 4,9 tys. więcej niż w 2019 r. (tj. więcej o 14,9%) i o 7,9 tys. więcej niż odnotowana wielkość w 2010 r. (o 26,4%). W dolnośląskich miastach zmarło 26,8 tys. osób, a na wsi 10,8 tys.

W 2020 r. częstość zgonów obu płci w grupie osób 65 lat i więcej była 3,5-krotnie wyższa niż w wieku 0–64 lata. W przedziale wiekowym do 64 roku życia odnotowano ponad 2-krotnie więcej zgonów mężczyzn (o 133,9% więcej) niż kobiet. Natomiast w przedziale wieku 65 lat i więcej odnotowano o 1,7 tys. więcej zgonów kobiet (więcej o 12,2%).

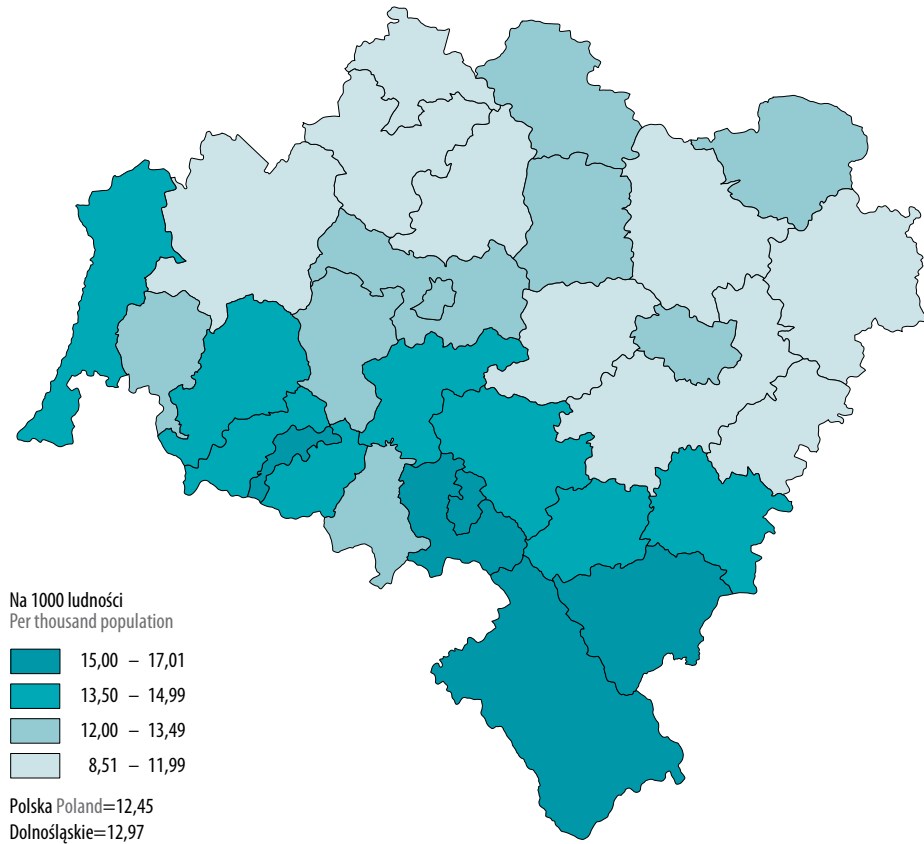
Struktura zgonów według płci potwierdza w dalszym ciągu relację określaną nadumieralnością mężczyzn względem kobiet. W 2020 r. odnotowano 19,6 tys. zgonów mężczyzn wobec 18,0 tys. zgonów wśród kobiet (o 9,3 p.proc. więcej zgonów mężczyzn niż kobiet (wzrost o 4,9 p.proc r/r).

Współczynnik zgonów na 1000 ludności w województwie dolnośląskim wynosił 12,97‰ (kraj – 12,45‰), w miastach – 13,53‰ (kraj – 12,84‰), na wsi – 11,74‰ (kraj – 11,85‰). Był to jeden z najwyższych współczynników w kraju po województwach: łódzkim (14,62‰), świętokrzyskim (14,07‰) i śląskim (13,32‰).

Najmniej osób zmarło w powiatach górowskim (0,4 tys.) i milickim (0,5 tys.), a najwięcej we Wrocławiu (7,9 tys.). Do grupy powiatów, w których zarejestrowana liczba zgonów przekroczyła 1,5 tys. należały: powiat łódzki (2,4 tys.), świdnicki (2,1 tys.) i Wałbrzych (1,9 tys.).

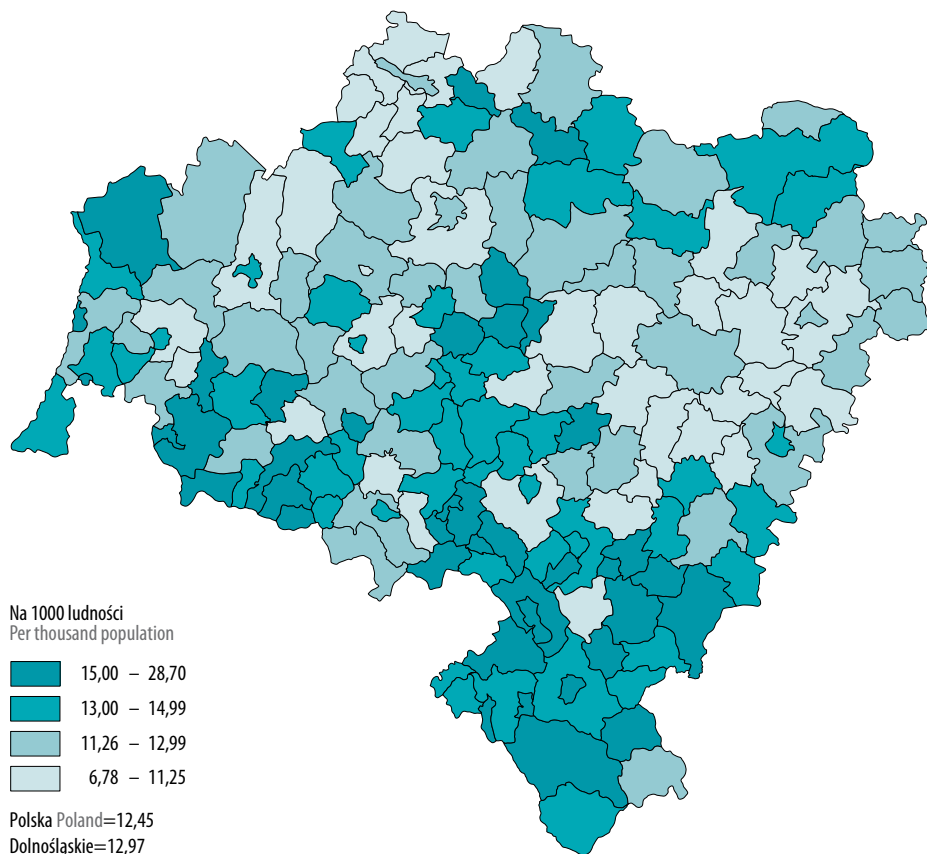
W powiatach województwa dolnośląskiego obserwowano zróżnicowanie liczby zgonów. Najniższą wartość współczynnika natężenia zgonów odnotowano w powiecie wrocławskim (8,51‰), a najwyższą w Wałbrzychu (17,01‰).

Mapa 21. Zgony według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.
Map 21. Deaths by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020

W przekroju gminnym najmniej zgonów na 1000 ludności, zarejestrowano w gminach: Czernicy (6,78‰), Siechnicach (6,84‰), Długolece (7,80‰) i Kobierzycach (7,81‰) a najwięcej w gminach: Ruji (28,70‰), Ciepłowodach (25,58‰) i w Dusznikach-Zdroju (25,47‰).

Mapa 22. Zgony według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.
 Map 22. Deaths by gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020

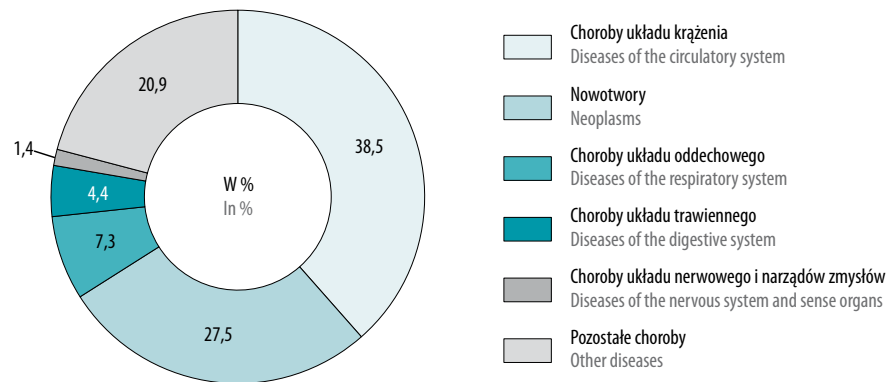
Głównymi **przyczynami zgonów** mieszkańców województwa dolnośląskiego były choroby układu krążenia i nowotwory. W 2019 r.³ w ogólnej liczbie zgonów, która wynosiła 32,7 tys., zgony z wymienionych przyczyn stanowiły razem 66,0% (69,7% w 2018 r.), a ich udział był taki sam jak w kraju.

Województwo dolnośląskie należało do regionów z największym udziałem nowotworów w ogólnej liczbie zgonów (27,5%), po województwach: kujawsko-pomorskim (29,1%), wielkopolskim (28,7%) i pomorskim (28,1%), a najniższy odsetek wystąpił w województwie lubelskim (22,8%) przy udziale dla Polski wynoszącym 26,5%. Z kolei na 10. miejscu w Polsce było pod względem udziału chorób układu krążenia w ogólnej liczbie zgonów (38,5%, udział dla Polski 39,4%). Najwyższy odsetek zgonów z tej przyczyny wystąpił w województwie świętokrzyskim (48,3%), a najniższy w lubuskim i mazowieckim (32,6%).

³ Ze względu na prowadzone szczegółowe analizy dotyczące przyczyn zgonów, prezentacja danych ulega wydłużeniu do 1 roku. W związku z tym w niniejszym opracowaniu podano dane za 2019 r. Użyte nazewnictwo poszczególnych chorób lub ich grup jest zgodne z X Rewizją Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych.

Wykres 12. Struktura zgonów według przyczyn w województwie dolnośląskim w 2019 r.
Chart 12. Structure of deaths by causes in Dolnośląskie Voivodship in 2019

W 2019 r. w porównaniu z 2018 r. nastąpił spadek liczby zgonów ogółem o 0,8%. W ujęciu przyczyn zgonów wg podziału Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych, zmiana w 2019 r. w stosunku do 2018 r. wyglądała następująco:

- niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze – spadek o 22,8%,
- nowotwory – spadek o 0,4%, w tym:
  - nowotwory złośliwe - spadek o 1,4%, np.: żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu - wzrost o 0,6%, tchawicy, oskrzeli i płuc - wzrost o 1,2%, kobiecych piersi i szyjki macicy - spadek o 1,0%,
- choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych – wzrost o 15,4%,
- zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej – spadek o 14,7%,
- zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej – cukrzyca – spadek o 6,4%,
- zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania – wzrost o 26,2%,
- choroby układu nerwowego i narządów zmysłów – spadek o 7,8%,
- choroby układu krążenia – spadek o 9,7%, w tym:
  - choroby nadciśnieniowe – spadek o 45,8%,
  - choroba niedokrwienna serca – wzrost o 12,2%,
  - choroba naczyń mózgowych – spadek o 2,7%,
  - miażdżycy – spadek o 34,7%,
- choroby układu oddechowego – wzrost o 6,2%, np.: zapalenie płuc, zapalenie oskrzeli, rozedma i astma – wzrost o 6,1%,
- choroby układu trawiennego – wzrost o 6,2%, np.: choroba przewlekła wątroby i marskość wątroby – wzrost o 13,3%,
- choroby skóry i tkanki podskórnej – wzrost o 56,3%,
- choroby układu kostnowstawowego, mięśniowego i tkanki łącznej – spadek o 21,3%,
- choroby układu moczowo-płciowego – spadek o 20,1%,
- niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym – wzrost o 43,1%,
- objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowanych – wzrost o 38,4%,

- zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu – wzrost o 9,5%, w tym:
  - wypadki i nieszczęśliwe następstwa wypadków – wzrost o 12,0%,
    - wypadki i nieszczęśliwe następstwa wypadków komunikacyjnych – wzrost o 23,2%,
    - wypadki i nieszczęśliwe następstwa wypadków komunikacyjnych – ruchu pojazdów silnikowych – wzrost o 62,7%,
  - samobójstwa – spadek o 0,8%,
  - zabójstwa – wzrost o 61,1%.

Statystyka zgonów według przyczyn pozwala na określenie potrzeb i wynikających z nich zadań głównie w zakresie ochrony zdrowia. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie dostępne dane dotyczące umieralności z powodu chorób układu krążenia oraz nowotworów, które jak wspomniano wcześniej, łącznie stanowią wysoki odsetek wśród przyczyn zgonów.

Umieralność z powodu chorób układu krążenia

Województwo dolnośląskie jest jednym z województw o najwyższej liczbie zgonów na choroby układu krążenia – 4. miejsce w Polsce po województwach: śląskim (21,7 tys. zgonów), mazowieckim (18,8 tys.) i małopolskim (15,2 tys.).

W 2019 r. w województwie dolnośląskim zarejestrowano 12,6 tys. zgonów z powodu **chorób układu krążenia**. W 2019 r. nastąpił spadek liczby zgonów z tej przyczyny o 9,8%, a udział chorób układu krążenia w ogóle zgonów zmalał z 42,2% w 2018 r. do 38,5%.

Na 100 tys. ludności województwa 434,1 osób umierało z powodu chorób krążenia, co plasowało województwo na 9. miejscu w Polsce po województwach: świętokrzyskim (566,2 zgonów), opolskim (485,0 zgonów), śląskim (478,9), zachodniopomorskim (476,7 zgonów), lubelskim (472,5), łódzkim (451,8), małopolskim (446,5 zgonów) i podlaskim (442,2 zgonów). Średnia wartość dla Polski wyniosła 421,0 zgonów, a najmniej zgonów z powodu chorób układu krążenia notowano w województwie mazowieckim (347,0).

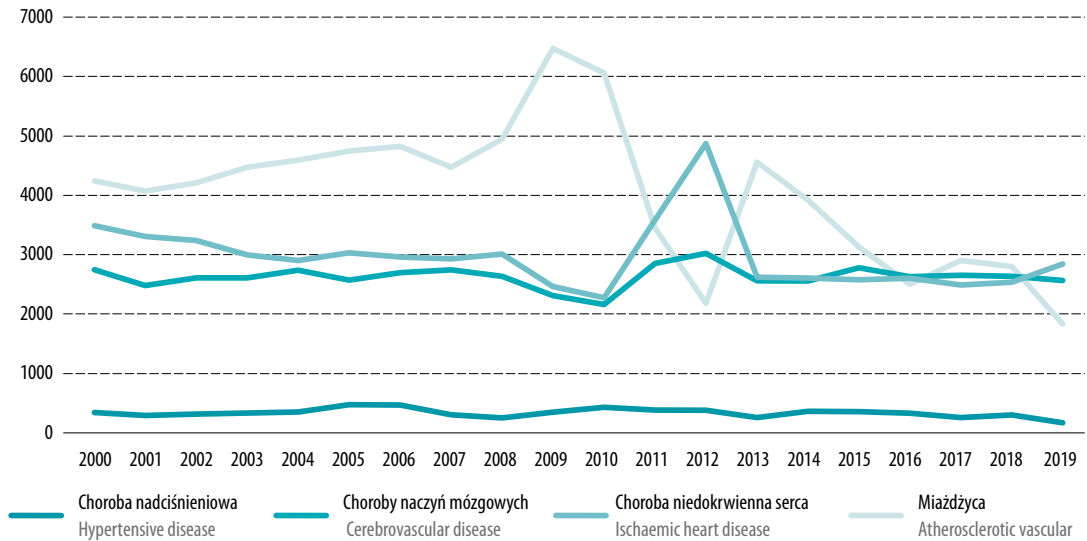
W województwie dolnośląskim najczęstszymi przyczynami zgonów z powodu chorób zaliczanych do chorób układu krążenia były:

- miażdżyca (2,8 tys. zgonów),
- choroby naczyń mózgowych (2,6 tys. zgonów),
- choroba niedokrwienna serca (2,5 tys. zgonów),
- choroba nadciśnieniowa (284 zgony).

Ponadto na inne choroby serca zmarło 5,4 tys. osób.

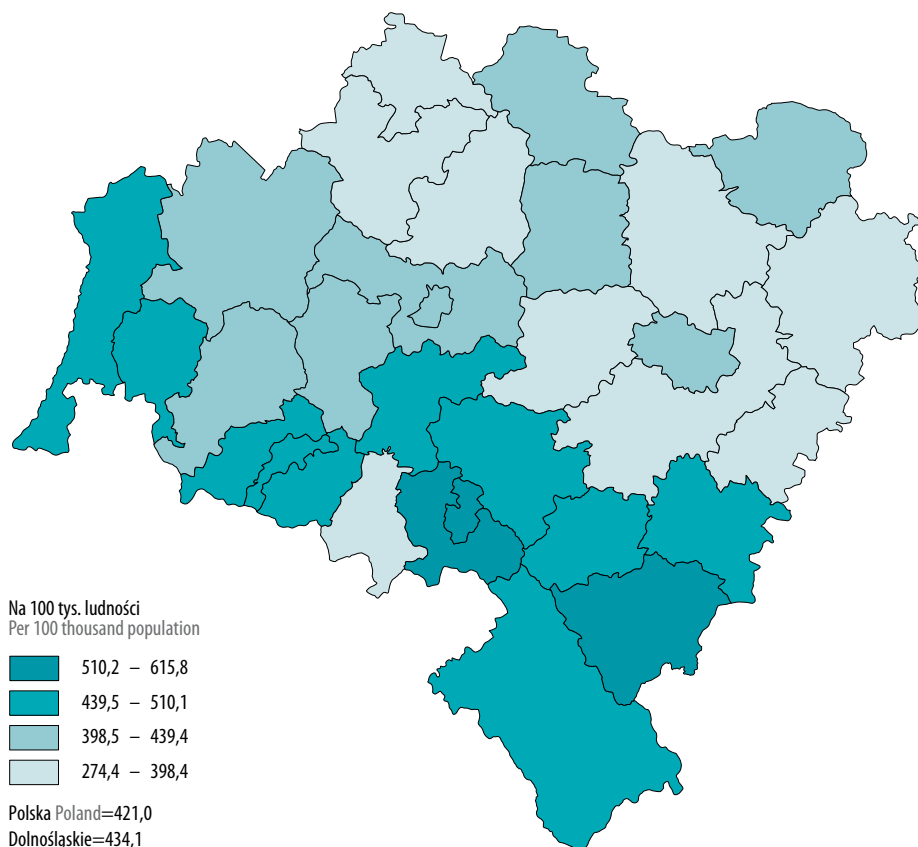
W 2019 r. w porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost liczby zgonów z powodu chorób naczyń mózgowych (wzrost o 22,1%) i choroby niedokrwiennej serca (wzrost o 11,6%). Korzystnym zjawiskiem było zmniejszenie liczby zgonów z powodu miażdżycy (o 53,9%) i choroby nadciśnieniowej (o 31,6%).

Wykres 13. Zgony z powodu wybranych chorób układu krążenia w województwie dolnośląskim
 Chart 13. Deaths caused by selected diseases of the circulatory system in Dolnośląskie Voivodship

W 2019 r. największy udział zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia notowano w powiatach jaworskim (43,6%), strzelińskim (43,3%), ząbkowickim (41,8%), wałbrzyskim (41,5%) i lubańskim (41,4%). Najniższa umieralność z powodu chorób układu krążenia wystąpiła w powiatach kamiennogórskim (32,3%), lwóweckim (34,9%), wrocławskim (35,3%), wołowskim (36,4%) i w Jeleniej Górze (36,6%) oraz powiecie lubińskim (po 36,6%).

Mapa 23. Zgony z powodu chorób układu krążenia według powiatów w 2019 r.
 Map 23. Deaths of people due to cardiovascular disease population by powiats in 2019

W 2019 r. w przeliczeniu na 100 tys. ludności, w województwie dolnośląskim przypadły 434 zgony wywołane chorobami układu krążenia. Wyższe wskaźniki od wojewódzkiego odnotowano w 15 powiatach, w tym najwyższy w Wałbrzychu – 616 zgonów na 100 tys. ludności. W 15 powiatach wskaźnik był poniżej średniej wojewódzkiej, z minimum w powiecie wrocławskim – 274 zgony na 100 tys. ludności.

Umieralność z powodu nowotworów

Województwo dolnośląskie jest jednym z regionów o najwyższej liczbie zgonów na nowotwory w kraju. W 2019 r. zarejestrowano 9,0 tys. zgonów (4. miejsce w kraju) – więcej notowano tylko w województwie mazowieckim (15,0 tys.), śląskim (14,2 tys.) i wielkopolskim (9,8 tys.). Choroby nowotworowe były przyczyną 27,5% zgonów w województwie (26,5% zgonów w skali kraju).

W województwie występował także jeden z najwyższych poziomów zgonów z powodu chorób nowotworowych na 100 tys. ludności (310,8 – 311,8 w 2018 r.), co plasowało region na 3. miejscu w kraju po województwie śląskim (313,1) i łódzkim (312,0). Najmniej zgonów na choroby nowotworowe na 100 tys. ludności wystąpiło w województwach: podkarpackim (236,9) oraz lubelskim (248,7).

Województwo dolnośląskie kolejny rok znalazło się na 1. miejscu w kraju pod względem umieralności na nowotwory złośliwe na 100 tysięcy ludności (288,4 - 292,6 w 2018 r.), tuż przed województwem łódzkim (285,7). Najmniej osób zmarło na nowotwory złośliwe w województwie podkarpackim – 209,0 osoby na 100 tys. ludności.

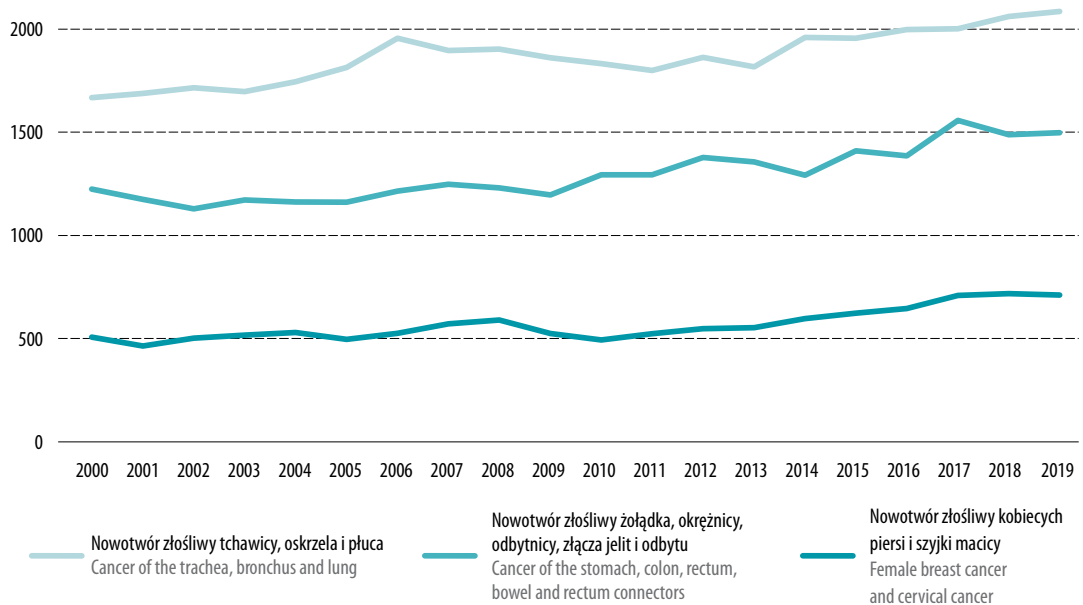
W porównaniu z 2018 r., liczba zgonów z powodu nowotworów spadła o 0,4%.

Najczęściej rejestrowanymi przyczynami zgonów z powodu chorób nowotworowych były zgony spowodowane nowotworami złośliwymi:

- tchawicy, oskrzeli i płuc (blisko 2,1 tys. osób),
- żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu (1,5 tys. osób),
- piersi i szyjki macicy (0,7 tys. osób).

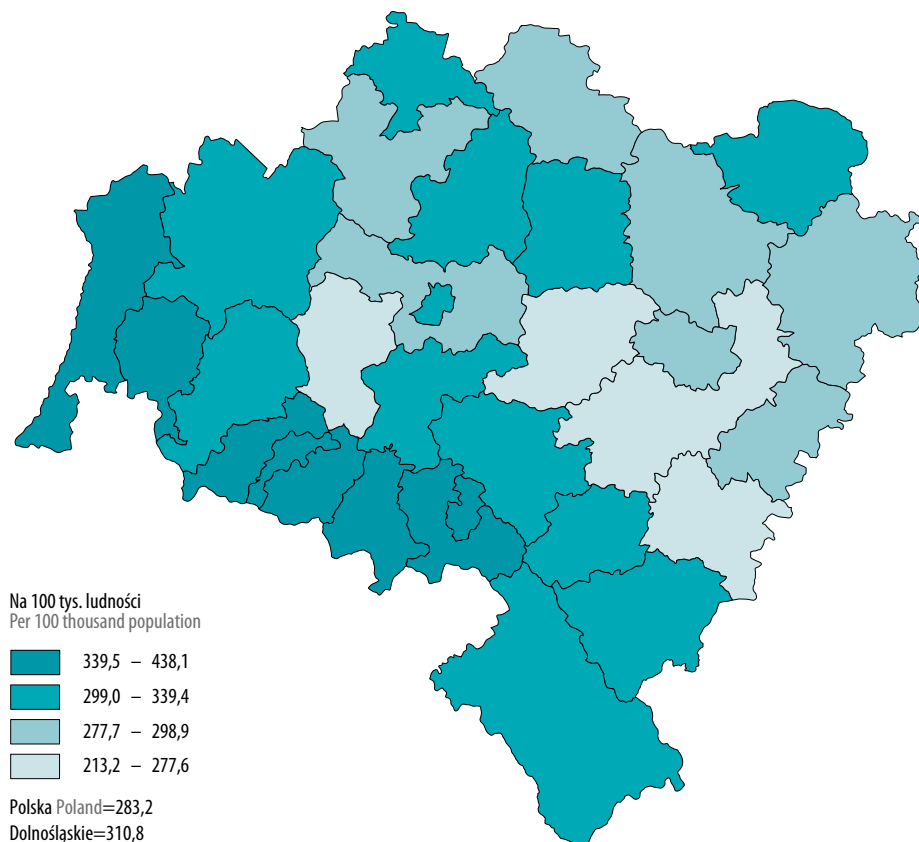
W porównaniu z 2010 r. wzrosła o 20,5% liczba zgonów z powodu nowotworów (wzrost o 13,7% w przypadku nowotworów złośliwych), w tym tchawicy, oskrzeli i płuc o 13,8%, o 15,7% z powodu chorób żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu, i o 43,8% z powodu nowotworu piersi i szyjki macicy.

Wykres 14. Zgony z powodu wybranych chorób nowotworowych w województwie dolnośląskim
Chart 14. Deaths caused by selected diseases of neoplasms in Dolnośląskie Voivodship

W 2019 r. największy udział zgonów spowodowanych nowotworami notowano w powiecie lubińskim (32,0%), Jeleniej Górze (31,6%), powiatach głogowskim (30,1%) i oławskim (30,0%). Najniższa umieralność z powodu nowotworów wystąpiła w powiatach złotoryjskim (19,8%), strzelińskim (22,6%), dzierzoniowskim (24,4%) i ząbkowickim (24,6%).

Mapa 24. Zgony z powodu chorób nowotworowych według powiatów w 2019 r.
 Map 24. Deaths of people due to neoplasms disease by powiats in 2019

W 2019 r. na 100 tys. ludności w województwie przypadało ponad niemal 311 zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi. W połowie powiatów (15) wskaźniki były wyższe od wojewódzkiego. Najwięcej, 438 zgonów na 100 tys. ludności odnotowano w Jeleniej Górze, 418 w Wałbrzychu, 371 w powiecie wałbrzyskim, a najmniej – 213 zgonów w powiecie wrocławskim.

Umieralność na pozostałe choroby

W 2019 r. w województwie dolnośląskim na choroby układu oddechowego zmarło 2,4 tys. osób, w tym na zapalenia płuc, oskrzeli, rozedmę i astmę ponad 1,6 tys. osób.

Z powodu chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej zmarło 37 osób, wad rozwojowych wrodzonych, zniekształceń i aberracji chromosomowych – 73 osoby, niektórych chorób zakaźnych i pasożytniczych – 129 osób, chorób układu nerwowego i narządów zmysłów – 451 osób a objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane spowodowały zgon ponad 3,3 tys. osób.

Kolejny rok z rzędu znacząco wzrosła liczba zgonów w wyniku zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowań (429 zgonów, wzrost o 26,2% r/r).

Wysoki poziom umieralności spowodowany był także zewnętrznymi przyczynami zachorowania i zgonu – ponad 1,6 tys. zgonów. Do tej grupy przyczyn zgonów zalicza się m.in. wypadki i nieszczęśliwe następstwa wypadków (1,1 tys. zgonów), samobójstwa (378 zgonów) oraz zabójstwa (29 zgonów).

Umieralność niemowląt

W 2019 r. wśród 120 zgonów niemowląt, najczęściej występującymi przyczynami były: wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe (30,8% w ogólnej liczbie zgonów niemowląt).

W 2020 r. zarejestrowano 91 zgonów, tj. o 24,2% mniej niż w porównaniu z 2019 r.

Zgony noworodków jest to liczba zgonów dzieci w wieku do 28 dni (0-27 dób).

Zgony niemowląt jest to liczba zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

Współczynnik zgonów niemowląt jest to stosunek liczby zgonów niemowląt w badanym okresie do liczby urodzeń żywych w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 urodzeń żywych).

Współczynnik zgonów niemowląt na 1 tys. urodzeń żywych, w porównaniu z poprzednim rokiem był niższy o 0,91 punktu promilowego i wyniósł 3,54‰. W kraju odnotowano 3,57 zgonu niemowląt na 1000 urodzeń żywych. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach podkarpackim (4,29) i świętokrzyskim (4,22). Najmniej niemowląt na 1000 urodzeń żywych zmarło w województwie łódzkim (3,06).

W analizowanym roku umieralność niemowląt w miastach kształtowała się na wyższym poziomie niż na wsi – odpowiednio 3,68 zgonu na 1000 urodzeń żywych w miastach oraz 3,25 na wsi (w 2019 r. w miastach 4,13, a na wsi 5,14).

Podobnie jak w skali całego kraju niemowlęta płci męskiej umierały z nieznacznie większą intensywnością niż niemowlęta płci żeńskiej. W 2020 r. w województwie dolnośląskim zmarło 51 niemowląt płci męskiej oraz 40 niemowląt płci żeńskiej. Wśród chłopców współczynnik zgonów niemowląt wyniósł 3,90, a wśród dziewcząt – 3,16 (przeciętnie w kraju odpowiednio 3,94 – wśród chłopców oraz 3,18 – wśród dziewcząt) na 1000 urodzeń żywych.

W ogólnej liczbie zmarłych niemowląt większość dzieci umierała w okresie noworodkowym, tj. przed ukończeniem pierwszych czterech tygodni życia – w 2020 r. stanowiły one 67,0% ogółu zgonów niemowląt (w kraju 71,6%), w tym 51,6% stanowiły zgony w pierwszym tygodniu życia (w kraju 52,4%). W 2020 r. w przeliczeniu na 1 tys. urodzeń żywych przypadało średnio w województwie dolnośląskim 2,37 zgonu niemowląt w wieku do 28 dni (przeciętnie w kraju 2,56 zgonu).

Umieralność noworodków determinowana jest także wagą w chwili urodzenia dziecka. Szczególnie duże ryzyko zgonu dotyczy noworodków o małej masie ciała. W ogólnej liczbie zgonów niemowląt dzieci o wadze 2500 g i więcej stanowiły 29,7% (w 2019 r. – 27,5%), natomiast dzieci o wadze poniżej 2500 g – 70,3% (w 2019 r. – 72,5%), w tym o wadze poniżej 1500 g – 47,3% (w 2019 r. – 57,5%).

3.4. Trwanie życia

3.4. Life expectancy

Pandemia COVID-19 i jej skutki dla ochrony zdrowia zaznaczyły się znacznym wzrostem liczby zgonów i tym samym istotnym skróceniem się przewidywanego w 2020 r. dalszego trwania życia. Jednocześnie nadal utrzymuje się duża różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia mężczyzn i kobiet.

Statystyczny mężczyzna w województwie dolnośląskim w 2020 r. żył przeciętnie ponad 72,5 roku. W porównaniu z 2010 r. jego życie było dłuższe o prawie 1 rok, natomiast w porównaniu 2019 r. krótsze ponad 1 rok. Natomiast statystyczna kobieta żyła przeciętnie około 80,5 roku i w porównaniu z 2010 r. jej życie wydłużyło się o prawie pół roku.

Tablica 9. Przeciętne dalsze trwanie życia
Table 9. Life expectancy

Wyszczególnienie Specification	Mężczyźni Males			Kobiety Females			
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
2000	68,8	69,2	67,9	77,6	77,5	77,8	
2005	70,4	70,7	69,6	78,9	79,1	78,3	
2010	71,7	72,1	70,7	80,2	80,2	80,2	
2011	72,1	72,4	71,2	80,5	80,5	80,5	
2012	72,3	72,6	71,4	80,3	80,5	79,8	
2013	72,5	72,7	71,9	80,9	80,9	80,5	
2014	73,1	73,4	72,4	81,1	81,2	80,8	
2015	73,2	73,4	72,6	81,0	81,1	80,6	
2016	73,5	74,0	72,3	81,4	81,5	80,8	
2017	73,5	73,9	72,6	81,1	81,2	80,6	
2018	73,2	73,6	72,5	81,3	81,5	80,7	
2019	73,5	73,7	72,7	81,3	81,4	81,0	
Lata Years	2020	72,4	72,3	71,7	80,6	80,9	79,8

Średnia liczba lat, jaką miała jeszcze do przeżycia nowonarodzona dziewczynka była o 8 lat i 2 miesiące większa niż średnia liczba lat, jaką miał jeszcze do przeżycia nowonarodzony chłopiec.

Porównując dwa środowiska: miasta i wieś otrzymano, iż w miastach przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn i kobiet kształtuje się na poziomie nieznacznie wyższym niż na wsi. Osoby mieszkające w miastach żyją średnio dłużej niż zamieszkali na wsi. W 2020 r. w zbiorowości mężczyzn z miast przeciętne dalsze trwanie życia wynosiło ok. 72 lata i 4 miesiące (czyli było o 7 miesięcy dłuższe niż na wsi), a w zbiorowości kobiet 80 lat i 11 miesięcy (czyli było o 1 rok i 1 miesiąc dłuższe niż na wsi).

3.5. Małżeństwa

3.5. Marriages

W związku z wejściem w wiek matrymonialny⁴ roczników echa powojennego wyżu urodzeń można było zauważyć zwiększoną liczbę zawieranych związków małżeńskich w latach 2005-2008. Zmiany w natężeniu małżeństw wynikały zarówno z uwarunkowań demograficznych, jak i społeczno-ekonomicznych.

W województwie dolnośląskim w latach 2008-2013 widoczna była tendencja spadkowa liczby zawartych małżeństw. W 2016 r. została wyhamowana i widoczny był nieznaczny wzrost w latach 2017-2019. W 2020 r. w województwie dolnośląskim zarejestrowano 10,8 tys. związków małżeńskich, tj. o 22,0% mniej niż przed rokiem i o 34,0% mniej w porównaniu do 2010 r. (kraj – spadek o 20,9% w porównaniu do 2019 r. i o 36,5% w relacji do 2010 r.). Tak duży spadek liczby zawartych małżeństw może wynikać z ograniczeń związanych z epidemią COVID-19, w tym przy organizowaniu ślubów i wesel.

W 2020 r. w ogólnej liczbie prawnie zawieranych związków małżeńskich, małżeństwa wyznaniowe ze skutkami cywilnymi, tj. zawarte w kościołach oraz związkach wyznaniowych i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego, stanowiły na Dolnym Śląsku 40,1% (wobec 47,6% w 2019 r. i 59,0% w 2010 r.).

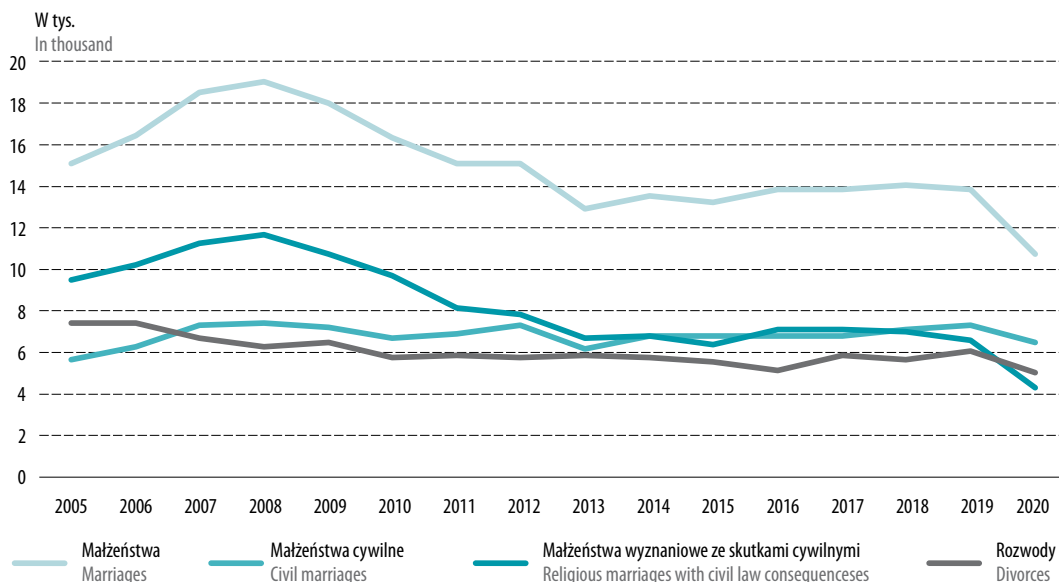
W miastach zawarto 7,6 tys. małżeństw (70,5% ogółu małżeństw), a na wsi 3,2 tys. Dominowały małżeństwa cywilne – 6,5 tys. (59,9% ogółu zawartych małżeństw) nad wyznaniowymi ze skutkami cywilnymi – 4,3 tys. (40,1%).

Od 2010 r. zauważyć można było zmniejszenie udziału zawartych małżeństw wyznaniowych. Średnio na 100 zawartych małżeństw w 2020 r. przypadało 40 małżeństw wyznaniowych (w 2019 r. – blisko 48 małżeństw wyznaniowych, podczas gdy w 2010 r. – 59 związków wyznaniowych i 41 cywilnych). Natomiast w kraju w 2020 r. przeciętnie na 100 zawartych małżeństw przypadały 54 małżeństwa wyznaniowe (czyli o 14 więcej niż na województwie dolnośląskim) i 46 – cywilnych.

Województwo dolnośląskie pod względem odsetka zawartych małżeństw wyznaniowych zajmowało w 2020 r. 15. pozycję wśród województw, przed zachodniopomorskim (36,1%). W 9 województwach zarejestrowano więcej małżeństw wyznaniowych niż cywilnych. Największy udział małżeństw wyznaniowych wystąpił w województwie podkarpackim – 68,4%.

⁴ Wiek matrymonialny (20–34 lata) to wiek, w którym realizuje się ponad 85% ogólnej liczby nowych związków małżeńskich.

Wykres 15. Małżeństwa i rozwody w województwie dolnośląskim
Chart 15. Marriages and divorces in Dolnośląskie Voivodship

Natężenie związków małżeńskich mierzy się za pomocą ogólnego współczynnika małżeństw brutto jako stosunek liczby zawartych małżeństw do liczby ludności. Interpretacja tego współczynnika jest ograniczona, gdyż nie uwzględnia on zmian w strukturze badanej populacji, daje jednak ogólny pogląd na tendencje zachodzące w tym zakresie.

Współczynnik małżeństw to stosunek liczby zawartych małżeństw w danym okresie (zazwyczaj roku) do liczby ludności w połowie okresu lub średniej liczby ludności w tym okresie – wyrażony w ‰, tj. na 1000 ludności (współczynnik małżeństw brutto).

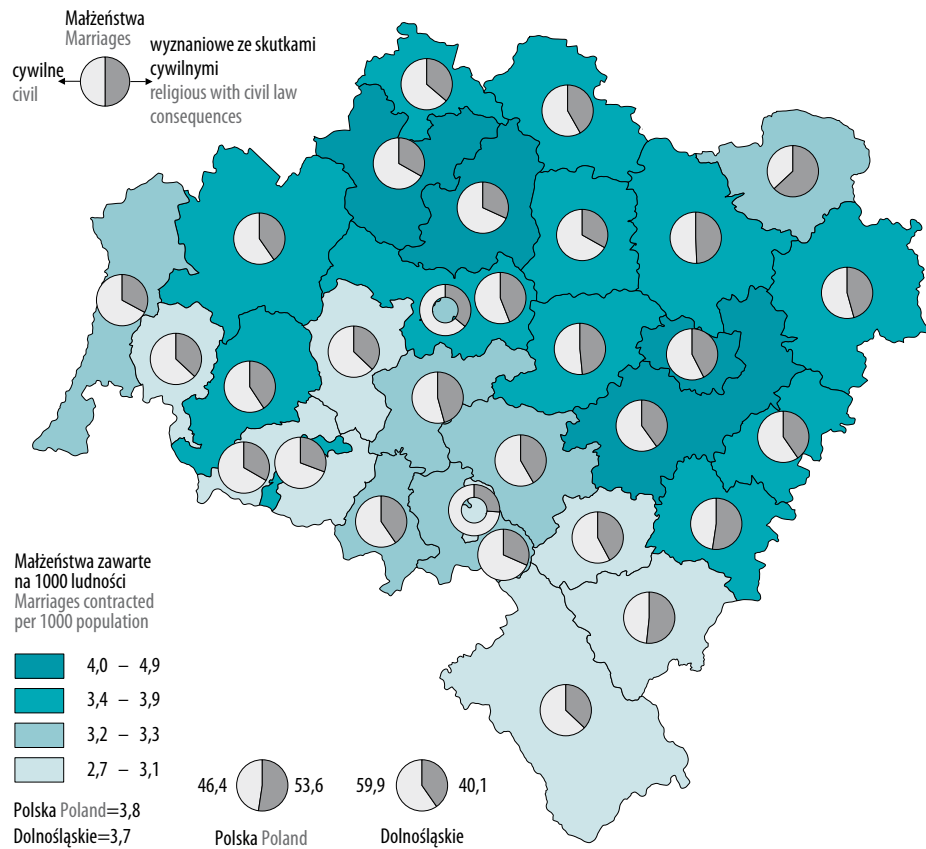
Inną, rzadziej stosowaną definicją jest: stosunek liczby zawartych małżeństw do liczby ludności uprawnionej do zawierania związków małżeńskich (ze względów praktycznych przyjmuje się najczęściej liczbę ludności w wieku 15 lat i więcej - co zwiększa możliwość porównań, szczególnie międzynarodowych).

Współczynnik małżeństw wyrażający liczbę zawartych małżeństw na 1000 ludności w województwie dolnośląskim wynosił 3,7‰ (3,8‰ w kraju), co uplasowało województwo na 6. miejscu w Polsce (w 2010 r. – 14 miejsce). W miastach współczynnik małżeństw wynosił 3,9‰ i był wyższy niż na wsi – 3,5‰.

W układzie powiatowym województwa dolnośląskiego, najwięcej zawartych małżeństw na 1000 ludności przypadało we Wrocławiu (4,9), powiecie polkowickim (4,3), lubińskim (4,2) i wrocławskim (4,1), natomiast najmniej w powiatach: kłodzkim (2,7), ząbkowickim i dzierzoniowskim (2,8) i jeleniogórskim (2,9).

Mapa 25. Zawarte małżeństwa (cywilne i wyznaniowe) według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Map 25. Marriages (civil and church or religious) contracted by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Wśród 30 dolnośląskich powiatów w 3 jednostkach (w 2019 r. – 14 jednostkach, a w 2016 r. w 10 jednostkach) w ogólnej liczbie prawnie zawieranych związków małżeńskich było więcej małżeństw wyznaniowych ze skutkami cywilnymi niż małżeństw cywilnych, podczas gdy w 27 – odwrotnie – większość stanowiły małżeństwa cywilne. Najniższymi odsetkami małżeństw wyznaniowych nadal wyróżniały się powiaty z podregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego, w tym szczególnie: Wałbrzych (26,1%) i Jelenia Góra (30,7%). Najwyższe odsetki małżeństw wyznaniowych odnotowano w powiatach: milickim (63,0%), strzelińskim (52,4%) i ząbkowickim (51,7%).

Wartość współczynnika małżeństw brutto w gminach województwa dolnośląskiego, w 2020 r. najwyższa była w gminach: Zawonia i Platerówka (5,6‰) oraz Radwanice (5,4‰) a najniższa w gminach: Bardo (1,5‰), Duszniki – Zdrój (1,6‰) i Wądroże Wielkie (1,8‰).

W miastach województwa dolnośląskiego mediana wieku nowożeńców zawierających związek małżeński po raz pierwszy była nieznacznie wyższa niż na wsi; w 2020 r. dla mężczyzn wynosiła 30 lat i 9 miesięcy, a dla kobiet 28 lat i 9 miesięcy (na wsi odpowiednio dla mężczyzn 29 lat i 8 miesięcy i dla kobiet 27 lat i 3 miesiące).

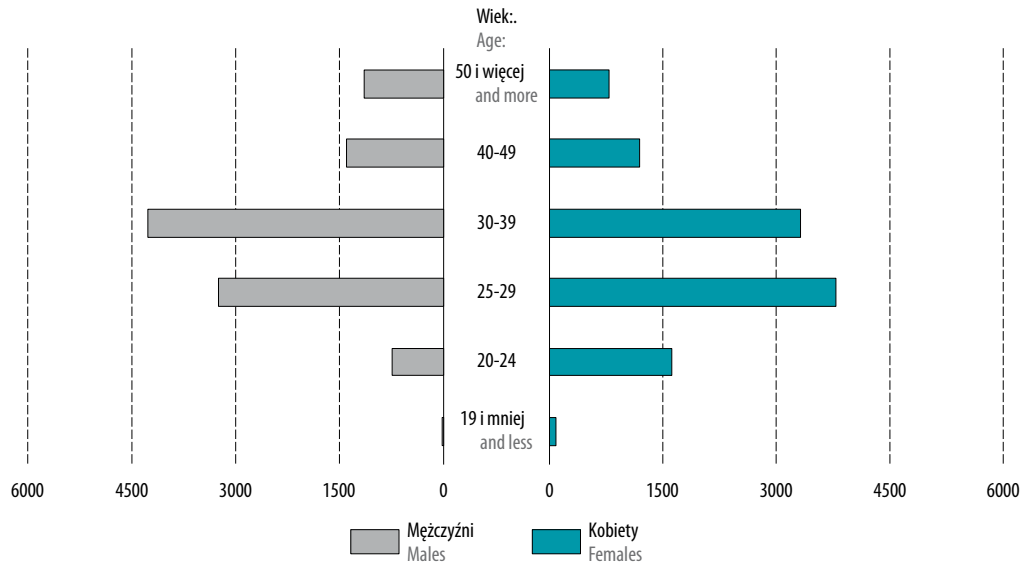
Tablica 10. Mediana wieku nowożeńców zawierających związek małżeński po raz pierwszy według miejsca zamieszkania w 2020 r.

Table 10. Median age of bridegrooms and brides getting married for the first time by place of residence in 2020

Wiek nowożeńców Age of bridegrooms and brides	Kawaler Single male				Panna Single female			
	ogółem total	z panną with single female	z wdową with wid- owed female	z roz- wie- dzioną with divorced female	ogółem total	z kawa- lerem with single male	z wdow- cem with wid- ower	z roz- wie- dzionym with divorced male
Wiek nowożeńców: 16 lat i więcej (kobiety), 18 lat i więcej (mężczyźni) Age of bridegrooms and brides: 16 years and more (females), 18 years and more (males)								
Ogółem Total	30,46	29,97	48,00	37,56	28,27	27,87	47,50	34,94
Miasta Urban area	30,76	30,32	49,50	37,59	28,72	28,30	49,00	34,86
Wieś Rural area	29,67	29,13	44,50	37,50	27,21	26,85	37,50	35,12
Wiek nowożeńców: 16 - 49 (kobiety), 18 - 49 (mężczyźni) Age of bridegrooms and brides: 16 - 49 (females), 18 - 49 (males)								
Ogółem Total	30,33	29,93	38,63	36,62	28,20	27,86	34,75	34,19
Miasta Urban area	30,63	30,27	38,25	36,65	28,65	28,28	33,00	34,18
Wieś Rural area	29,55	29,11	39,00	36,50	27,15	26,85	36,50	34,23

Na zawarcie związku małżeńskiego decydowały się najczęściej pary, w których mąż był starszy od żony od 1 do 2 lat, co stanowiło 23,5% ogólnej liczby zawartych małżeństw. Zawarto niewiele mniej małżeństw, gdzie mąż był starszy od żony od 3 do 5 lat (23,0%). Małżeństwa, w których żona była starsza od męża od 1 do 2 lat stanowiły 10,8%. Mąż starszy od żony o 11 lat i więcej występował w 6,0% ogólnej liczby zawartych małżeństw, a żony starsze o tyle lat od mężów w 0,8%.

Wykres 16. Nowożeńcy według płci i wieku w województwie dolnośląskim w 2020 r.
Chart 16. Bridegrooms by sex and age in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Najwięcej par zawarło związek małżeński w wieku 25-29 lat, w którym mężczyźni stanowili – 30,1% w ogólnej liczbie nowożeńców, a kobiety – 34,9%, następnie w wieku 30-34 lata, którym 24,9% ogólnej liczby nowożeńców stanowili mężczyźni, a 19,9% kobiety.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, przeważały pary z wykształceniem wyższym i średnim. Wykształcenie wyższe posiadało 51,4% kobiet wchodzących w związek małżeński i 37,7% mężczyzn, a średnie – 33,9% kobiet i 38,8% mężczyzn. Wykształcenie zasadnicze zawodowe miało 9,8% kobiet biorących ślub i 17,2% mężczyzn.

Najwięcej par zawarło związek małżeński jako panna (78,1%) i kawaler (79,2%). Rozwiedzione kobiety stanowiły 19,2% kobiet biorących ślub, a rozwiedzeni mężczyźni – 18,7% ogółu mężczyzn. Wdowy i wdowcy stanowili odpowiednio 2,7% i 2,1% ogółu wstępujących w związki małżeńskie.

Wśród kobiet wstępujących w związek małżeński i kraj ich obywatelstwa najczęściej było Polek (97,0%), a następnie Ukrainek (2,4%). Wśród mężczyzn zawierających związek małżeński byli głównie Polacy (97,6%), natomiast Ukraińcy stanowili niecały 1%, a Niemcy 0,2%.

3.6. Rozwody i separacje

3.6. Divorces and separations

W 2020 r. rozwiązano 19,4 tys. małżeństw, z tego ze względu na śmierć małżonka – 14,4 tys. (w tym męża – 10,4 tys., żony – 4,0 tys.) i rozwód – 5,0 tys. W dniu 31 grudnia 2020 r. w województwie dolnośląskim istniało 635,2 tys. małżeństw.

Ze zmianami dotyczącymi liczby małżeństw wiąże się zmiany liczby rozwodów i separacji. Do 2005 roku liczba rozwodów narastała (szczególnie w latach 2002–2005). Ponowny większy wzrost (w porównaniu do roku poprzedniego) miał miejsce w latach 2017-2019.

W 2020 r. w województwie dolnośląskim sądy orzekły prawomocnie 5,0 tys. rozwodów, tj. o 17,5% mniej w porównaniu z 2019 r. (kraj – mniej o 21,7%).

Tablica 11. Rozwody według liczby małoletnich dzieci oraz wykształcenia osoby wnoszącej powództwo
Table 11. Divorces by number of underage children and education of the plaintiff

Wykształcenie Education	Małżeństwa bez dzieci Marriages without children	Rozwody małżeństw o liczbie dzieci Divorces of marriages with number of children			
		1	2	3	4 i więcej and more
Wyższe Tertiary	652	1653	950	136	34
Policealne i średnie Post-secondary and secondary	900	680	362	53	15
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	563	298	141	27	8
Gimnazjalne, podstawowe i nie- pełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	226	97	52	49	18
Nieustalone Unknown	10	5	3	-	-

Najmniej par małżeńskich rozwiódło się w powiatach: górowskim (45), milickim (54) i złotoryjskim (59), a najwięcej we Wrocławiu (1,4 tys.).

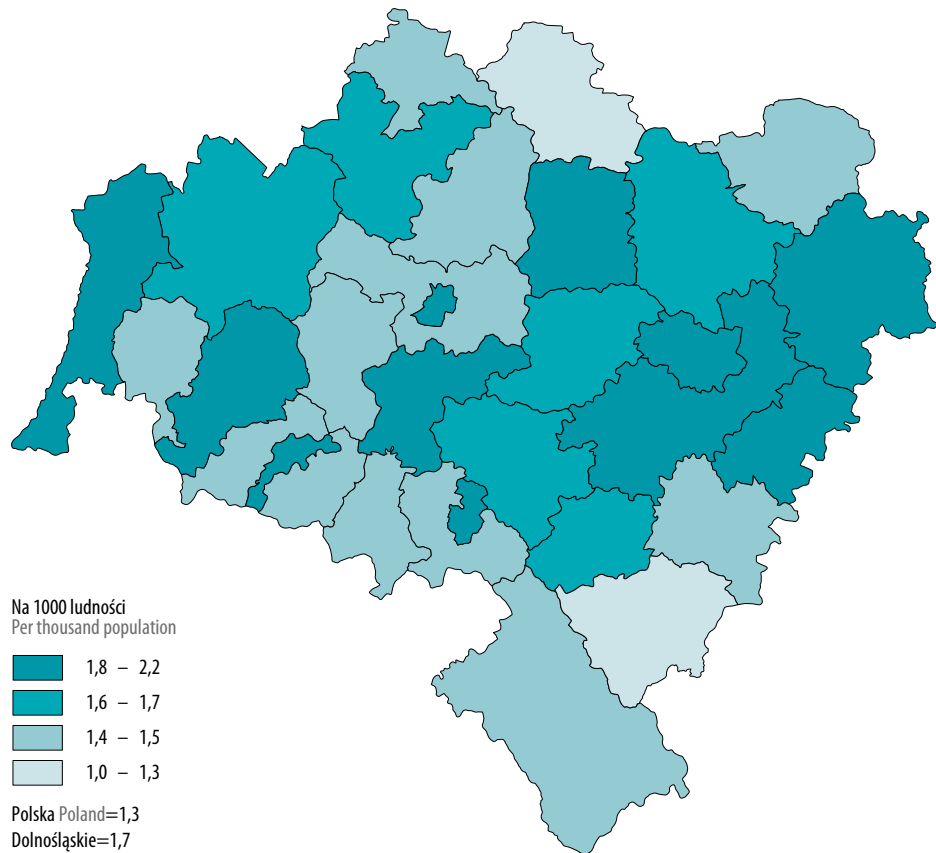
Współczynnik rozwodów na 1000 ludności wyniósł 1,7‰ i był najwyższy ze wszystkich województw (kraj 1,3‰). Podobnie jak w kraju, w miastach intensywność tego zjawiska była wyższa niż na wsi. Współczynniki natężenia wynosiły odpowiednio 2,0‰ i 1,2‰.

Do głównych przyczyn rozwodów orzeczonych prawomocnym wyrokiem sądu, należały (wyłącznie):

- niezgodność charakterów małżonków (647),
- niedochowanie wierności małżeńskiej (169),
- nadużywanie alkoholu (113).

Najwyższe natężenie rozwodów – w przeliczeniu na 1000 ludności, obserwowano we Wrocławiu (2,2‰), w powiecie oławskim (2,0‰) i Legnicy (1,9‰). Najniższe natężenie odnotowano w powiecie ząbkowickim (1,0‰) oraz górowskim i legnickim (po 1,3‰).

Mapa 26. Rozwody według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.
 Map 26. Divorces by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Biorąc pod uwagę wiek w momencie wniesienia powództwa, najczęściej rozwodziły się kobiety w wieku 35-39 lat (22,2% ogólnej liczby rozwodów) oraz w wieku 40-44 lata (19,9%) oraz mężczyźni w wieku 35-39 lat (21,2%) i w wieku 40-44 lata (20,8%).

Porównując poziomy wykształcenia rozwodzących się małżeństw, pary z wykształceniem wyższym żony stanowiły 36,3%, męża – 24,4% w ogólnej liczbie rozwodów; z wykształceniem policealnym i średnim żony – 40,4%, męża – 39,0%. Ponadto, obserwowano – o 12,6 p.proc. wyższy odsetek mężczyzn niż kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym, który wynosił 30,0% w ogólnej liczbie rozwodów.

W 2020 r. najwięcej rozwodów, tj. 2,2 tys. odnotowano wśród par bezdzietnych, które stanowiły 44,5% w ogólnej liczbie rozwodów oraz 1,7 tys. par z jednym niepełnoletnim dzieckiem (33,1%). Im większa była liczba dzieci, tym mniejsza liczba rozwodów, tj. małżeństwa z 2 dziećmi – 19,0% ogólnej liczby rozwodów, 3 dzieci – 2,7%, a 4 i więcej – 0,7%.

Dzieci z rozwiedzionych małżeństw pozostające na utrzymaniu miały najczęściej ukończone 7-15 lat – 57,7% ogólnej liczby dzieci objętych rozwodami, w grupie wiekowej dzieci 3-6 lat – 26,0%, poniżej 3 lat – 9,6%. Dzieci te pochodziły najczęściej z rodzin dwudziennych (46,3% ogólnej liczby dzieci pozostających na utrzymaniu po rozwodzie rodziców) i jednodziennych (40,3%).

W większości przypadków wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem niepełnoletnim powierzono obojgu rodzicom (56,5% rozwodów), następnie matce (38,4%).

W 2020 r. w województwie dolnośląskim sądy orzekły prawomocnie 45 **separacji**, tj. o 32,8% mniej niż w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju 720 separacji, tj. spadek o 39,1%). Najwięcej separacji orzeczono w województwie śląskim (120), mazowieckim (88) i małopolskim (78), a najmniej w lubuskim (11).

Najwięcej orzeczonych prawomocnym wyrokiem sądu separacji odnotowano w podregionie jeleniogórskim (17) i wałbrzyskim (11), następnie w podregionie wrocławskim i Wrocławiu (po 7) oraz 5 w podregionie legnicko-głogowskim.

W województwie dolnośląskim na 100 tys. ludności w województwie przypadały 2 orzeczone separacje. Najwyższe natężenie zjawiska odnotowano w powiecie jaworskim (6,0 w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców), wałbrzyskim (5,4) i w Jeleniej Górze (5,1).

Równocześnie, co roku odnotowuje się przypadki zniesienia separacji. W 2020 r. w województwie dolnośląskim orzeczono 18 przypadków zniesienia separacji małżeństw. Zniesiono separacje 14 małżeństw bez dzieci i 3 z jednym i 1 z trójką dzieci.

Rozdział 4.

Chapter 4.

Migracje

Migrations

Obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na trwałe zwiększenie bądź zmniejszenie liczebności populacji, a także wpływającym na jej rozmieszczenie przestrzenne są migracje. Są to przemieszczenia ludności związane ze zmianą stałego miejsca zamieszkania lub miejsca czasowego pobytu. Wielkość i kierunek migracji oraz ich natężenie zależą od wielu czynników, wśród których najczęściej wymienia się czynniki o charakterze ekonomicznym, tzn. podjęcie pracy, poprawa sytuacji materialnej itp. Wynikają one w dużej mierze z dysproporcji międzyregionalnych w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Kształtowanie się ruchu migracyjnego (wędrówkowego) ma duże znaczenie dla kształtowania się podażowej strony rynku pracy.

4.1. Migracje wewnętrzne na pobyt stały

4.1. Internal migration for permanent residence

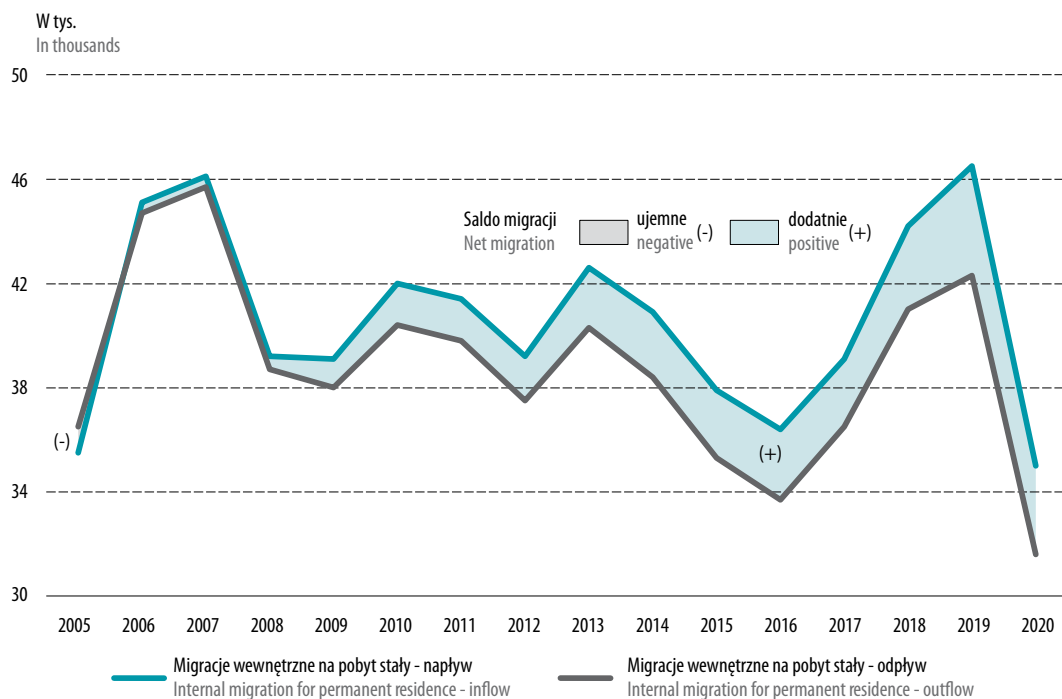
W województwie dolnośląskim począwszy od 2006 r. występowało zdecydowanie więcej zameldowań na pobyt stały niż wymeldowań z pobytu stałego. W konsekwencji osiągnięte było dodatnie saldo ruchów migracyjnych wewnętrznych, podczas gdy w pozostałych województwach (w 2020 r. poza mazowieckim, pomorskim, małopolskim i wielkopolskim) – ujemne.

W ramach migracji wewnętrznych wyróżnia się migracje:

- **międzywojewódzkie** - przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego,
- **wewnątrzwojewódzkie** - zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego województwa,
- **międzypowiatowe** - przemieszczenia ludności z jednego powiatu do innego,
- **wewnątrzpowiatowe** - zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego powiatu.

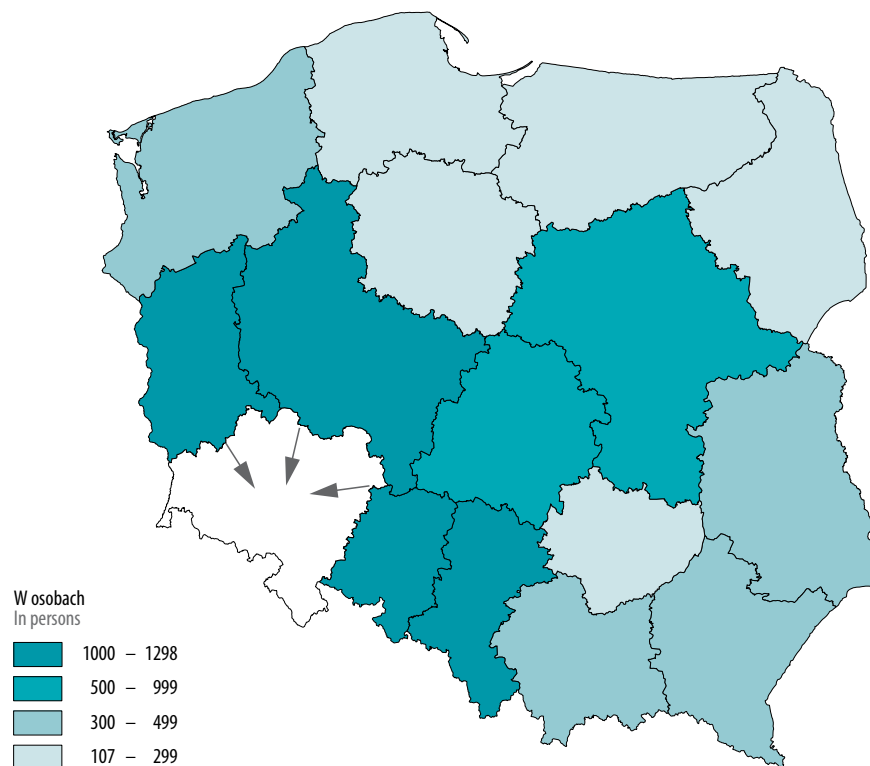
W 2020 r. w ruchu wewnętrznym na pobyt stały zameldowało się 35,0 tys. osób, tj. o 24,9% mniej w porównaniu z 2019 r., natomiast wymeldowało się z pobytu stałego 31,6 tys. osób, tj. o 25,2% mniej niż przed rokiem. Saldo stałych migracji wewnętrznych wynosiło plus 3,3 tys. osób wobec plus 4,2 tys. w 2019 r.

Wykres 17. Migracje wewnętrzne ludności w województwie dolnośląskim
Chart 17. Internal migration of the population in Dolnośląskie Voivodship

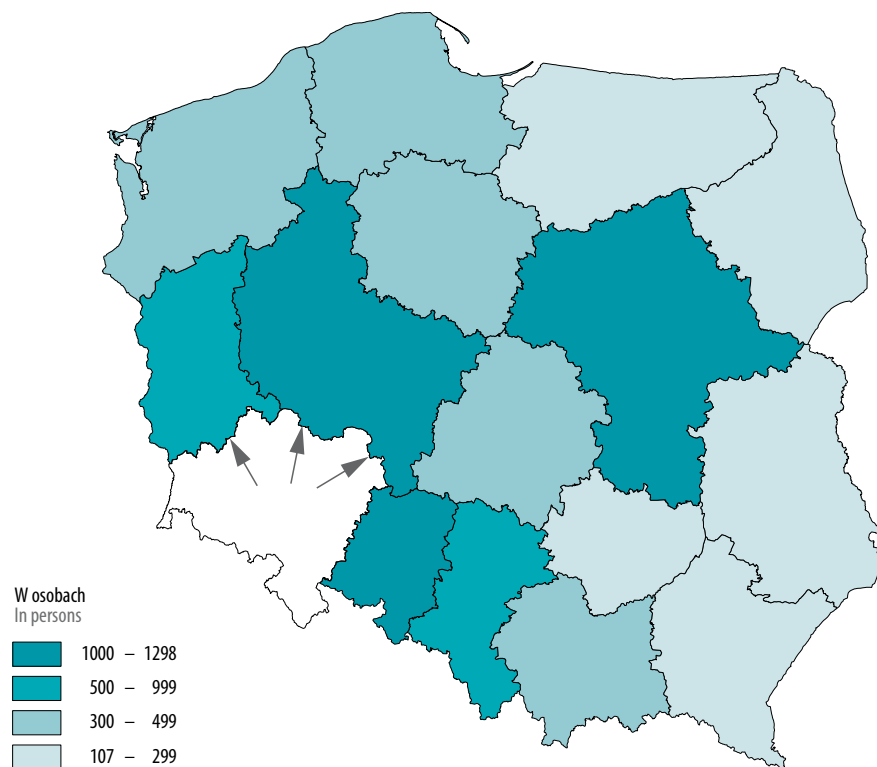
Z terenu innych województw, w województwie dolnośląskim zameldowało się na stałe 9,0 tys. osób, a wymeldowało się do innych województw 5,7 tys. mieszkańców. Saldo migracji na pobyt stały między wojewódzkich wyniosło 3,3 tys. Najwięcej osób przybyło z województw: opolskiego i wielkopolskiego (po 1,3 tys. osób), śląskiego (1,2 tys. osób) i lubuskiego (1,0 tys. osób).

Mapa 27. Zameldowania ludności na pobyt stały z innych województw w 2020 r.
 Map 27. Registrations of population for permanent residence from other voivodships in 2020

Z analizy wymeldowań ludności na pobyt stały do innych województw w 2020 r. wynika, że opuszczający województwo dolnośląskie najczęściej na miejsce stałego pobytu wybierali województwa: wielkopolskie (1,0 tys. osób), mazowieckie, opolskie i lubuskie (0,7 tys. osób).

Mapa 28. Wymeldowania ludności na pobyt stały do innych województw w 2020 r.
 Map 28. Deregistrations of population for permanent residence to other voivodships in 2020

Do miast województwa dolnośląskiego przybyło na stałe 18,4 tys. osób, a wymeldowało się 21,0 tys., saldo migracji wewnętrznej w miastach wyniosło minus 2,6 tys. osób. Na stałe zamieszkanie na wsi zdecydowało się 16,6 tys. osób, a wymeldowało się z pobytu stałego ze wsi 10,6 tys. osób. Saldo migracji wewnętrznej na pobyt stały na wsi było dodatnie i wynosiło plus 5,9 tys.

Największa liczba ludności z innych województw na stałe osiedliła się we Wrocławiu (4,3 tys. osób) oraz w powiatach wrocławskim (1,2 tys. osób) i oleśnickim (0,3 tys. osób). Równocześnie najwięcej osób wymeldowało się do innego województwa z Wrocławia (1,5 tys. osób), powiatu kłodzkiego, głogowskiego i wrocławskiego (po 0,3 tys.).

Tablica 12. Migracje wewnętrzne ludności w 2020 r.
Table 12. Internal migration of population in 2020

Wyszczególnienie Specification	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers							
Ogółem Total	34957	22879	12078	31662	15496	16166	3295
Miasta Urban areas	18404	10256	8148	21019	8479	12540	-2615
Wieś Rural areas	16553	12623	3930	10643	7017	3626	5910
Z tego samego województwa From the same voivodship	25916	16882	9034	25916	11997	13919	0
Z innego województwa From other voivodship	9041	5997	3044	5746	3499	2247	3295
na 1000 ludności per 1000 population							
Ogółem Total	12,1	7,9	4,2	10,9	5,3	5,6	1,1
Miasta Urban areas	6,3	3,5	2,8	7,3	2,9	4,3	-0,9
Wieś Rural areas	5,7	4,4	1,4	3,7	2,4	1,3	2,0
Z tego samego województwa From the same voivodship	8,9	5,8	3,1	8,9	4,1	4,8	0,0
Z innego województwa From other voivodship	3,1	2,1	1,1	2,0	1,2	0,8	1,1

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

W ogólnej liczbie zameldowań na pobyt stały oraz wymeldowań z pobytu stałego (zarówno w ruchu migracyjnym wewnątrzwojewódzkim, jak i międzywojewódzkim) wystąpiły różnice w strukturze migrantów według płci. Nadal nieznacznie liczebnie dominowały kobiety nad mężczyznami. Wśród migrantów wewnętrznych na pobyt stały dominowały kobiety. Stanowiły one 52,7% migrantów (w 2019 r. 52,9%).

Łącznie zameldowało się 18,4 tys. kobiet, w tym 13,6 tys. w ramach migracji w tym samym województwie i 4,8 tys. z innego województwa. Wśród 16,5 tys. mężczyzn, którzy osiedlili się w województwie dolnośląskim 12,3 tys. pochodziło z migracji wewnątrz województwa, a 4,2 tys. z innych województw.

Tablica 13. Migracje wewnętrzne ludności według płci i stanu cywilnego w 2020 r.
Table 13. Internal migration of population by sex and marital status in 2020

Stan cywilny Marital status	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers							
Ogółem Total	34957	16531	18426	31662	15008	16654	3295
Kawalerowie / panny Single	14253	7677	6576	12952	7040	5912	1301
Żonaci / zamężne Married	16468	7258	9210	14807	6534	8273	1661
Wdowcy / wdowy Widowers	1454	441	1013	1439	436	1003	15
Rozwiedzeni Divorced	2183	867	1316	2129	839	1290	54
Nieustalony Unknown	599	288	311	335	159	176	264
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population							
Ogółem Total	120,6	57,03	63,57	109,23	51,78	57,46	11,37
Kawalerowie / panny Single	49,17	26,49	22,69	44,68	24,29	20,4	4,49
Żonaci / zamężne Married	56,82	25,04	31,77	51,08	22,54	28,54	5,73
Wdowcy / wdowy Widowers	5,02	1,52	3,49	4,96	1,5	3,46	0,05
Rozwiedzeni Divorced	7,53	2,99	4,54	7,35	2,89	4,45	0,19
Nieustalony Unknown	2,07	0,99	1,07	1,16	0,55	0,61	0,91

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

Dla podaźowej strony rynku pracy szczególne znaczenie ma saldo migracji osób w wieku produkcyjnym. Migracje mają bowiem selektywny charakter ze względu na wiek migrantów, gdyż zubożają, bądź wzbogacają zbiorowość osób w wieku produkcyjnym (zasoby pracy).

Biorąc pod uwagę wiek migrantów stwierdzono, iż struktura wiekowa zarówno dla osób przybyłych, jak i wyjeżdżających była zbliżona i najczęściej zmiana stałego zameldowania dotyczyła osób w wieku produkcyjnym, a zwłaszcza osób w wieku 25-29 lat i 30-34 lata.

W 2020 r. łącznie osoby w wieku 25-34 lata, które przyjechały z innego województwa i zameldowały się na pobyt stały w województwie dolnośląskim stanowiły 42,8% ogółu osób przybywających z innych województw. W przypadku zbiorowości osób opuszczających województwo dolnośląskie osoby w wieku 25-34 lata stanowiły 27,0%.

Wymienione grupy wieku wyróżniały się największą intensywnością ruchów migracyjnych. W 2020 r. z tytułu nadwyżki migracyjnej na 10 tys. mieszkańców przybyło średnio w wieku:

- 20-24 lat – 21 osób w tej grupie wiekowej,

- 25-29 lat – 72 osoby,
- 30-34 lata – 48 osób,
- 35-39 lata – 17 osób.

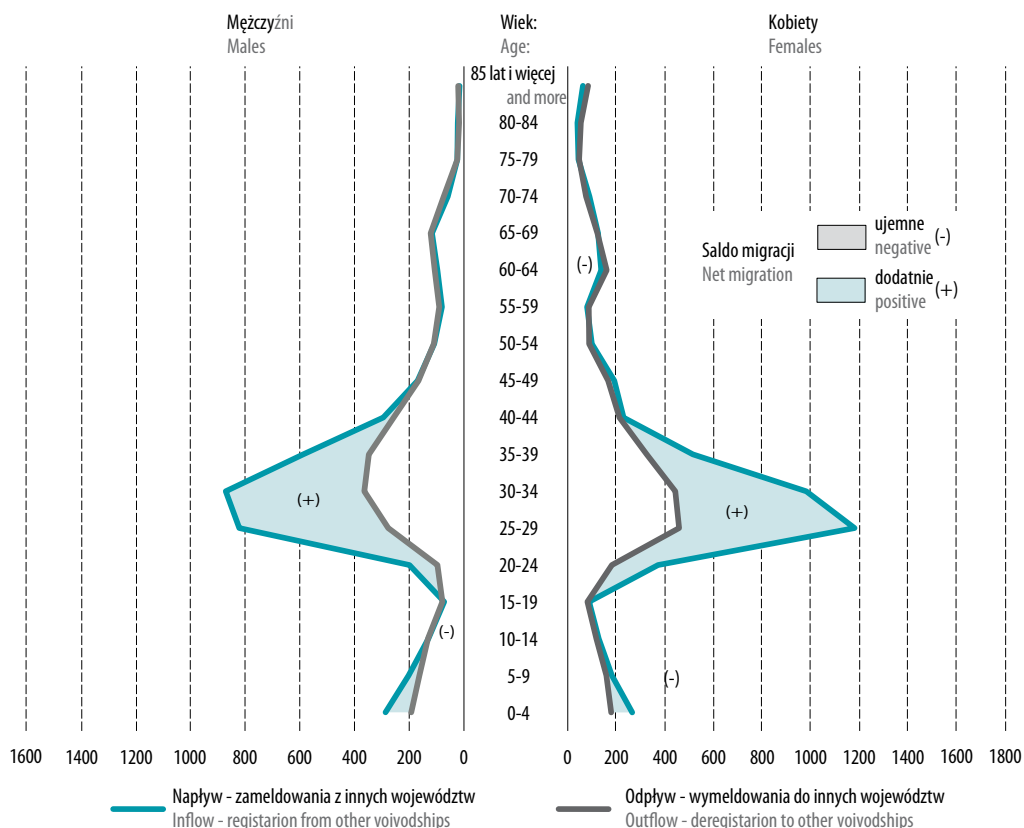
Rozpatrując migrantów według płci i wieku, otrzymano, iż szczególnie w grupach wieku 25-29 lat i 30-34 lata wystąpiły różnice w natężeniu ruchów migracji poza obręb województwa wśród kobiet i mężczyzn.

Na 10 tys. kobiet w wieku 25-29 lat nadwyżka migracyjna wyniosła 110 kobiet w tej grupie wiekowej (średnio 175 kobiet przyjechało do województwa i 65 kobiet w tej grupie wiekowej wyjechało z województwa). Natomiast na 10 tys. mężczyzn nadwyżka migracyjna w grupie wiekowej 25-29 lat kształtowała się na poziomie 67 mężczyzn (średnio 108 przyjechało i 41 wyjechało).

W grupie wieku 30-34 lata w przeliczeniu na 10 tys. kobiet w tej grupie wiekowej nadwyżka migracyjna wyniosła 51 kobiet (średnio napływ migracyjny na poziomie 101 kobiet i odpływ na poziomie 50 kobiet). Z kolei wśród mężczyzn nadwyżka wynosiła 61 osób nadwyżki migracyjnej na 10 tys. mężczyzn w tej grupie wiekowej (napływ na poziomie 101 mężczyzn i odpływ na poziomie 40 mężczyzn).

Wykres 18. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Chart 18. Internal migration for permanent residence by sex and age of migrants in Dolnośląskie Voivodship in 2020

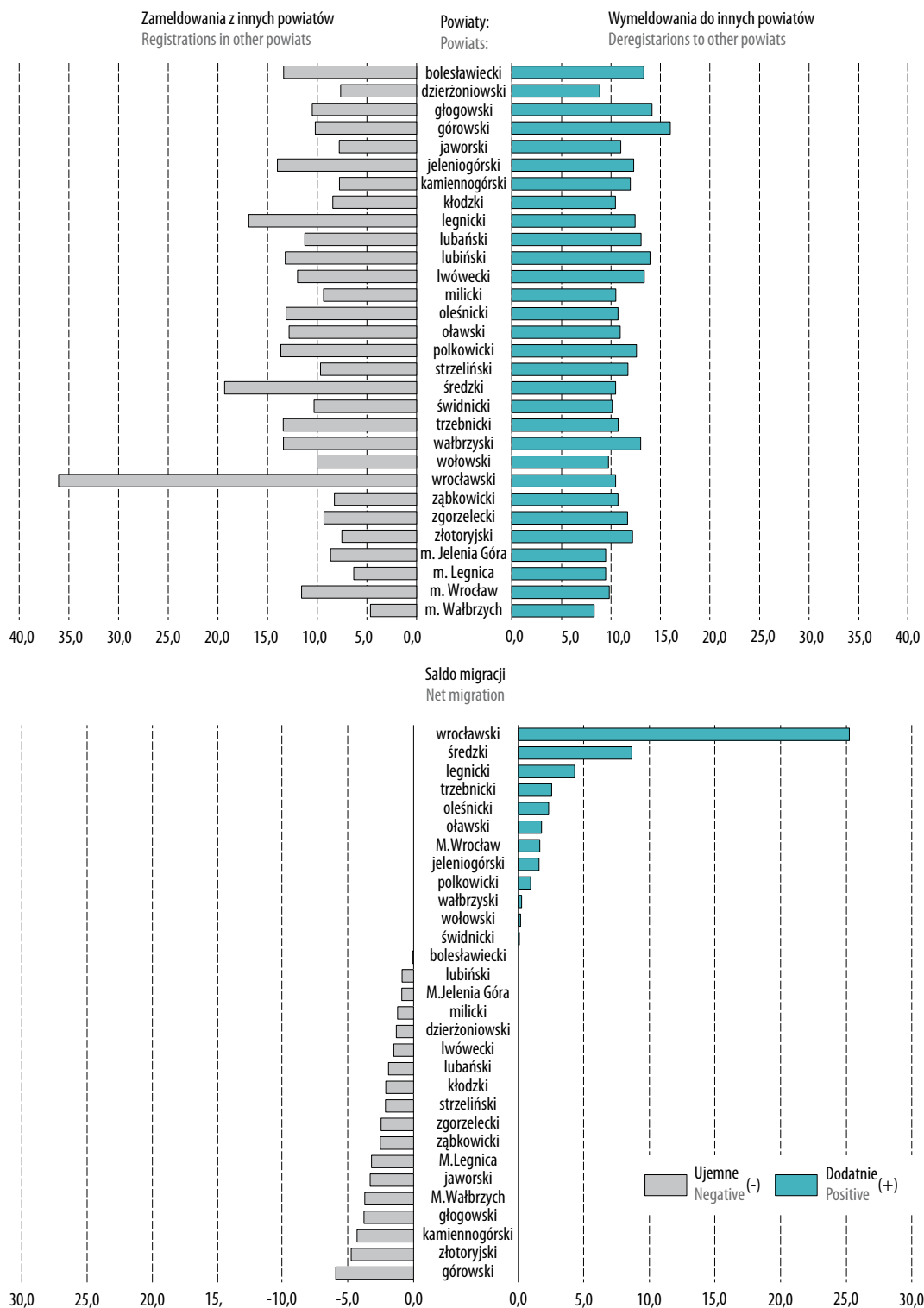

W ruchu wewnętrznym najwyższe – dodatnie saldo odnotowano w 12 powiatach, w tym najwyższe w powiecie: wrocławskim (plus 3,9 tys. osób), we Wrocławiu (plus 1,1 tys. osób), powiecie średzkim (plus 0,5 tys. osób) i powiecie oleśnickim, legnickim i trzebnickim (plus 0,2 tys.), a w przekroju gminnym – w Długołęce (plus 1,0 tys.), Siechnicach i Czernicy (plus 0,9 tys.) oraz Kątach Wrocławskich (0,6 tys.)

Ujemne saldo wystąpiło w 18 powiatach, w tym najniższe w Wałbrzychu (minus 410 osób), w powiatach głogowskim (minus 335 osób) oraz kłodzkim (minus 333 osoby) i w Legnicy (minus 317 osób).

Wykres 19. Migracje międzypowiatowe ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Chart 19. Intrapowiat migration for permanent residence per 1000 population in Dolnośląskie Voivodship in 2020

W układzie powiatowym występowało znaczne zróżnicowanie przestrzenne ruchliwości ludności, przy czym od wielu lat proporcje utrzymywały się na porównywalnym poziomie. Wymieniony już wcześniej, atrakcyjny pod względem napływu migracyjnego, powiat wrocławski odznaczał się, niezmiennie także największą ruchliwością ludności.

W 2020 r. saldo migracji wewnętrznych wynosiło 230 osób przybywających i wyjeżdżających z miejsca zamieszkania na 10 tys. mieszkańców (rok wcześniej 272 osoby, przy największej wartości 439 osób w 2006 r.).

Znacząca dodatnia migracja na 10 tys. mieszkańców występowała w powiatach: wrocławskim (252 osoby), średzkim (187 osób) i legnickim (43 osoby). Ujemne saldo migracji na 10 tys. mieszkańców wystąpiło w powiatach: górowskim (59 osób), złotoryjskim (47 osób) i kamiennogórskim (43 osoby) w których napływ ludności w największym stopniu nie rekompensował odpływu.

4.2. Migracje zagraniczne na pobyt stały

4.2. International migration for permanent residence

Dane dotyczące migracji zagranicznych opracowane na podstawie bilansów stanu i struktury ludności nie obejmują wszystkich emigrantów i imigrantów. Powodem jest niedokonywanie formalności związanych z zameldowaniem i wymeldowaniem przez osoby migrujące przy znacznym swobodnym przepływie ludności.

W 2020 r., kolejny rok z rzędu obserwowano zjawisko dodatniego salda migracji zewnętrznej (549 osób, 624 osoby w 2019 r.), co oznaczało, że liczba osób napływających do województwa przewyższyła liczbę wymeldowujących się z niego.

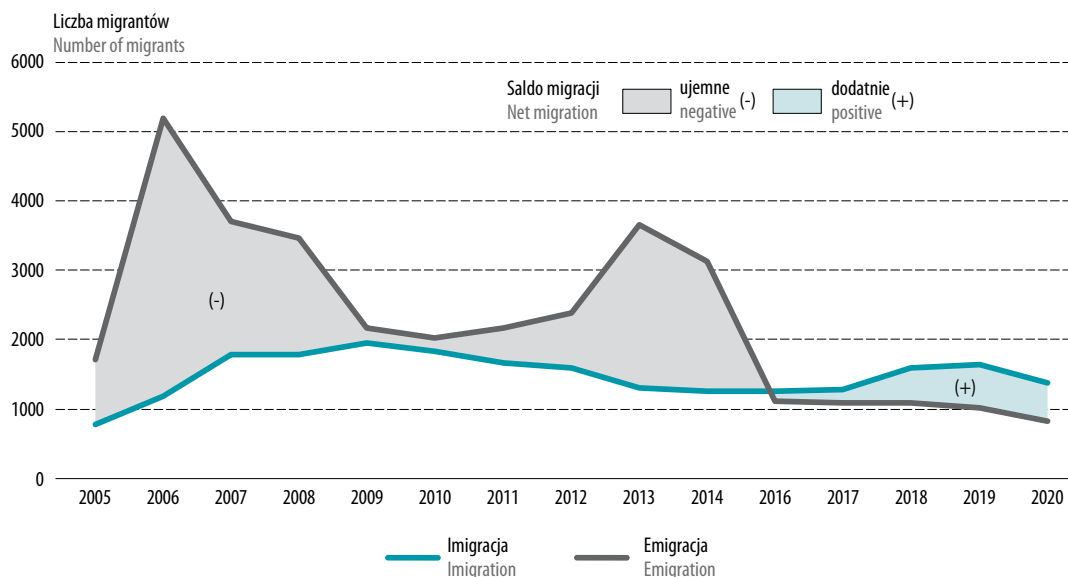
Migracje zagraniczne to wyjazdy za granicę i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy. Wyróżnia się:

- **imigrację** - przyjazdy z zagranicy w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy,
- **emigrację** - wyjazdy za granicę w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

W bieżącej statystyce migracji na pobyt stały, opartej na administracyjnych źródłach danych, liczba osób przybyłych z zagranicy oznacza liczbę mieszkańców innych krajów, którzy zameldowali się na pobyt stały w Polsce; liczba osób, które wyjechały za granicę oznacza liczbę osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce w związku z wyjazdem na stałe za granicę.

W 2020 r. na pobyt stały w województwie dolnośląskim zameldowały się 1352 osoby z zagranicy, tj. o 284 osoby mniej niż w 2019 r., a wymeldowały 803 osoby (tj. o 209 osób mniej w porównaniu z 2019 r.).

Wykres 20. Migracje zagraniczne^a ludności w województwie dolnośląskim
Chart 20. International migration^a of the population in Dolnośląskie Voivodship

a Ze względu na niedostateczną jakość danych administracyjnych dotyczących migracji zagranicznych na pobyt stały za 2015 r., dane te nie są publikowane. W bilansie ludności za 2015 r. wykorzystano dane o migracjach zagranicznych na pobyt stały za 2014 r.

a Due to the insufficient quality of administrative data on international migration for permanent residence in 2015, the data on such migration are not published (this is the reason that tables 25 and 28 do not cover data for 2015). In population balance for 2015 the data on international migration for permanent residence for 2014 were used.

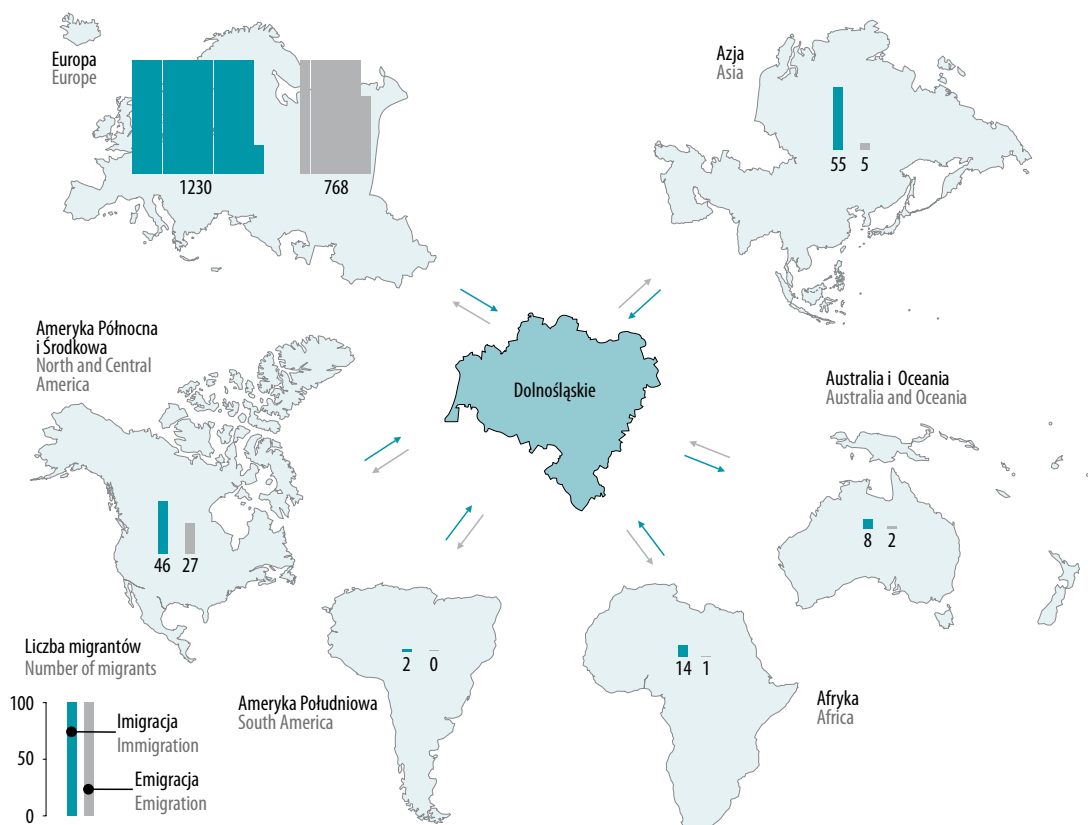
Tablica 14. Migracje zagraniczne ludności w województwie dolnośląskim w 2020 r.
Table 14. International migration of population in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Wyszczególnienie Specification	Imigracja Immigration			Emigracja Emigration			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers									
Ogółem Total	1352	737	615	803	413	390	549	324	225
Miasta Urban areas	941	513	428	565	294	271	376	219	157
Wieś Rural areas	411	224	187	238	119	119	173	105	68
na 10000 ludności per 10000 population									
Ogółem Total	4,66	2,54	2,12	2,77	1,42	1,35	1,89	1,12	0,78
Miasta Urban areas	4,75	2,59	2,16	2,85	1,48	1,37	1,9	1,11	0,79
Wieś Rural areas	4,48	2,44	2,04	2,59	1,3	1,3	1,88	1,14	0,74

Podobnie jak w 2019 r., więcej imigrantów w 2020 r. osiedliło się na stałe w miastach (941 osób) niż na wsi (411 osób). Na stałe województwo dolnośląskie opuściło 565 mieszkańców miast i 238 mieszkańców wsi.

Kierunki emigracji zagranicznych, od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, związane były przede wszystkim z otwieraniem się rynków pracy dla obywateli polskich.

Mapa 29. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według kontynentów w 2020 r.
Map 29. International migration of population for permanent residence by continents in 2020

Na podstawie zgłoszenia wymeldowania z miejsca pobytu stałego 803 mieszkańców województwa dolnośląskiego wyjechało w 2020 r. na stałe do innych krajów, przy czym nadal przeważająca część emigrantów udawała się do krajów europejskich (95,6% ogółu emigrantów), następnie do Ameryki Północnej (3,5% ogółu emigrantów). Emigrowano głównie do Niemiec (29,9% ogółu emigrantów), Wielkiej Brytanii (22,8%), Holandii (10,8%), Irlandii i Austrii (5,0%) oraz Belgii (4,1%).

Mapa 30. Emigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2020 r.
 Map 30. Emigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2020

Również wśród imigrantów przeważali zdecydowanie licznie Europejczycy, którzy stanowili 91,0% ogółu imigrantów przyjeżdżających do województwa dolnośląskiego, następnie Azjaci (4,1%) i mieszkańcy Ameryki Północnej (3,4%). Imigrowano głównie z Niemiec (24,3% ogółu imigrantów), Wielkiej Brytanii (21,3%), Ukrainy (16,6%) oraz Holandii i Irlandii (po 4,1%).

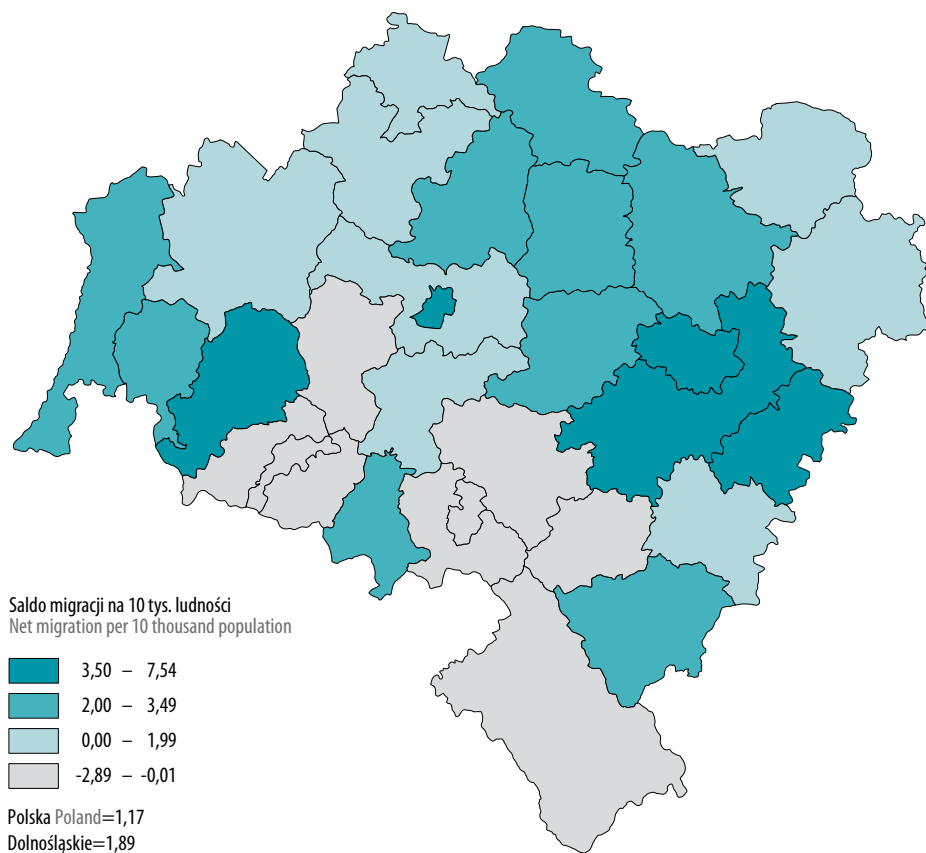
Mapa 31. Imigracja ludności na pobyt stały według krajów europejskich w 2020 r.
 Map 31. Immigration of population for permanent residence by countries of Europe in 2020

Najwyższe dodatnie saldo migracji zagranicznych na 10 tys. ludności występowało w powiecie wrocławskim (7,54), w powiecie lwóweckim (4,59), Legnicy (3,94) i we Wrocławiu (3,67). Natomiast najwięcej osób na 10 tys. mieszkańców wyemigrowało niż imigrowało w powiecie wałbrzyskim (minus 2,89), złotoryjskim (minus 2,31) i świdnickim (minus 2,24).

Mapa 32. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według powiatów w województwie dolnośląskim w 2020 r.

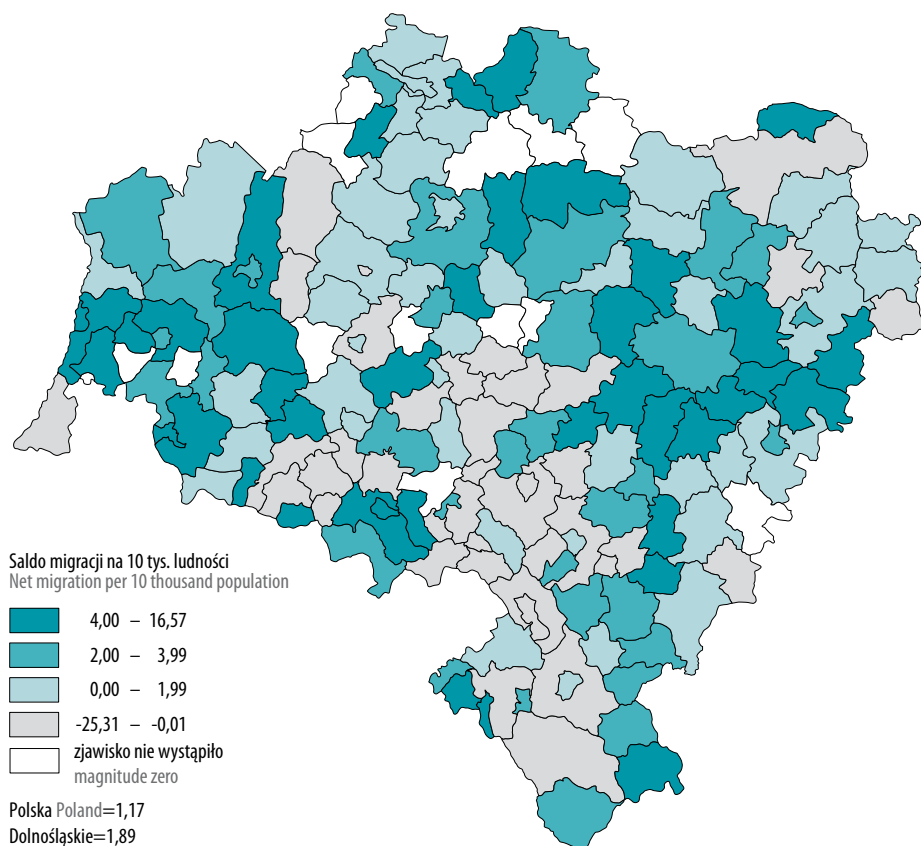
Map 32. International migration of population for permanent residence by powiats in Dolnośląskie Voivodship in 2020

Znacznie wyższe dysproporcje w saldzie migracji zagranicznej na 10 tys. ludności występowały na poziomie gminnym. W 14 jednostkach najniższego samorządu terytorialnego zjawisko nie wystąpiło. Najwyższe dodatnie saldo migracji zagranicznej na 10 tys. ludności wystąpiło w Niechlowie (16,57), Karpaczu (13,21), Dusznikach – Zdroju (11,17) oraz Koberzycach (10,90), a ujemne w Mieroszowie (minus 25,31), Złotorzy (minus 21,44) i Marciszowie (minus 15,53).

Mapa 33. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według gmin w województwie dolnośląskim w 2020 r.

Map 33. International migration of population for permanent residence by gminas in Dolnośląskie Voivodship in 2020

4.3. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemców

4.3. Work permits for foreigners

W 2020 r. w województwie dolnośląskim złożono 24,6 tys. wniosków (spadek o 20,9% w porównaniu do 2019 r.) o wydanie zezwolenia na pracę, w tym 6,9 tys. wniosków złożyły kobiety. Wydano 22,1 tys. zezwoleń (spadek o 10,3% w porównaniu do 2019 r.), w tym 6,0 tys. dla kobiet. Wnioski złożone w województwie dolnośląskim stanowią 6,0% ogółu wniosków w kraju, wydane zezwolenia 5,4%.

Tablica 15. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemców
Table 15. Work permits for foreigners

Wyszczególnienie Specification	Liczba wniosków o wydanie zezwolenia na pracę Number of applications for a work permit			Liczba wydanych zezwoleń na pracę Number of work permits issued			Liczba uchylonych zezwoleń Number of revoked permits		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers									
2015	4462	3385	1077	3388	2619	769	163	133	30
2016	11664	8107	3557	10880	7643	3237	196	151	45
2017	10357	7157	3200	12284	8488	3796	54	30	24
2018	26497	19129	7368	19158	13647	5511	133	95	38
2019	31095	22185	8910	23907	17187	6720	124	85	39
2020	24605	17660	6945	22069	16034	6035	34	25	9
na 10 tys. ludności per 10 thousand population									
2015	15,4	24,2	7,1	11,7	18,7	5,1	0,6	1	0,2
2016	40,2	58,1	23,6	37,5	54,7	21,5	0,7	1,1	0,3
2017	35,7	51,3	21,2	42,3	60,8	25,2	0,2	0,2	0,2
2018	91,3	137,1	48,9	66	97,8	36,6	0,5	0,7	0,3
2019	107,2	159,1	59,2	82,4	123,3	44,6	0,4	0,6	0,3
2020	84,9	126,7	46,1	76,1	115,1	40,1	0,1	0,2	0,1

Najwięcej zezwoleń na pracę (według grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności) wydano robotnikom przemysłowym i rzemieślnikom (28,0% ogółu zezwoleń na pracę, 30,4% ogółu w 2019 r.) oraz pracownikom wykonującym prace proste (28,0% - tyle samo ile przed rokiem) oraz operatorom i monterom maszyn i urządzeń (25,9%, w 2019 r. 26,1%). Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie wydawania zezwolenia na pracę cudzoziemca oraz wpisu oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń (Dz.U. 2017 poz. 2345) wydaje się 6 typów zezwoleń na pracę⁵.

Tablica 16. Zezwolenia na pracę według typu w województwie dolnośląskim
Table 16. Work permits for foreigners by type in Dolnośląskie Voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem Total	3388	10880	12284	19158	23907	22069
A	3052	10759	12189	18677	23040	20506
B	24	14	12	43	98	98
C	187	44	30	271	329	512
D	87	40	14	124	397	816
E	38	23	39	43	43	137

W województwie dolnośląskim dominują zezwolenia typu A, czyli dla cudzoziemców wykonujących pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które stanowią zdecydowaną większość wydawanych zezwoleń (w 2020 r. – 92,9%, spadek o 3,5 p.proc. w porównaniu z 2019 r.).

5 **Typy:** **A** – dotyczy cudzoziemca wykonującego pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; **B** – dotyczy cudzoziemca wykonującego pracę polegającą na pełnieniu funkcji w zarządzie osoby prawnej wpisanej do rejestru przedsiębiorców lub będącej spółką kapitałową w organizacji albo prowadzeniu spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej jako komplementariusz, albo w związku z udzieleniem mu prokury przez okres przekraczający łącznie 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy; **C** – dotyczy cudzoziemca, który wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w roku kalendarzowym do oddziału lub zakładu podmiotu zagranicznego albo podmiotu powiązanego, w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. 2016 poz. 2032, ze zm.), z pracodawcą zagranicznym; **D** – dotyczy cudzoziemca, który wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego nieposiadającego oddziału, zakładu lub innej formy zorganizowanej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu realizacji usługi o charakterze tymczasowym i okazjonalnym (usługa eksportowa); **E** – dotyczy cudzoziemca, który wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w innym celu niż wskazany w pkt 2–4; **S** – dotyczy cudzoziemca, który wykonuje pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie działalności określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 90 rozporządzenie w sprawie zezwolenia na pracę dla cudzoziemca ust. 9 ustawy na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (praca sezonowa).

Tablica 17. Zezwolenia na pracę według wybranych sekcji PKD w województwie dolnośląskim
Table 17. Work permits for foreigners by selected section of NACE in Dolnośląskie Voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wydanych zezwoleń na pracę Number of work permits issued	3388	10880	12284	19158	23907	22069
Z ogółem według wybranych sekcji PKD In total according to selected section of NACE						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	76	201	184	112	145	231
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	303	582	1335	5213	6389	6417
Budownictwo Construction	375	1463	1912	3164	5440	4525
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	106	293	497	589	880	641
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	189	586	872	1844	2746	2761
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	197	340	545	989	1079	862
Informacja i komunikacja Information and communication	96	287	135	250	335	326
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	37	59	39	36	24	7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	585	3169	1807	416	343	222
Edukacja Education	20	41	43	31	53	19
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	21	43	35	66	66	107
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników Activities of households as employers of domestic personnel	67	48	36	48	29	19

Wydawane zezwolenia na pracę dla cudzoziemców dotyczyły głównie następujących sekcji PKD: przetwórstwo przemysłowe (31,3% ogółu wydanych zezwoleń), budownictwo (22,0%) oraz działalność w zakresie usług administrowania (19,6%). Największy wzrost liczby wydanych zezwoleń w porównaniu do 2019 r.

odnotowano w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna (wzrost o 62,1%) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (wzrost o 59,3%), a największy spadek w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (spadek o 70,8%) oraz w edukacji (spadek o 64,2%).

W 2020 r. zezwolenia na pracę dla cudzoziemców w 75,2% dotyczyły obywateli Ukrainy, w następnej kolejności Korei Południowej (9,3%), Białorusi (2,2%), Gruzji (1,8%) i Filipin (1,4%).

Pracownicy z Ukrainy uzyskiwali zezwolenie na pracę jako pracownicy wykonujący prace proste (31,9%), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (28,9%) i operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (28,3%). W 2020 r. informatycy (365 zezwoleń) byli obywatelami głównie z: Ukrainy (20,3%), Indii (19,7%) i Korei Południowej (16,4%).

4.4. Osoby zameldowane na pobyt czasowy oraz mieszkańcy czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania

4.4. Persons registered temporarily and residents temporarily absent from place of permanent residence

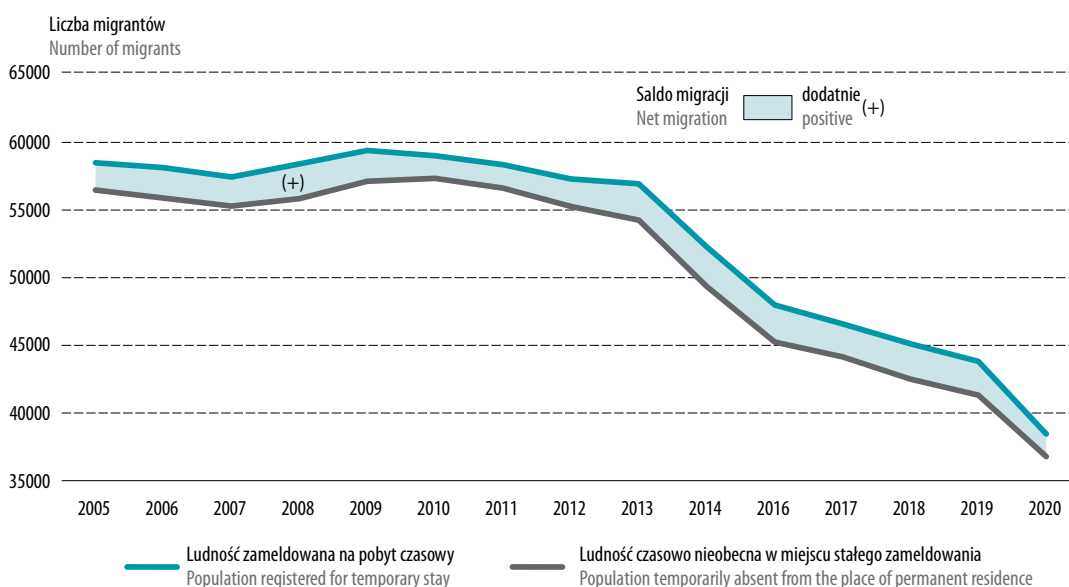
Ruch wędrowniczy ludności to nie tylko migracje stałe, ale także migracje na pobyt czasowy, przez który rozumie się pobyt trwający powyżej 3 miesięcy.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące, w województwie zarejestrowano 33,4 tys. osób, tj. o 13,7% mniej w porównaniu z 2019 r., chociaż najprawdopodobniej skala zjawiska jest wyższa od zgłoszeń w ewidencji ludności. Podobnie jak w kraju, więcej osób zameldowało się w miastach województwa (23,6 tys., w kraju 278,6 tys.) niż na wsi (9,9 tys. osób, w kraju 143,9 tys.).

Najwięcej osób zameldowało się w województwie mazowieckim (56,8 tys. osób), śląskim (46,3 tys.), małopolskim (41,3 tys.) i wielkopolskim (38,6 tys.). Województwo dolnośląskie zajęło 5. miejsce w kraju wśród województw najczęściej wybieranych na pobyt stały. Najmniej osób zameldowało się na pobyt czasowy w województwie świętokrzyskim (11,8 tys.), opolskim (12,7 tys.) i podlaskim (13,1 tys.).

Wykres 21. Migracje czasowe ludności w województwie dolnośląskim Stan w dniu 31 grudnia

Chart 21. Temporary migration of the population in Dolnośląskie Voivodship
As of 31 December

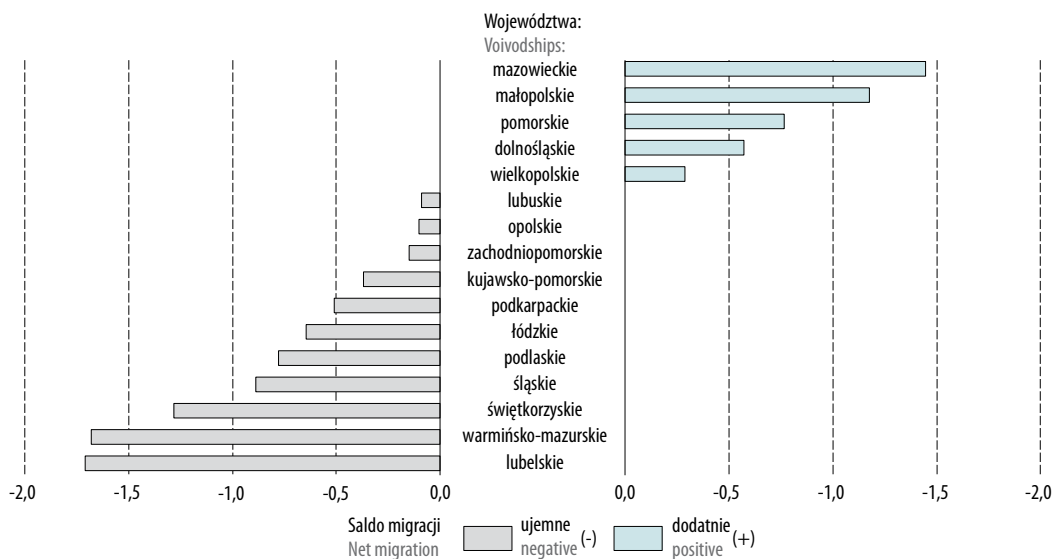
Podobnie w całym kraju zmniejszyła się liczba ludności czasowo nieobecnej w miejscu stałego zameldowania. Dolnośląskie było 5-tym województwem w kraju pod względem największej liczby osób czasowo nieobecnych, zaraz po województwach: śląskim (50,3 tys.), mazowieckim (48,9 tys.), wielkopolskim (37,6 tys.) i małopolskim (37,3 tys.). W województwie dolnośląskim zarejestrowano 31,8 tys. osób czasowo nieobecnych w miejscu stałego zamieszkania, tj. o 14,4% mniej niż w 2019 r. Najmniej czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania wystąpiło w województwie opolskim (12,8 tys.).

Saldo migracji czasowej, które wynika z różnicy zameldowań na pobyt czasowy, a czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania ponad 3 miesiące, było dodatnie i wynosiło plus 1,7 tys. osób, co plasowało województwo dolnośląskie na 4. miejscu w kraju, po województwie mazowieckim (7,9 tys.), małopolskim (4,0 tys.) i pomorskim (1,8 tys.). W 11 województwach odnotowano ujemne saldo migracji czasowych, największe w śląskim (minus 4,0 tys.), lubelskim (minus 3,6 tys.) oraz w warmińsko – mazurskim (minus 2,4 tys.).

W porównaniu do 2019 r., największy wzrost dodatniego salda odnotowano w województwie mazowieckim (o 0,5 tys. osób).

Wykres 22. Saldo migracji czasowej na 1000 ludności według województw w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 22. Temporary net migration of the population per 1000 by voivodships in 2020 As of 31 December

Natężenie salda migracji czasowej na 1000 ludności w województwie dolnośląskim było dodatnie i wynosiło plus 0,57‰ (2019 r. – plus 0,85‰). Zróżnicowanie salda migracji czasowych obserwowano na poziomie miast i wsi województwa dolnośląskiego.

Od wielu lat w miastach badanego województwa odnotowuje się dodatnie saldo, które w 2020 r. wynosiło plus 3,8 tys. osób. Natomiast na wsi utrzymuje się ujemne saldo, które w 2020 r. wynosiło minus 2,2 tys. osób. Natężenie salda migracji czasowej w miastach na 1000 wyniosło plus 1,94 (w 2019 r. plus 2,53), a na wsi minus 2,37 (w 2019 r. minus 2,79).